

279

Vak 153

279

BLOEMEN

GEGAARD

IN DEN LUSTHOF

DER

VADERLANDSCHE POËZIJ.

Zesde, op nieuw vermeerderde druk.

AMSTERDAM,
P. N. VAN KAMPEN & ZON.
1877.

Vak 153

BLOEMEN

VAN

VADERLANDSCHE POËZIJ.

BLOEMEN

GEGAARD

IN DEN LUSTHOF

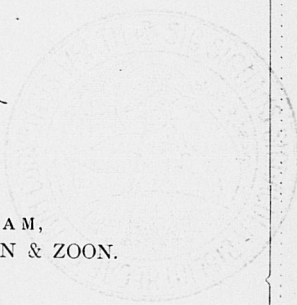
DER

VADERLANDSCHE POËZIJ.

Zesde, op nieuw vermeerderde druk

AMSTERDAM,
P. N. VAN KAMPEN & ZOON.
1877.

A faint, circular library stamp is visible in the lower right quadrant of the page. The text around the perimeter is partially legible and appears to read "BIBLIOTHECA MUSEI HISTORICO-NATURALIS AMSTELÆDAMI".

SNELPERSDRUK VAN P. A. GEURTS, NIJMEGEN.

Een wandelaar in een rijkbeplanten bloemhof, die zich een tuiltje gâren wil uit den vollen oogst hem aangeboden, zal niet angstvallig struik bij struik nalezen, om niet één daarvan onverdiend voorbij te gaan, maar hier en daar, waar het oog door frischheid, de reuk door liefelijken geur wordt aangetrokken, zijne schreden stuiten, om zich gretig van een aandeel dier liefelijkheid meester te maken, en, tevreden met dien schat, de zorg ter zijde stellen, of niet elders nog geuriger bloemen zijne pogingen zouden beloond hebben. — Dit zij genoeg ter verontschuldiging, zoo de namen van Dichters hier mochten gemist worden, die op den Nederlandschen Zangberg hoog staan aangeschreven. — Een enkel bloempje van vreemden, schoon na verwanten bodem, lachte den wandelaar

over de heining aan; hij had slechts de hand uit te strekken om het te grijpen, en waagde het de scha-keering daarmede te vergrooten.

Ziedaar bescheidenlijk den oorsprong van het ont-staan van dit Bundeltje aangevozen. Mocht keuze en uitvoering gelukkig genoeg zijn uitgevallen, om bij velen bijval te vinden, — bij enkelen sympathie te wekken.

I N H O U D.

	Blz.
De Paradijsroos, Legende door Mr. J. VAN LENNEP.	1
Een Rots, door J. P. HEIJE	12
In Aleide's Bijbel, door N. BEETS	13
De Proefsteen, door D. G.	19
's Heeren Woord, door J. P. HEIJE	20
Alleen, door Estella Hertzveld	21
Het Haantjen van den Toren, door P. A. DE GÉ- NESTET	27
Des Heeren Huis, door J. P. HEIJE	41
De Beroofde Vader. Eene Schotsche legende, door K. SYBRANDI	43
De Redding, door Mr. A. BOGAERS	51
Het Kind en de Moeder, door C. W. VAN DER POT.	56
Aan een Kind, door J. P. HASEBROEK	65

	Blz.
Bij de Wiege van een Kind des Armen, door J. VAN BEERS	69
De Kleine Plant, door J. P. HEIJE	76
Het Wiegeliel der Markerinne, door J. J. L. TEN KATE	77
Elegie aan een Spelend Kind, door B. TER HAAR.	81
Ouderenvreugd, door H. ASZ. DOYER	86
Vaderklagt, door C. G. WITHUYS	89
Geen Kinderen, door A. VANDERHOOP JUNIOR'SZOOM.	94
Houwelycxprent, door Mr. WILLEM BILDERDIJK .	98
Gepaard, door J. P. HEIJE	104
De Eerste Duizend, door E. J. POTGIETER . . .	105
De jongelingsjaren, door B. TER HAAR	118
De Verlatene, door C. G. WITHUYS	123
Aan Miranda, door N. BEETS	130
Het Vogelschieten. Eene Zutphensche vertelling, door A. C. W. STARING	138
De Spoorwegwachter, door ANTH. L. DE ROP . .	147
Een Misstap, door J. BRESTER	151
Wijs Klaertjen op 't IJs, door E. J. POTGIETER .	158

	Blz.
Het Ronde Putjen, door H. J. SCHIMMEL . . .	169
Met Schade en Schande, door P. A. DE GÉNESTET .	183
't Muist wat van Katten komt, door A. J. DE BULL .	184
De Kamerjagt, door J. VAN OOSTERWIJK BRUIJN .	194
Een Voorstander, door D. G.	199
De Vijf Winden, door J. NOLET DE BRAUWERE .	200
Bede, door H. TOLLENS CZ.	207
't Gelukkig Boerinnetje, door P. T. HELVETIUS VAN DEN BERGH	209
Wensch	211
Jan Willemsen, door C. HONIGH	212
Plezier, door H. BINGER	216
Meisjes en Bloemen, door G. H. J. ELLIOT BOSWEL .	220
Mijne Keus, door G. D. BOERLAGE	223
Truitje, door Mr. A. BOGAERS	227
De Zoekenden, door J. P. HEIJE	230
De Vloek, door Mr. W. BILDERDIJK	231
De Mislukte Kus, door J. VAN OOSTERWIJK BRUIJN .	244
Lief Elsjen, door J. J. L. TEN KATE	247
Bloode Piet, door W. J. VAN ZEGGELEN	250

	Blz.
De Visschende Reiger, door E. W. VAN DAM VAN ISSELT.	259
Jantje, door B****	264
Individualiteit, door D. G.	266
Tante Temen, door J. C. PRUIMERS	267
Gezelschap.	268
De Hoofdige Boer, door A. C. W. STARING	269
Het Kruis op de Heide, door W. J. HOFDIJK	276
Dagelijksch Brood, door P. A. DE GÉNESTET	284
Het lichtje, door VIRGINIE LOVELING	288
Winteravondliedje, door H. TOLLENS CZ.	290
Heïbloempje, door J. P. HEIJE	295
De Barre Rots, door Mr. I. DA COSTA	297
De Tijd, door C. G. WITHUYS	300
Het vliegend Schip, door J. J. A. GOEVERNEUR	303
Ahasverus, door Mr. J. E. BANCK	320
Het liedje van verlangen, door P. A. DE GÉNESTET	323
Zie niet om, door C. P. TIELE	325
Vrij, door J. P. HEIJE	327

DE PARADIJSROOS.

LEGENDE

DOOR

Mr. J. VAN LENNEP.

„Verkies, Dorothea! 't staat nog in uw macht,
Den luister van 't zonlicht voor de eeuwige nacht:
Vermaak en genoegen voor pijn en verdriet:
En huldig den keizer, die 't kiezen u liet.

„Verkies, Dorothea! (het tijdstip is daar)
Uw offer te brengen op Jovis altaar,
Voor 't ijdel geprevel van 't monniksgebed,
Voor 't eeren eens kruisgods, wiens macht u niet redt.

„Verkies, Dorothea! 't hangt nog van u af,
Belooning en aanzien voor hoon en voor straf.
Den glans van het hof voor den vurigen gloed
Der houtmijt, waarvoor u die keuze behoedt.

„Verkies, Dorothea! verkies nu ge kunt,
Den gade, den bruidschat, die Cezar u gunt,
Voor schandpaal en vuurvlam en pijnvollen dood:
Een eer zoo vol zoets voor een lijden zoo groot.

„Verkies, Dorothea! volschoone, verkies
Een leven vol blijdschap voor levensverlies:
De rozen der liefde, den beker der vreugd,
Voor 't sterflot vol jammers in 't prilst uwer jeugd.

„Die minlijke koonen in hemelschen bloei,
Ach! zijn die geschapen voor 't vlammingeschroei?
Ach vormde de mingod voor kussen uw mond,
Of wel voor den noodkreet, die 't sterfuur verkondt?

„Verkies, Dorothea! nog hebt gij beraad,
En vrijspraak en achting voor vonnis en smaad.
De stapel is vaardig: de dreigende dood
Houdt reeds op uw schedel het slagwaard ontbloot.

„Verkies, Dorothea! kniel neer voor Jupijn:
Pleng nog op zijn outers den heiligen wijn.
Verloochen een leer, die uw einde verhaast.
Verkies, Dorothea, verkies voor het laatst.” —

— Neen, Praetor! gij zegt wel, de keuze is aan mij;
Maar weet, sedert lang is die keuze niet vrij:
Den God, die mijne oogen voor 't heillicht ontsloot,
Verloochen ik nimmer in leven of dood.

Wat geef ik om grootheid, om aanzien en pracht?
Om waereldschen glans, dien ik schuw en veracht?
De smaadheid des kruises, het bloed van den Heer,
De troost van den Geest is mij eindeloos meer.

Wat geef ik om liefde met al haar genot?
Geen liefde, die haalt bij de liefde van God.
Geen bruijom of bruidschat verlang ik beneèn,
Het Lam is mijn bruijom en bruidschat meteen.

Wat zijn mij de bloemen van schoonheid en jeugd?
Het Eden hierboven, aldaar is mijn vreugd;
Daar worde ik in 't feestuur met rozen getooid:
En deze verkleuren, ontbladeren nooit.

Ik weet het: gij slacht mij in 's levens begin,
Maar brengt mij in de armen van Hem, wien ik min.
Wat schaadt mij een sterven, gekocht ook met pijn?
Het gunt mij, met Jezus vereenigd te zijn.

Ik weet het: uw stapel woedt hevig en fel;
Maar vreeslijker blaakt nog de vuurvlam der hel.
Verteerd raakt de houtmijt, en 't branden heeft uit;
Maar 't woeden van 't helvuur wordt nimmer gestuit.

Dus pleng ik, o Praetor! dus pleng ik geen wijn,
Dus bied ik geen offers aan 't beeld van Jupijn:
'k Versmaad uw verfoeisels, zoo spraak'loos als doof,
En kniel voor den Vader, in wien ik geloof. —

Zoo sprak Dorothea: toen knielde zij neêr,
Sloeg de oogen ten hemel en bad tot den Heer,
En klemde de handen om 't kruisbeeld te saam,
Het sterflot getroost voor des Heiligen Naam.

De Praetor verbleekte en verstomde van spijt:
De Afgodische priesters ontvlamden van nijd,
En vloekten de maagd, die zoo jong nog en teêr,
Hun Dondergod smaadde voor Nazareths leer.

„Brengt kluisters en banden!” dus klonk het bevel,
En de offeraars traden, wraakzuchtig en fel,
Met ijzeren ringen en boeien voor 't licht,
En vingen en spanden 't onnoozele wicht.

Geen zuchtjen, geen traantjen ontglipt aan de maagd,
En 't schijnt of zij bloemen, geen ketenen draagt.
„Ontruikt haar (dus gilt nu het priestergebroed)
Het kruis dat”... men fluistert... „haar mogelijk behoedt.”—

— Mijn kruisbeeld! Verwaten! — dus gilt zij van smart; —
Dan 't zij zoo: ik draag toch den Heiland in 't hart. —
Zij spreekt: en de moorders, één stond maar verheugd,
Verteren van woede om zoo heerlijk een deugd.

„Gij, scheurt haar den sluier en 't opperkleed af!
„Gij, waakt om de houtmijt! Gij, voert haar ter straf! —
De last is gegeven; nog voelt zij geen schrik,
Maar ziet naar den hemel met engelenblik.

Men sleurt haar ter straf: zij voldoet aan den dwang,
Dan kluister noch voetring belemmert haar gang;
Door hemelschen bijstand gesterkt en vol moed,
Beklimt zij de houtmijt met zekeren voet.

Men bindt aan de schandpaal haar tengere leên.
't Was winter: de sneeuwjagt viel kil om haar heen.
Nu klaagde de onnoozle voor 't eerst: het is guur!
— „Geen nood,” sprak de krijgsknecht: „men stookt
(reeds het vuur.”

De Priesteren naad'ren met vlamrende toorts,
Verhit van der wraaklust onstilbare koorts,
En zingen den heidenschen goden hun lied,
En brengen het vuur aan 't gestapelde riet.

Het riet kringelt weg voor het vlammingeschroei:
De flikk'rende vuurgloed, waar Auster in woei,
Verdubbelt, verbreidt zich, stijgt hooger, wint veld,
En dreigt ook de rijzen met krakend geweld.

De rijzen ontbranden en knappen van een,
En spatten in takken en vonken daarheen:
De brand, immer hooger en verder gegaan,
Tast nu ook het vloerhout des brandstapels aan.

Nauw voelen de blokken, met wierook en teer
En mastik bestreken, des vuurgloeds beheer,
Of allen ontgloeien op eens van rondsom:
En zwarlend verheft zich de vlammenkolom.

Nu juub'len de priesters met ijslijk gegalm; —
En jubelt de maagd met een heiligen psalm.
Nu brullen de heid'nen hun offergeklank; —
En lispt de Christinne haar innigen dank.

„Vaarwel, Dorothea! volschoone, vaarwel!”
Dus galmt ook de Praetor, dat werktuig der hel:
„Ei stel, als ge in 't Eden hierboven belandt,
„Een nimmer verwelkende roos mij ter hand.” —

— „Uw' wensch zij, o Praetor! nog heden voldaan.” —
Zij spreekt en de Praetor blijft roerloos staan.
Die uiterste woorden der heilige maagd
Ontzetten zijn boezem, tot nu onversaagd.

Meer hevig doorzuist nu de stormwind het vier,
En woedt in de vlammen met ijslijk getier:
De stapel verteert en zakt weg en stort neêr:
De psalmzang hield op, en zij leefde niet meer.

De Praetor trad rugwaart, ontsteld en vervaard,
Onttrok zich den volkshoop en gaf zich te paarl,
En spoedde zich henen met jagende borst,
Langs velden van sneeuwval en ijs overkorst.

Het nachtfloers viel neêr en bedekte de hei:
Orkanen doorgierden de doodsche vallei:
De hagel stoof klett'rend den Praetor om 't oor:
En 't onweder gromde de bergketens door.

Hij hoorde noch 't snuiven der fiere genet,
Noch 't hagelgeklank op kuras en helmet,
Noch 't loeiend gebulder van storm en orkaan; —
Maar enkel 't gelispel: — „uw' wensch zij voldaan.”

Dat laatste bescheid, dat de schoone hem gaf,
(Die schoone, op zijn uitspraak gemarteld ter straf!)
Dat zuist hem in 't hoofd en doorschokt hem het hart,
Met klemmende ontroering der innigste smart.

Weër spoort hij zijn klepper, weër drijft hij hem voort,
Noch weet, onverschillig, waarom, naar wat oord,
Tot dat hij ten lesten de vlakke verlaat
En 't hobbelig reispad der bergengte gaat.

De donder deinst af en de storm is voorbij:
Het zwerk is van wolken en nevelen vrij;
Maar 't onweër, in 't hart van den Praetor ontwaakt,
Ontzegt hem de rust, waar hij vrucht'loos naar haakt.

Dan eensklaps, daar steigert het moedige paard,
Steekt de ooren naar boven, schudt manen en staart,
Trapt achterwaart, hinnikt met angstigen gril,
En staat in het eind onbeweeg'lijk en stil.

Verbaasd ziet de rijder vooruit, om zich heen:
Daar komt langs het bergpad een jongeling treên,
Met goudgele lokken en sneeuwwit gewaad,
Met engelenschijn op het glinst'rend gelaat.

De Praetor staart op hem, zoo angstig te moe;
Daar steekt de onbekende de hand naar hem toe,
En toont aan den ruiter, met hemelschen lach,
Een roos, wier gelijk hij op aarde nooit zag.

„O Praetor! (dus spreekt hij): u zendt Dorotheë
Deez' nimmer verwelkende roos op uw beë.
Dit leere u, o heiden! hoe vast en gewis
De heil'ge belofte der Christenen is.”

De Praetor verstijft: zijn bestorvene hand
Ontvangt nu de bloem van den heil'gen gezant
En eer hij of spraak of gedachte herkrijgt,
Is de engel geweken, die hemelwaart stijgt.

De Praetor trok hofwaart met vluggeren draf,
Viel Jezus te voet, — en zijn vloekgoden af,
Bleef moedig volharden, ten dood toe getrouw,
En tuigde aan het moordblok zijn innig berouw.

EEN ROTS.

DOOR

J. P. HEIJ E.

Een rots in 't hart der zee,
Die, hoe de branding slaat,
Onwrikbaar tegenstaat;
Zoo zij uw hart in 't kwaad!

Eens effent zich de zee,
Eens wijkt gevaar en nood;
En 't loon der deugd is groot
In leven of in dood!

IN ALEIDE'S BIJBEL.

DOOR

N. BEETS.

O, zoet aanschouwen voor mijne oogen!

Als gij uw blond en jeugdig hoofd

Naar 't Bijbelboek houdt toegebogen,

En leest, en liefhebt, en gelooft;

Als ernst uw voorhoofd houdt betogen,

Maar 't vredig lachjen om uw mond

Die blijde hoop der ziel verkondt,

Die de Englen altijd smaken mogen.

O, heil u, heil u in die stond!

Het is voor die u dan mag naderen,

Als wierp het boek een straal van licht

U tegen van zijn heilge bladeren,

En op uw vriendlijk aangezicht;

Als of uw hart de hooge weekde

Der Heil'gen, wie Gods adem dreef,
Wier hand het Heil'ge nederschreef,
In heilige verrukking deelde;
Als brak een scheemring van den gloor,
Die eens uw ligchaam zal doorgloeien,
Reeds nu de lieve blojsens door,
Waarvan uw zachte wangen bloeien; —
En als uw ziel genoeg genoot,
En ge, overstelpt van zaligheden,
Verward in lofspraak en gebeden,
Het boek laat vallen in uw schoot,
En de oogen haastig om u slaande,
Als wakende uit een droom, verschrikt
Dat gij op de aarde nederblijkt,
Die u aan de aarde onttoogen waande,
En met het hemelsche verkwikt; —
Dan mag het wezen in mijne oogen,
Als was uw droomen waar geweest,
Dan schijnt ge mij een goeden Geest,
Een boodschap brengende uit den Hoogen,
Op wiens gelaat men „Vrede” leest.

Uw moeder heeft u niet geleerd
Den kring der dwaasheid rond te zwieren,
En ijdelheden bot te vieren,
Wier vuur des Hemels oogst verteert;
Nooit heeft haar hart van u begeerd,
Dat gij zoudt schittren en behagen
Door wat een wufte wereld eert,
Of, van dier hoogmoed overheerd,
Haar valsche bloemenkroon zoudt dragen;
Neen, in uw vroegste kinderdagen
Vlocht ze om de slapen uwes hoofds
De witte rozen des Geloofs,
Die zelfs der Englen oogen boeien,
En van des Hemels dauw bespat,
Haar geur verspreiden op uw pad,
En tot in 't eeuwig leven bloeien.
Wèl u, die zulk een Moeder hadt!
Want daardoor zijt gij niet dergenen,
Die eenmaal 's weeks het gouden slot
Ontgrendlen van het woord van God,
Om aan Zijn waarheid 't oor te leenen;

Die, 't hart vervuld met aardsch genot,
De vreugd der wareld nooit vergeten,
In 's Heeren huis zijn neêrgezeten,
Gehoorzaam aan een oud gebod,
Maar niet begeerig om te weten,
Wat hemel opgaat voor 't gemoed
Derzulken, die zich vroeg gewennen,
Haar Schepper in Zijn woord te kennen,
En die haar redde door Zijn bloed.

Het Woord des Heeren! 't Woord des Heeren!
O gij, die op den Bijbel rust,
Gij, die verrukt zijn blaadren kust,
Hoe zullen wij het waardig eeren?" —
Een Boom des levens, door Gods hand
In 't aardsche dal des doods geplant;
Een sneeuw van bloemen uit Gods Eden;
Een blik van 's Heeren aangezicht;
Een bondel stralen uit Zijn licht;
Een gear van 's Heeren lieflijkheden;
Een stroom der Liefde en Wijsheid Gods;

Geheel een stoet van Hemelboden,
In Englenschoon en Englendosch,
Die tot de aanschouwing Godes nooden;
Die, waar de boosheid ons belaagt,
Voor ons een vlamvend slagzwaard trekken,
En waar het hart bescherming vraagt,
Ons met hun blanke vleuglen dekken;
Een tooverzang der Profecij,
Waarvoor de hemelsche gordijnen
Zich oopen, scheuren en verdwijnen;
Ziedaar den Bijbel! — Knielen wij!

Niet waar? Wij zullen op ons pad
Gedurig samen nederknielen,
En brengen 't offer onzer zielen
Wien onze kindschheid vroeg aanbad;
Wij zullen samen, alle dagen,
Dat boek ontsluiten van den Heer,
Ons laven aan Zijn liefdeleer,
En om Zijn hemelsch manna vragen;
Wij zullen, bij het vriendlijk licht,

Dat uitstraalt van het Woord des Heeren,
Den Vader in het aangezicht
Van zijn Gezalfde kennen leeren;
Wij zullen bouwen op die rots
Van Zijne Apostlen en Profeten,
En niet begeeren iets te weten
Dan 't Kruis des Eengeboren Gods!
En waar de boozen ons weêrleggen,
Waar twijfelzucht ons harte schokt,
En waar verzoeking ons verlokt,
De hand op onzen Bijbel leggen;
Wij zullen, Dierbaarste! iedre smart,
Die bittere tranen vergt of zuchten,
Bij 's Heeren troostrijk Woord ontvluchten;
En, met den Bijbel aan ons hart,
Ten laatsten ook den Dood niet duchten
Wiens prikkel weggenomen werd.

Daar staat geschreven: onze schuld,
De boosheid, die ons hart vervult,
De vloek, die op deze aard moest kleven;

De dood, die Adams zonde boet;
Maar Gods genade en Christus bloed,
Verlossing, redding, eeuwig leven,
Een Hemel, die eene aard vergoedt; —
Ook dat, Melieve! staat geschreven.

DE PROEFSTEEN.

Wat ge op aard begint, begeert,
Eerst het hart tot God gekeerd!
Want een proefsteen is 't Gebed,
Of het strookt met 's Hemels wet.

D. G.

's HEEREN WOORD.

DOOR

J. P. HEIJ E.

o **Z**uivre straal van morgenlicht,
Waar alle starren voor verbleeken!
Als gij ter kimme door komt breken,
Ontvlugt de nacht voor uw gezigt;
En juichend groeten berg en dalen
Uw stralen.

o Zuivre straal van 's Heeren Woord,
Die de aardsche wijsheid doet verbleeken!
Als gij in 't harte door komt breken,
Drijft gij den nacht der zonde voort;
En Aarde en Hemel brengen eere
Den Heere!

ALLEEN.

DOOR

ESTELLA HERTZVELD.

Vergeet mij niet, vergeet mij niet,
Zoo murmlen wij bij strijd en ruste;
Geen twijfel spreekt er uit dat lied:
Neen, 't ruischt, waar hope ons zalig kuste;
Het klimt bij 's levens morgenschijn;
Het doet den grijsaard biddend danken:
Het is de diepste klank der klanken
Van 't heilgevoel bemind te zijn.

O, 't denkbeeld is zoo troostend zoet,
Dat liefde ook op ons graf zal bloeijen,
Dat eens een warme tranenvloed
De stille zode zal besproeijen;

Dat eens ons plaatsje een ledig vak
Zal laten in 't verbroederd harte,
Dat met ons deelde in heil en smarte,
Waarin een zelfde hope sprake!

Maar 't graf ontsluit zijn donkren schoot;
De schokkende aardklont dekt de bare;
Dood!... rolt het uit de diepte, dood!
En, dood! herhaalt een droeve schare.

De wanhoop gilt haar smartkreet uit:
Doch 't leven moet zijn kringloop volgen,
Het leed moet eens door vreugd verzvolgen,
De snik door blijder toongeluid.

Toch ruische ons lied: vergeet mij niet!
O jammer wie dat woord niet fluistert;

Wie liefde en vriendschap van zich stiet,
Wijl hem de zonde 't oog verduistert.

O jammer wien de zonnegloed
Des levens nimmer 't hart verwarmde,
Wie nooit om liefde of meelij kermde,
Wie nimmer liefde of deernis voedt.

Maar ach, daar zijn er wie dat woord
Verstijfd is op de bleeke lippen;

Wie eindloos veel heeft toebehoord,
Totdat de doodsgezant de slippen

Zijns mantels uitsloeg om een kring
Waar liefde zegen weefde en leven,
Totdat een enkle is staan gebleven

Op 't graf van liefde en zegening.

O zulk alleen-zijn, 't is een nacht
Die geuren heeft noch stargeflonker;

Een doodsvallei waar kreet noch klagt
Het zwijgen breekt van 't kilvoud donker.

O zulk alleen-zijn, 't is een wee
Altijd in 't hart teruggedrongen,
Tot elke snaar is dofgewrongen....

Neen, zulk een ruste ze is geen vree!

O God, vergeef ons zoo 't gemoed,
Vol warm gevoel en jeugdig hopen,

Terugdeinst voor dien jammervloed.
De tijd, wij weten het, moet slopen,

Moet knakken, maar die folterpijn,
Van alles, alles hier te derven,
Ze is vreeslijk! — God, o mogt ik sterven!
Spaar mij dat wreed alleen te zijn! —

Zoo smeekt het zwakke hart. En wij,
We roemen in die zwakheid; noemen
Het lied der zelfzucht — poezij:
En vragen 't leven enkel bloemen.

Alleen-zijn noemen wij 't gemis
Van de ons te dierbre liefdeketen,
En, dwaze ondankbren! wij vergeten
Dat niemand hier verlaten is;

Vergeten dat der heemlen gloed
Met d' aardklomp werd tezaamgeweven,
En dat het hart wordt opgevoed
Voor meer dan 't aardsche liefdeleven;

Vergeten wat Gods vinger schreef
Aan de onafzienbre stargewelven,
In 't golfgewemel, in ons zelve:
„Wat wisse of henenga, Ik leef.”

Neen, nooit alleen! Hij was en is;
Hij grijpt u vast in 't wanklend zwerven;
Hij kent en peilt uw droefenis;
Zijn liefde zal — zij kan niet sterven.
Dat weet gij, veelbeproefden, wel,
Dat maakt uw willen tot Zijn willen,
Al doet ons de aëm der smarte rillen
Bij 's levens vriendlijk tooverspel.

Neen, zoekt uw steunpunt niet op aard.
Haar marmren zuilen kunnen breken;
De knoppen uit haar bloemenggaard,
Gij ziet ze dag aan dag verbleeken;
Niet zij geeft licht, of hope, of moed,
Als ge afgepijnd en moe van 't weenen,
Uw hart niet oprigt tot dien Eenen
Die nooit uit wellust lijden doet.

Doch daarom niet den krans verscheurd:
Neen, dankbaar liefde en licht genoten.
Waar 's levens beker voor ons geurt,
Waartoe hem van de lippen stooten?

Vrij mag het warm: „vergeet mij niet”
De dierbre wezens tegenklinken,
Die met ons uit één bronne drinken
En zamenstemmen met ons lied.

Maar Gij, o Rots die eeuwig staat,
O Vaderhart nooit moê van 't lieven,
Blijf Gij onze eeuwge toeverlaat,
Vertrouwde in alle levensgrieven.

Wie met en door U leerde staan
Bij doornenhegge of rozenperken,
Hij zal zich 't hoofd nooit op de zerken
In sombre smart te pletter slaan.

HET HAANTJEN VAN DEN TOREN.

DOOR

P. A. DE GÉNESTET.

Fiat voluntas.

November 't laatst, maar even toch,
door storm en sneeuwjagt heen,
Was ze uitgewipt, naar Moeders huis,
met overhaaste schreên.
Men knorde op 't onvoorzichtig kind,
zy — kuchte, met een lach...
Doch 'savonds van dat wit gelaat
ontroerde wie haar zag.
En sedert ving heur lijden aan;
de kiem der wreede kwaal,
Die langzaam moordt, als sluipend gif,
en wis, als 't grievend staal,
Schoot wortlen in heur jonge borst...
een blijde lentegaard...
En de arme kunst zocht weér naar 't kruid,
dat nergens wast op aard.

Het einde was beslist; doch zy
 verdroeg haar kruis, als meest
 Haar kruisgenoten, 't hart vol hoop,
 met plannenrijken geest.
 Zy leed, met lieve lijdzaamheid,
 ook waar, van week tot week,
 Trots korte vleugjens van herstel
 haar teedre kracht bezweek.
 Toch, dat eentoonig leventjen,
 met zorg bewaakt, verdeeld, —
 Was ze ook niet moê als nichtje' een uur
 had aan haar zij' gespeeld? —
 Dat dobbren tusschen hope en vrees,
 die voorgeschreven rust,
 't Was wel een kruis, een bitter kruis
 voor lieve „Levenslust”!
 Ach Levenslust!... in beter tijd,
 zoo, schertsend, noemden haar
 De vrienden van haar schoone jeugd,
 een teedre vriendenschaar,
 Die zy, een zonnetje' in haar huis
 en feest van 't huislijk feest,
 Bezielde door haar lieflijkheid
 en rijken, dartlen geest.

Want levenslustig was heur aart,
zy lachte nimmermoê,
De jonge vrouw, vol kinderzin,
het lieve leven toe.
Geen zorg boog licht dat hoofdjen neêr;
een niets, een rozenknop,
Een zonnestraal, een lief gelaat
wond haar jong hartjen op.
Daar geurden rozen in haar ziel,
een nachtegalenkoor
Sloeg in haar reine borst, en sloeg —
temet eens vrolijk door!
Zy kon vertellen als een fee,
vol dartle fantazy,
En op heur lippen zweefde graag
de schalke plagery.
Toch was ze ook ernstig ja en vroom —
doch somber was zy nooit!
Haar ernst was in geen rimpel, neen,
maar in een lach geplooid.
Dat vrolijk hartjen was ook diep,
doch in zijn diepte scheen
Een licht van Liefde en Hoop! dus wierp
het stralen om zich heen.

Zy bloeide in de eerste huwlijksjeugd,
als 't bloempjen in mooi-weër;
Zy tooide met haar blijden zin
haar leven en verkeer;
Zy schiep een waereldje' om zich heen,
vol geest en vol geluk,
Waarin haar geestjen zich bewoog,
gezellig, vrolijk, druk.

Hoe deelde ze aller lief en leed!
haar handdruk was een troost,
Haar zilvren stem een feestgezag!
haar vriendschap, onverpoosd,
Was hier en daar en overal,
waar voor die gulle ziel
Een jarig kind te omhelzen, of —
een traan te droogen viel.

Want zy liep uit vast iedren dag;
zy stak, door weër en wind,
Het zorgloos neusjen in de lucht,
dat onvoorzichtig kind!

En, plaagden haar de vrienden soms,
Om haar uithuizige' aart,
Dan zuchtte zy: Het blijft ook nog
zoo eenzaam aan mijn haard!

Doch waar ze kwam, zy deed u goed,
zy sleepte u, kozend, meê;
Zy spreidde lichtjens om zich heen
van vrolykheid en vreê;
Zy tierde en bloeide, een schoone bloem
in 's levens lentehof...
Totdat op eens de Noordewind
haar ranken stengel trof!
Nu denk u dartle Levenslust
gevangen in haar kluis,
Van week tot week, van maand tot maand,
en weeg haar bitter kruis!
Men hield haar stil, men hield haar klein,
lang praten leek haar niet,
En menigeen klopte aan haar deur,
die men niet binnenliet.
Weleer, hoe vlood die winter om,
die ons haar frissche lach,
De Lente der gezelligheid,
zoo vaak te prijzen plach;
Nu, 't was haar drukste feest wanneer
Haar kleine naamgenoot
Van tijd tot tijd een mooien dag
mocht spelen aan haar schoot.

Haar woning was niet vrolyk ook:

door kleine vensterruit

Zag 't ruim, maar somber ziekvertrek

op 't stille kerkplein uit.

Slechts was daar Zondags wat te zien,

en dikwijls vraagde zy:

„Och wandel soms een stapjen óm

en ga dan hier voorby!”

En wie het deed, die werd beloond

met d'allerlieftsten knik;

Zy stond een schreeë van 't venster af

en volgde u met haar blik

Zoover zy kon! maar somtijds ook

dan zocht men, dagen lang,

Vergeefs de lieve schim voor 't raam...

en menig hart sloeg bang.

Doch straks weêr zat ze op de oude plaats

en gluurde door de ruit.

Het ging met haar al op en neêr

en langzaam achteruit.

November was 't de laatste maal

dat zy haar kluis verliet,

Het werd al Maart, het werd April,

en beter werd zy niet.

Zy voelde 't wel, zy vreesde 't wel,
doch vleide zich nog meer —
De Hoop voor de arme zieken voedt
een liefde wreed en teër —
En was maar eens de Mey in 't land
en gure April voorby,
Dan werd ze ook beter, sprak haar wensch,
en dat geloofde zy.
„Ik sterf hier in mijn duf vertrek;
Maar lucht en lentegloed,”
Dus dacht zy, stil of luid, „ziedaar
wat my genezen moet!
Ze weten 't niet, ze weten 't niet,
met al hun medicijn,
God heeft de beste: bloemengeur
en warmen zonneschijn!”
„Naar buiten wil ik, de eerste week,
de tweede week van Mey,
Liefst naar mijn duinen, zoo het mag;
daar ademde ik zoo vrij,
Daar was ik iedren zomer toch
altijd zoo heel gezond;
ô 'k Zal genezen in de lucht
en op dien dierbren grond.”

„Ben ik maar eenmaal daar, gewis,
dan sterk ik langzaam aan,
'k Zal met een steuntjen, dag aan dag,
een eindjen verder gaan;
En ben ik moe, dan ruste ik uit
aan onzer heuveln voet....
't Is ook versterkend, 't lekkere zand,
gestoofd door zonnegloed...”

En al haar dierbren om de beurt,
herhaalden trouw en teêr:
„Gij moet naar Buiten! zeker, daar
vindt ge al uw krachten weêr.
En was het nu maar warm en zacht,
licht deed een toertje' u goed,
In makkelijk open rijtuig, kind!
geduld maar! en houd moed.”

Een open rijtuig! en het oog
der zwakke glom van vreugd
Bij dees gedachte, die altijd
haar zinnen had verheugd.

„Een open rijtuig!” riep zy uit...
„en lucht en lentegeur...
Hoor, 'k ben genezen, Moederlief,
als 't stil houdt voor mijn deur.”

Toch iedren morgen, dag aan dag,
was 't nu haar eerste werk,
Te staren over 't plein en dan —
naar 't Haantjen van de kerk,
Met vragend, mijmrend, nieuwsgier' oog,
een spiegel van dat hart,
Vol scherts en weemoed tegelijk,
en spelend met zijn smart.
Want op haar hunkren naar de lucht
was 't andwoord, keer aan keer:
„De wind is Noord, de wind blijft Noord,
't is guur, 't is nog geen weêr;
Kijk, lieve, als 't Haantjen van de kerk
zich zóó — naar ons toe — draait,
Dan ruischt het koeltjen dat u zacht,
als balsem tegenwaait.”
Zoo werd gezegd, geveleid, getroost...
en iedren morgen stond
Zy nu voor 't raam en tuurde en keek,
een lachjen om den mond,
Een traan in 't oog; zy schudde straks
haar kopjen, reis op reis,
En dacht en sprak dan by zich-zelf,
in vreemd en droef gepeis:

„Ach, 't is weêr de oude boodschap, já,
en 't Haantjen zegt: blijf thuis.

En weêr een kouden, langen dag
verkwijne ik in mijn kluis.

Hoe anders was 't een vorig jaar,
hoe zorgloos liep ik uit...

Ik was toch recht gelukkig tóen;
ik wist van Noord noch Zuid."

„Neen, 'k schonk U vroeger nooit een blik,
ik liep door weêr en wind;

Zeg, hoofdig Haantjen, wreekt ge u thands
op 't onvoorzichtig kind?

En houdt ge u dan maar doof, steeds doof,
Voor al mijn geestigheên...

Als —" volgde er bitter, na een poos —
„Als — God voor mijn gebeên!"

En weemoed overstelpde haar,
zy wrong in diepe smart

De bleeke, lange handen saam,
met angstig jagend hart,

Tot ze eindelijk schreien kon en riep:
„Te leven is toch zoet!

Neen, vrienden, arme Levenslust
heeft nog geen stervensmoed..."

Doch straks verhief zy 't hoofdjen weêr
en 't leliewit gelaat:
„Ik meen dat zulk een droeve bui
my gantsch niet vriendlijk staat.”
Zoo dacht ze en sloeg het kalmer oog
weêr naar den torentop,
En dreigend met den vinger was 't:
„Pas morgen beter op!”
Maar morgen, ach, 't was de eigen strijd
in 't somber ziekvertrek;
Zy voerde met haar torenspits
een dagelijksch gesprek;
Zy schonk haar nú wel menig blik
en menig vleiend woord,
Maar 't baatte niet: heur onheilsboô
wees onverbiddlijk: Noord!
Maar morgen stond ze weêr en dacht:
„De dagen gaan voorby
En lijken op elkaêr — het wordt
geen zomer meer voor my...
Genezing wachtte ik van de lucht
de buitenlucht, alleen —
Maar 't Haantjen wijst naar Buiten niet,
het wijst naar Boven heen!”

„'k Wou toch alleen zoo graag dat God,
eer Hy my tót zich nam,
Nog eens een zoeler luchtjen gaf
voor zijn geschoren lam;
'k Wou nog zoo graag het groen eens zien,
den blijden zonneshijn —
En dan, zoo 't warmer was, wellicht
zou ik ook beter zijn...”

„ô Gy, die Liefde en Almacht zijt,
Gy, als mijn Bijbel leert,
Die met een wenken van Uw hand
en wolk en wind regeert!
Zoo toch Uw hand, ô Heer, voor my,
dat Haantje' eens keeren wou
Naar 't Zuiden heen, Gy kunt het toch!
hoe ik U danken zou...”

Wat omging in haar ziel?... Zy stond
en staarde, als wachtte ze af,
Of ook haar bede wierd verhoord
en God een teeken gaf!
Ze ontwaakte op eens; ze ontroerde zelf
van 't spel der fantazie,
Keek naar de lucht, keek naar de kerk,
en zei: „Uw wil geschiê.”

Des andren daags maar even wierp ze
 een blik naar buiten toe,
 Half zegevierend, kalm, beslist,
 half strijdens-, hopens-moê,
 En toen — niet meer! Zelfs dagen lang
 ging nu 't gordijn niet op —
 Intusschen wachtte op zonnenschijn
 nog steeds de rozeknop.
 Maar eindlijk op een Junydag,
 vol zomerglans en geur,
 Daar rolde een open rijtuig aan,
 dat stilhield voor haar deur...
 En zy? Ze was genezen ook,
 de lieve Levenslust!
 Zy ging... haar bracht de zwarte koets
 naar Buiten, in de rust.
 Een jonge man, geknakt van rouw,
 een kleene vriendschaar,
 Volgde — en hun ziele volgde meê! —
 de aandoenelyke baar;
 Naar 't Haantjen van den toren keek,
 met droeven glimlach, één:
 't Blonk in de blaauwe lucht en wees —
 naar 't zoele Zuiden heen.

DES HEEREN HUIS.

DOOR

J. P. HEIJE.

Uit den grijs bemosten toren
Dringt der klokken hel geluid:
Komt! het noodt u allen uit,
Mengt uw stemmen in de koren!
Komt! en legt het aardsche kruis
Neder in des Heeren Huis!

Wie er weenden, wie er baden,
Dáár wordt traan en beê verhoord;
Rust dáár bij des Heeren woord,
Wie vermoeid zijt en beladen!
Vliedt dáár allen 't aardsch gedruisch:
Vrede woont in 's Heeren Huis!

Eenvoud, onschuld keert er weder
In de ziel voor God ontgloed; —
Wat u nog aan de Aarde boeit,
Legt het aan den dorpel neder.
Spoeddet ge uit paleis of kluis,
Kindren Gods zijt ge in Gods Huis.

DE BEROOFDE VADER.

EENE SCHOTSCH E LEGENDE

DOOR

K. SYBRANDI.

Het daglicht week; met vale vlerk
Vloog de avond over de aard.
In 't westen hing aan 't somber zwerk
Een looden wolkgevaart:
Daarachter was de zon verzonken,
Voor nog haar laatste stralen blonken.

De wind stak op met droef geluid
En gierde langs het veld,
En joeg de wolken voor zich uit,
Die weken voor 't geweld,
En ster bij ster van glans beroofden
En telkens 't licht der maan verdoofden.

De sneeuwjagt stoof met digte vlok
En drong door scheur en reet,
En dekte venster, dak en nok,
Als met een doodenkleed,
Waar nu en dan de maan haar stralen
Met huiveringwekkend licht deed dalen.

Verlaten ligt die hoeve daar:
Geen vriendlijk avondlicht
Wordt ge in de verte reeds gewaar;
Want deur en luik zijn digt,
Als waar, wie adem had en leven,
Uit deze woning weggedreven.

En toch — daar binnen zit een paar,
Bij 't naauwlijks flikkend licht,
In doodsche stilte bij elkaar,
Het oog ter aard gerigt,
En waagt het niet een woord te spreken,
Nu 't hart van droefheid dreigt te breken.

Daar staat de wieg — de legerstee
Eens van hun eenig kind,
Den zoon, geschonken op hun beê,
Met heel hun ziel bemind,
En die de droefheid moest vergoeden,
Die tweemaal 't ouderhart deed bloeden.

En nu — rampzalig oudrenpaar,
Ten derden maal beroofd!
De last des lijdens valt te zwaar,
Wie niet of zwak gelooft!
De wanhoop heeft met felle beten
Uw treurend hart vaneen gereten.

Gij hebt geen woorden voor uw rouw,
Maar in uw binnenst hart,
Ach, twijfelt ge aan Gods vadertrouw
En wijt aan Hem uw smart,
En durst in uw verbijstring 't wagen,
Den Heer van onregt aan te klagen.

Was 't niet, — zoo mijmert gij — genoeg,
Dat tweemaal reeds de dood
Den lieveling uwer ziele sloeg
En wegnam van uw schoot,
Dat tweemaal 't zwaard uw hart doorboorde
En tweemaal uw geluk verstoorde!

Nu hadt gij 't kind, zoo zwak en teêr,
Met zorg gekweekt, behoed,
En kendet vrees noch kommer meer.
Een knaap als melk en bloed
Mogt vrolijk om u henen spelen
En door zijn kinderkout u streelen.

Helaas, helaas! Wat baatte 't u!
Uw hoop, uw vreugd heeft uit.
Uw trots en afgod straks — en nu
Ook hij het graf ten buit!
Dat 's meer, dan 't ouderhart kan dragen:
't Bezwijkt bij zooveel wreede slagen.

En ziet, daar rijst de man — en gaat:
Hem drukt een zware pligt:
Als morgen 't lijkje 't huis verlaat,
Zij 't lijkmaal aangerigt
En 't lam bereid, dat maag en vrinden
Ter gulle ontvangst gezoden vinden.

Daar opent hij de deur en treedt,
Door sneeuw noch storm gestuit,
Verzonken in zijn zieleled,
Zijn droeve woning uit,
Om 't lam te kiezen uit zijn stallen,
Dat voor het treurig feest moet vallen.

Hij wandelt voort met starren blik,
De wanhoop op 't gelaat,
Tot hij op eens met bangen schrik
Het oog ter zijde slaat
En opmerkt, hoe met stille schreden
Een vreemdeling hem is nagetreden.

Eenvoudig was zijn bruin gewaad,
Als of 't een huisman was,
Maar vriendlijke ernst stond op 't gelaat,
Waarop men goedheid las.
„Wat mag bij sneeuw en stormwindvlagen
„U,” klonk het, „dus naar buiten jagen?”

„Ik zoek een lam ten feestlijk maal,”
Was 't antwoord, dat hij gaf,
„Waarop ik maag en vriend onthaal,
„Die keeren van het graf,
„Waarin mijns kindjes lijk op morgen
„Door trouwe handen wordt geborgen.”

„En welk een lam zoekt ge uit uw stal?”
Zoo luidt op nieuw de vraag.
„Het beste wat ik vinden zal,”
Is 't antwoord, „geef ik graag:
„'t Is immers voor mijn trouwste vrienden,
„Die zulk een offer ruim verdienen.”

„En mort de kudde van uw stal,
„Omdat gij 't lam haar rooft,
„Dat voor het feestmaal sterven zal,
„Aan maag en vriend beloofd?”
En 't antwoord luidde: „Neen, mijn heere,
„Mijn kudde geeft wat ik begeere!”

„Hoe anders,” sprak de vreemde toen,
Als of hij zacht verweet,
„Hoe anders toch de menschen doen,
„Als 'k in mijn schaapskooi treed,
„Om, wat toch wel mijn regt zal wezen,
„Er van mijn kudde één uit te lezen.

„Dan hoor ik jammerklagt op klagt,
„Als ware ik wreed en hard,
„Als had ik doelloos leed gebragt,
„En spotte ik met hun smart.
„En toch — aan 't lam, door mij verkoren,
„Is hooger eer en heil beschoren!”

De droeve vader had het woord,
Uit 's vreemden mond gevloed,
Met neêrgeslagen oog gehoord,
Door stem en toon geboeid.
Nu zag hij naar den spreker henen...
Hij was, als een gezigt, verdwenen!

En biddend hief hij 't hart tot God,
Tot Hem, die gaf en nam,
En ook in 't zwaar beproevend lot
In liefde tot hem kwam.
Hij sprak: „Uw naam zij hoog geprezen!
„Gij zult ook nu mijn Vader wezen!”

DE REDDING.

DOOR

MR. A. BOGAERS.

Een rukwind blies, het kind gleed uit
En tuimelde in het diep:
„Te hulp!” zoo krijscht het noodgeluid,
Waar flus het jongske liep.
„Zie, op zijn kleertjes drijft het voort;
„Één wenk getoefd en 't zinkt!
„Te hulp! te hulp! een sloep! een koord!
„Te hulp! het schaap verdrinkt!”

Geen boot nabij! geen touw gereed!
Onstuimer huilt de wind;
Benauwder joelen klagt en kreet;
Al verder drijft het kind.

„Wie springt het na? voor hem dit goud!” —

Wel hunkert oud en jong;

Maar doodsgevaar spookt rond op 't zout,

En niemand waagt den sprong.

Doch — stil! — daar baant een kloeke hand

Zich ruimte dwars door 't volk:

„Waar, mannen? waar?” — „„Aan gindschen kant!

„„Links af, links: bij de kolk!

„„Daar! neem! vat aan! 't is goud!”” — Hij kleurt..

„Weg!” gromt hij, „weg daarmee!”

En, 't kleed in ijl van 't lijf gescheurd,

Springt — dompelt hij in zee.

En duizend blikken volgen hem,

Terwijl hij daalt en rijst:

Het meir alleen behoudt zijn stem;

De wal is stom en ijs.

Geen hart, of 't zendt een bede omhoog,

Een beê, die God slechts hoort.

De zwemmer, 't veege kind in 't oog,

Dringt, wringt zich moedig voort.

Hij proest het schuim weg, klieft den vloed,
 Gelijk een visch zoo vlug;
Maar, wee! daar stuit een baar zijn spoed,
 En bonst hem weer terug:
Het geldt haar prooi; ze brult, ze bruist,
 Ze steigert in de lucht,
En 't wicht, reeds digt bij 's redders vuist...
 Ze sleurt het meê en vlugt.

Ofschoon zijn boezem spijtig klopp',
 Hij staakt het worstlen niet:
Eene nieuwe golf rolt achterop,
 Een golf, die hulpe biedt:
Ze tilt hem opwaarts, torscht hem voort,
 Ze wijst hem op zijn buit;
En hij, door hoop in 't hart gespoord,
 Streeft Forscher nog vooruit.

Doch kracht en hoop en overleg —
 't Is alles zonder baat.
Ach 't wicht... vlak vóór hem zinkt het weg;
 Hij reikt nog, 't is te laat!

Te laat! — maar — God! — ook hij zinkt neêr;
Alleen het noodtij plast:
Ook hij! — neen! neen! daar rijst hij weêr,
En 't knaapje heeft hij vast.

En de oever dreunt van vreugdgeschal;
Het galmt hem in 't gemoet,
Terwijl hij keert en roeit naar wal,
Met blij gewuif begroet.
't Is of, met zooveel moed begaan.
De stormwind wijkt en luwt:
En 't meir, bevredigd en voldaan,
Hem zachtkens landwaarts stuwt.

Daar heft hij uit het zwalpend nat
Den forschen rug omhoog:
Al hijgend drukt hij 't vaste pad
En tilt zijn schat op droog.
Heil! heil! de kleine drenkling leeft!
Maar — hemel! — welk gezigt!
Dat wicht, dat hij in de armen heeft,
Het is zijn kind — dat wicht!

Zijn eigen bloed! zijn eenig kind!

En ijzing schokt zijn leên:

Doch — 't is gered! de vreugd verwint;

Het schrikbeeld nevelt heen.

Hij drukt zijn pand aan 't harte — snikt —

Hij drukt het, kust het, knielt,

En dankt, in tranen half verstikt,

Dien God, die 't hem behield.

Geroerd, getroffen, dringt de schaar

Om kind en vader zaâm,

En, als ontkwam zij-zelv' 't gevaar,

Zoo haalt ze ruimer aâm:

Geen oog, of 't gloeit van dankbre vreugd:

Geen boezem, die niet smelt;

Geloofd zij God, die zooveel deugd

Met zooveel heil vergeldt!

HET KIND EN DE MOEDER.

DOOR

C. W. VAN DER POT.

HET KIND.

Zeg Moeder! iedren ochtenstond
Zie 'k uit mijn krib de kamer rond:
En vóór ge ons roept om op te staan,
Zie 'k altijd u ter zijde gaan;
Dan legt ge u op de knieën neder,
En blijft zoo stil, als sleept ge weder.

Als 't middaguur geslagen is,
En we allen hunkren rond den disch,
Neemt vader altijd bij 't begin
Zijn muts van 't hoofd en kijkt er in.
Dat heeft hij zeker nooit vergeten;
Zoo doet hij daaglijks vóór het eten.

Dan buigt Gij 't hoofd, als waart Ge moê,
En houdt zoo dicht uwe oogen toe.
Dan denk ik: „waarop wacht gij nog?
„Want al het eten is er toch.”
Zoo zit gij met uw handen zamen;
En dan zegt vader eindlijk: „Amen!”

Dat heb ik nu zoo vaak bespied,
Maar ik begrijp de reden niet.
Och Moederlief! zoo 't wezen kan,
Vertel mij eens, wat doet gij dan?
Ik dacht reeds menigmaal voor dezen,
Wat of dat toch zou kunnen wezen.

DE MOEDER.

Mijn kind! dan buig ik mij ter neêr,
En spreek tot onzen lieven Heer
En bid tot God, die al wat leeft,
Die u en mij geschapen heeft,
Het vischje, dat in 't water spartelt,
En 't vee, dat in de klaver dartelt.

De gouden zon, de lieve maan,
De bloemen, die daar ginder staan,
Die hooge boomen in 't verschiet,
En 't mosplantje op ons dak van riet;
Ja, waar ge u wenden moogt of keeren,
Al wat gij ziet, is 't werk des Heeren.

Voor allen is Hij mild en goed,
En zorgt meer dan een vader doet.
Uw moeder heeft u lief, mijn kind!
Maar zóó toch niet, als *God* ons mint,
Die boven bidden geeft of wenschen,
En *Vader* is van *alle* menschen.

Dat heeft ons Jezus zelf verklaard,
Gods Zoon, die nederkwam op de aard;
Die eindloos veel voor menschen deed,
En om hun boosheid bitter leed.
Hij leerde ons bidden: „Onze Vader!”
Doch daarvan spreek ik wel eens nader.

Hoog in den Hemel is Gods troon;
Toch maakte *Hij* deze aard zoo schoon.

Hij houdt Zijn milde hand niet toe,
En wordt het weldoen nimmer moê.
Van Hem komt zonneschijn en regen,
En uit Zijn Hemel strooit Hij zegen.

HET KIND.

Maar woont die God hier ver van daan,
Kan Hij dan 't bidden wel verstaan?
Want daar is immers niemand bij,
Dan vader en gij zelve en wij.
Gij bidt zoo zacht; het is maar fluistren;
Hoe kan die God dan naar u luistren?

DE MOEDER.

Neen, 't hoeft niet luider, kindlief! ôch,
Hoe zacht ook, God verstaat het toch;
Want Hij is overal nabij,
En altijd hoort en ziet Hij mij.
Ja, wat we ook denken, spreken, zorgen,
Voor 't oog van God is niets verborgen.

Schoon 't in het rond ook donker is,
Zijn blik dringt door de duisternis.
Al is er niemand om u heen,
Die Vader laat u nooit alleen.
In de eenzaamheid is hij de tweede,
En waar ge ook gaat, daar gaat Hij mede.

Al springt gij dartlend rond in 't veld,
Ook dan is 't God, die u verzelt;
Of kusten *wij* u goeden nacht,
Dan houdt *Hij* bij uw kribje wacht.
Zoo hebt gij nergens ooit te vreezen,
Want God zal altijd bij u wezen.

En daarom dan wees vroom en goed,
Want Hij weet alles wat gij doet.
Al zegt ook ieder, die u mint:
„Gij zijt een braaf, gehoorzaam kind,”
't Is beter nog u toe te leggen,
Dat *God* dit ook van u kan zeggen.

HET KIND.

Maar als gij op uw knieën ligt,

Of neêrzit met uwe oogen digt, —
Vertel er mij nog verder van,
Wat zegt gij tot dien Vader dan?
Gij bidt zoo dikwijls; — alle dagen!
Hebt gij dan God *zoo veel* te vragen?

DE MOEDER.

Ja, veel, mijn kind! want Hij alleen
Strooit zooveel weldaên om ons heen.
Daar daalde nooit een zegen af,
Of God was 't, die den zegen gaf.
En alles, wat ik moog verlangen,
Kan ik alleen van Hem ontvangen.

Of vader ook den akker ploegt,
En of uw moeder werkt en zwoegt,
Ja, al ons pogen helpt ons niet,
Zoo God niet op ons nederziet,
En daarom vraag ik elken morgen,
Of Hij op nieuw voor ons wil zorgen.

Dan bid ik: „red ons uit den nood;
„Schenk heden ons het daaglijksch brood;

„Heer! geef mij zelve een vroom gemoed ,
„En maak mijn kindren braaf en goed,
„Gehoorzaam, dankbaar en geduldig,
„En houd hun teeder hartje onschuldig.
„Voor allen is uw goedheid rijk;
„Maak ons in liefde aan U gelijk,
„En prent ons zuivren menschenmin
„Voor allen, die *Gij* liefhebt, in.
„Maar geef vooral, dat we U behagen,
„En U het hoogst in 't harte dragen.”

Als dan het middaguurtje slaat,
En weêr de spijs op tafel staat,
Wat is die lieve God dan mild!
Hij is 't, die onzen honger stilt.
Wij hebben 't al van Hem verkregen:
Ik bid, dat Hij Zijn gaven zegen’.

En na 't genot van spijs en drank,
Dan zeg ik Hem voor beide dank.
Want wie slechts op de gaven ziet,
Maar op den milden Gever niet,

En na 't genot Hem kan vergeten,
Die mag wel hoogst ondankbaar heeten.

En 's avonds, eer ik slapen ga,
Denk ik Zijn weldaân nog eens na,
En vraag Hem: „geef na zoete rust
„Mij nieuwe kracht en nieuwen lust,
„Opdat ik morgen al mijn pligten
„Uit dankbre liefde moog verrigten.”

Zoo bid ik tot den goeden God,
Of dank Hem voor het mild genot
Van wat Zijn gunst en liefde gaf,
En smEEK weêr nieuwen zegen af.
En heb ik ook wat kwaads bedreven,
Dan vraag ik: „Vader! wil 't vergeven!”

Nog bid ik dikwijls bovendien,
Ook dan, als gij het niet kunt zien;
Want niemand, die niet gaarne bad,
Heeft ooit dien Vader liefgehad.
Maar wat ik meer nog heb te vragen,
'k Vertel u dat in later dagen.

HET KIND.

Maar, beste Moeder! zegt gij niet,
Dat God op *allen* nederziet,
En liefde heeft voor *iedereen*?
Maar bidden *menschen* dan alleen,
En kunnen *kindren* 't ook niet pogen?
Zou ik dan ook niet bidden mogen?

DE MOEDER.

Ja zeker, lievling! moogt ook gij.
Kom, buig uw knietjes aan mijn zij.
De handjes zamen! de oogjes digt!
En al wat u op 't harte ligt,
Zeg dat aan God; — Hij mint u teeder...
Heer! zie op 't biddend kindje neder!

AAN EEN KIND.

DOOR

J. P. HASEBROEK.

(*Fragment uit DE VROUW.*)

U heb ik lief, aanvallig vriendlijk wicht!
Zoo als ge daar, met lachjens op de wangen,
Aan moeders borst, door moeders arm omvangen,
Mij tegenblijkt met zorgenvreemd gezicht:
Daar ge onbewust, hoe bleekte en bos zich mengen,
Hoe onschuld bloeit en jonkheid op uw koon,
Te schooner schijnt, onwetend van dat schoon;
Die Engel zijt, maar de eer niet vergt van Engelen.

O! niet alleen omdat mijn hart hen mint,
Wier vriendlijk beeld uw trekken wedergeven,
Omdat ik u de lust weet van hun leven,
En teêrheid voel voor wie hun teêrheid wint,

Omdat uw naam mij lieflijk klinkt in de ooren,
En heilig mij de borst is, die u voedt, —
Al had 'k u aan dien boezem niet begroet,
Mijn hart had toch u moeten toebehooren.

Want 'k heb hen lief, die de onschuld ENGLen maakt,
En de eenvoud van den teedren leeftijd KINDEREN.
Noem' hen de Trots der Wijzen vrij hun minderen —
Een lorst, waar nog geen zonde in is ontwaakt,
Een hoofd, dat nog geen last van schuld bevrachtte,
Een mond, dien nog geen dwaasheid heeft ontwijd,
Een hart, nog nooit bezweken in den strijd,
Bewaar mij, God! dat 'k me ooit daarboven achte!

Gelijk de Schuld ontzag voor de Onschuld voedt,
Zoo ziet mijn jeugd uw kindschheid met benijding,
Wier lachjen nog de lach is der verblijding,
Wier droefheid nog geen schuld der zonde boet.
Verteedrend is uw aanblik, die de zielen
Tot eerbied vergt, ja 't Ongeloof, ofschoon
't Geen straalkrans om het hoofd ziet van Gods Zoon,
Voor 't kindeken van Rafaël doet knielen!

Waar gij verschijnt wat eensklapsche ommekeer!
De drift verzacht voor u haar stem, — de Grijsheid
Vergeet bij u de aanmatiging der wijsheid, —

De Hoogheid buigt zich vriendlijk tot u neêr.
Hoe zwaar wierd soms de last der huwlijksbanden,
Verlgttet gij den jammer niet van de Echt!
Hoe menig snoer, alleen nog zaãngehecht
Door d' aangreep van uw kleine, teedre handen!

Ja, 'k heb u lief, aanvallig, vriendlijk wicht!
Niet de eerste alleen, maar ook de schoonste zegen,
Voor de Eeuwigheid uit 's Hoogsten hand verkregen,

Keursieraad van den boezem waar ge aan ligt!
Der oudren zorg, der oudren lust te gader!
Hun laatste liefde, als eens hun eerste hoop!
Dricëenling, mede omvangen in den knoop,
Door God gesnoerd om MOEDER, KIND en VADER!

Word eenmaal wijs, volwassen in 't verstand,
Maar blijf een kind, gelijk ge zijt, in boosheid!
Drenke u de melk der blanke schuldeloosheid,
Maar voede u 't merg der kennis 't ingewand.

O pluimloos jong! als vleuglen eens u dekken,
Verroekloos nooit de smetloosheid, die thands
Uw broosheid tooit met onschulds zilvergians,
Maar laat die glans u nog ten lijktooi strekken.

Thands noemen wij u ENGEL, maar 't zegt meer
In sterflijkheid Gods kindeken te heeten,
En zuiver, als de zuigling, van geweten,
Te leven en te sterven Hem ter eer.
Dat zij uw lot! Niet in den kring te wemelen
Van wie als kind hun oudren zijn ontroofd;
Maar, met de kroon der grijsheid om het hoofd,
Nog kind te zijn 't Koningrijk der Hemelen!

BIJ DE WIEGE
VAN EEN KIND DES ARMEN.

DOOR

J. VAN BEERS.

I.

Gij slaapt! arm kindeken, onnoozel schaep,
Gij slaapt gerust en licht in uwen slaep!
En uwe lippekens zijn peersch en blauw,
Uw handekens versteven van de kou;
Niets hebt ge in heel de waereld dan den schoot
Van uwe moeder, — en die heeft geen brood!
Arm meiskens, zeg waerom dan toch op 't stroo
Van uw wiege slaapt en licht ge zoo?
Of is 't misschien de toekomst, die u wacht,
Waer gij in uwe droomen tegen licht?

II.

Uw toekomst? ja, want ziet! haest loopt ge alleen,
En dan moet gij door sneeuw en hagel heen,
Van als de dag begint tot 's avonds laet,
Licht op uw bloote voetjes, langs de straet
Gaen beedlen; en zoo wordt ge allengskens groot,
Zoo wordt ge allengskens een volwassen maegd,
Die aen de deuren de aelmoes niet meer vraegt,
Maer moedig arbeidt voor heur daeglijksch brood.

Daer woont zoo'n maegd daer op dat zolderkijn:
God nam heur moeder weg uit de aerdsche pijn;
En voor heur vader, ouden grijzen man,
Die sedert lang reeds niet meer werken kan,
Heeft hare kloeke liefde al heel het jaer
Gezorgd. — Maer, het is winter nu, en daer
Ligt in een hoek de zieke grijaerd. Niet
Een klacht rolt van zijn lippen; maer zij ziet
Wel dat hij beeft van koude; maer zij hoort
Wel dat hij met geweld den ratel smoot

Des hongers, die zijn ingewand verknaegt:
En God! ze heeft geen werk meer, de arme maegd!
Zie, bij het smookend lampken zit ze en staert
Droef-dubbend in den uitgedoofden haerd, —
Een sprekend beeld der wanhoop, — en toch schoon,
Al heeft de wreede ellende van haer koon
De roozen doen verdwijnen; ja, niet waer?
't Is zonde dat zoo'n bloem van achttien jaer
In 't slijk der armoe zoo verflensen moet!
Ze is schoon: en duizlend wentelt haer gemoed,
Als rond den kolk der duive, om een gedacht
Dat ijslik is en toch haer tegenlacht!
Ze is schoon: en ginder woont een rijke heer,
Een wulpschaerd, die haer goud lood voor hare eer...
Goud... en dan had ze vuur en brood; dan zou
Heur vader toch van honger en van kou
Niet sterven... goud!... maer voor hare eer!... O! God
Bescherme de arme maged in heur lot!

En dat 's misschien de toekomst die u wacht,
Arm kind! — en toch slaapt ge op uw stroo en lacht!

III.

Doch, spoedig worstelt gij door al den rouw,
Die uwe jeugd bedreigt, en gij wordt vrouw
En moeder: moeder! o dat woord klinkt schoon,
Niet waer? Dat is gelijk een hemeltoon,
Te midden van al 't wangeluid, dat op
Onze aarde steeds weêrgalmt; dat is een drop
Des eeuwgen liefdestrooms, gevallen in
Ons aerdsche meer van haet en eigenmin!
Een moeder met heur kindeken, dat doet
U aan iets denken, dat oneindig goed
En liefdrijk is, dat spreekt van God! — en zie!
Daer staet een moeder met heur kind op straet,
Voor 't prachtig huis van eenen rijke, die
Zijn geld verbrast in spel en overdaed.
Zij klopt; de wijde deur gaat open; stil
En nokkend smeekt zij: „Ach! om Godes wil,
Mijnheer.... ik ben eene arme weduwvrouw;
Ik heb nog nooit gebedeld, maer de kou,
De honger dwingt mij! 'tis voor d'eersten keer,

En daarom kom ik 's avonds.... Goede heer,
 Eene aelmoes! al was 't maer een stuksken brood!
 Of wel mijn kind is morgen mooglik dood
 Van honger!" Maer een dienstknecht snauwt haer toe:
 „Daer 's niets te geven!" en de deur valt toe!

Daar 's niets te geven!.... Ha! 't is zoo dan, God!
 Dat hij die rijk is met uw armen spot!
 Zie! heel de straet is van den glans bestraeld,
 Die uit de hooge vensters nederdaelt!
 Hoor, heel het huis weêrgalmt van spel en zang,
 Van glazenrinkelen en feestgeklang;
 En niets te geven, niets voor de arme vrouw,
 Die buiten staet in duisternis en kou,
 Gezweept door sneeuwjacht en door noorderwind!

.
 En zij toch ook heeft liefde voor haer kind!
 Zij ook heeft het gebaerd in wee en smert,
 Getroeteld en gekoesterd aen heur hert,
 Gezogen met heur melk; zij ook gevoelt
 Dat het heur bloed is, wat zijn hert doorvoelt;

Zij ook is moeder! — en geen stuksken brood,
Niets om heur kind te ontrukken aen den dood!

En dat 's misschien de toekomst die u wacht,
Arm kind! en toch slaept ge op uw stroo en lacht?

IV.

Doch, arme menschen lijden zoo veel pijn,
Dat zij al spoedig oud en krachtloos zijn;
Dat zij al spoedig de oogen mogen slaên
Op 't einde van hun jammervolle baên.
Maer, arm en oud zijn, en geen kracht in 't lijf
Meer hebben, maer, daer zitten, stram en stijf,
Alleen nog door de smert aan de aerde vast,
Aen andren, aan zichzelf slechts tot last;
En kou en honger lijden, en misschien
Rond zich zijn kindren, zijn kindskindren zien,
Die kou en honger lijden; en een hert,
Een moederhert bezitten, dat hun smert
Nog dieper voelt dan eigen lijden; en
Ja, hooren, hooren uit den mond van hen

Die men zoo liefheeft: „Hemel! wat leeft toch
Die oude lang!” en nog niet kunnen,
Nog niet mogen kruipen uit dit aardsche s'lijk....
O God, hoe ijselijk, hoe ijselijk!

En dat 's misschien de toekomst die u wacht,
Arm kind! — en toch slaapt ge op uw stroo en licht!

Toch licht gij! — en waerom? waerom? Ziet gij
Licht in uw droom Gods englen aen uw zij,
Die uwe ziele koestren in het licht,
Dat afstroomt van hun glansend aangezicht?
Hoort gij misschien, in hemelzoet akkoord,
Hen rond uw wiegskén zingen: „Kind, slaap voort,
Lach voort! want hem, die de armste is hier op aerd,
Wordt ginds de hoogste zaligheid bewaerd!”
Zeg kindje, zingen de englen dat om 't stroo
Van uwe wiege, en licht ge daerom zoo?

DE KLEINE PLANT.

DOOR

J. P. HEIJE.

De kleine plant,
Door wijze hand
Beschut voor storm en hagelvlagen,
Gekweekt in milden zonnegloed
En met des Hemels dauw gevoed,
Zal eenmaal bloem en vruchten dragen.

Zoo moog het kind,
Door u bemind,
Beschut voor wat zijn jonkheid dere,
Gekweekt met liefde heel zijn jeugd,
Gevoed met wijsheid en met deugd,
Eens vruchten dragen, God ter eere!

HET WIEGELIED DER MARKERINNE.

DOOR

J. J. L. TEN KATE.

(Tot Bijschrift bij een Teekening van

H. F. C. TEN KATE.)

Slaap, mijn zoet kindeken! sluimer zacht!
Moederlief houdt bij uw wieg de wacht.
Droom van den hemel, zoo groot en goed,
Die door de ruiten ons vriend'lijk groet!

Och, hoe behoeftig, hoe klein en teër
Ligt ge in de schamele windsels neer!
Maar ook uw Jezus was eens een kind:
Daarom is Jezus der kindr'en Vrind.

't Geurige varen der groene kust
Weefde u het bedjen, waarop gij rust.
't Zij al geen weelde, 't is goed genoeg:
't Was maar een krebbe, die Jezus droeg!

Slaap, mijn zoet kindeken! sluimer zacht!
Moederlief houdt bij uw wieg de wacht.
Droom van den hemel, zoo groot en goed,
Die door de ruiten ons vriend'lijk groet!

Waar mag uw vader te nacht wel zijn?
Waar blinkt zijn boeg in de maneschijn?
De eeuwige Vader is ons nabij:
Dat is voldoende voor u en mij!

Had niet uw Heer ook de visschers lief?
Boog Hij de golf niet, die 't hoofd verhief?
Leidt Hij niet nog langs de blinde klip?
Reist Hij niet meê, ook op vaders schip?

Slaap, mijn zoet kindeken! sluimer zacht!
Moederlief houdt bij uw wieg de wacht.
Droom van den hemel, zoo groot en goed,
Die door de ruiten ons vriend'lijk groet!

Zijt gij wat grooter, dan trekt gij meê
Over de wijde, blijde zee!
'k Hoor op de buurt reeds de jubelstem:
„Wim gaat te buize! God zegen' hem!”

Dubbel verlaten, zoo 't wezen moet,
Wacht ik bij 't welkom een dubblen groet!
'k Bid er voor twee dan, en bid zóó lang,
Tot ik genade voor twee ontfang!

Slaap, mijn zoet kindeken! sluimer zacht!
Moederlief houdt bij uw wieg de wacht.
Droom van den hemel, zoo groot en goed,
Die door de ruiten ons vriend'lijk groet!

Eens wordt uw moeder weêr kind als gij,
Want als een schim vliegt de jeugd voorbij.
Als gij pas bloeit, is haar blos verkleurd:
Wilt gij dan waken op uwe beurt?

En als zij eind'lijk haar oogen sluit,
Kies dan een plekje in de schaduw uit,
Leg er mij neêr met een stillen traan,
Hef er een psalm tot een slaapzang aan!....

Slaap, mijn zoet kindeken! sluimer zacht!
Moederlief houdt bij uw wieg de wacht.
Droom van den hemel, zoo groot en goed,
Die door de ruiten ons vriend'lijk groet!

ELEGIE AAN EEN SPELEND KIND.

DOOR

B. TER HAAR.

Wees niet zoo druk en woelig, lieve Kleene!

Wend niet uw hoofd half spijtig van mij af!

Verstoort het u, dat ik om Moeder weene,

Nu pas haar lijk geborgen werd in 't graf? —

Het treurig zwart omhuift uw bruine lokken

En tengre leest — en toch gij schreidet niet,

Toen 't vreemd gewaad u 't eerst werd aangetrokken,

Maar danst van vreugd, nu ge u in 't rouwkleed ziet.

Ach, speel zoo niet! — Uw blijdschap breekt mij 't harte!

Staak voor een poos dat hupplen, dat gedruisch!

Uw vreugde scherpt den angelsteek der smarte;

Ze is wanklank in den treurtoon van dit huis!

Uw lachje is als de zon, die straalt en schittert
In 't doodsch vertrek, door luik en vensterreet,
Wier vrolijk licht de droefheid meer verbittert,
Als spotte zij gevoelloos met ons leed!

Uw zon betrok in 't vriendlijk uchtenddagen;
Geen zevenmaal ontlook de Lenteroos,
Of half verweesd moet gij dat rouwfloers dragen —
Geen zeven jaar! — reeds zijt gij Moederloos!
Uws Vaders stem blijft in zijn tranen smoren,
Slaat hij op u de vochtige oogen neer —
Gij licht, gij juicht, als hadt gij niets verloren;
Gij speelt — en, Kind, gij hebt geen Moeder meer!

Wat was zij trotsch op u! — Wat reine weelde
Sprak uit haar blos, en schitterde uit haar oog,
Als 't zoet gefleem van uwe stem haar streefde,
Toen 't eerst uw voet zachttripplend zich bewoog;
Als ge om haar stoeide, aan hare knie gedrongen,
Of 't strooijenhoedje aan 't rozenkleurig lint,
Op 't zonnig pad haar blij vooruitgesprongen,
Los in de lucht liet wappren op den wind!

O 'k zie u nog, hoe gij in 't grasperk bukte,

En bloemen, in een ruiker zaamvergaard,
Van 't bont terras u tot een kransje plukte,

Dat in den schoot van Moeder werd bewaard.
Dat kroontje, dat de wind hief van uw lokken,

Die kaarslichtbloem, waarmee gij hebt gespeeld,
Die, toen gij bliest, verstoof in grijze vlokken —
Aanvallig Kind! het was uw Moeders beeld!

'k Zie nog, hoe ge, op uw teentjes aangetreden,

Stil luistren kwaamt, of Moeder waakte of sliep,
Gelijk een schim langs 't ledekant gegleden,

Terwijl uw mond zacht „goeden morgen” riep.
'k Zie nog, hoe ge eens met teedre schuwheid blikte

De plooiën langs van 't gapend bedgordijn,
Maar voor 't gelaat der doodlijk kranke schrikte,
Als sprak uw oog: „Kan dat mijn Moeder zijn?”

Haar smart heeft uit en werd in vreugd herschapen;

De dood nam haar, als vriendlijk Godsgezant,
De doornenkroon van de ingevallen slapen;
Thans draagt ze omhoog den palmtak in de hand!

Haar siert de kroon van 's Hemels uitverkoornen,
Maar ons, om wie zij de aarde had bemind,
Vlocht haar gemis een' nieuwen krans van doornen —
Ach, speel dan niet, maar ween met ons, lief Kind!

Maar neen, speel voort! — Gij haat het smartverduren;
Gij, vrolijk wicht, zijt nog voor droefheid bang!
Als wist gij 't reeds: men telt de vreugd bij uren,
De tijd der smart duurt dikwijls jaren lang.
Onnoozel lam! — Uw jeugd heeft niet berekend,
Wat schrikbre slag, zóó vroeg, uw schedel treft!
Wat wees te zijn op 't zesde jaar beteekent:
't Is weldaad, Kind, dat gij het niet beseft!

Ach, vroeg genoeg zult gij het vonnis weten,
Dat u 't genot van zoo veel liefde ontzegt!
Uw rouw begint, als 't rouwkleed is versleten;
Die rouw wordt nooit geheel weêr afgelegd!
Ziet ge uw vriendin haar Moeder vleijend streelen,
Dan sluipt gij weg, en zit in 't eenzaam neêr;
Dan speelt gij niet, hoe dartel andren spelen,
Maar weent en zucht: „Ik heb geen moeder meer!”

Komt gij te huis in Vaders arm gevlogen —

Geen Moeder-arm vindt gij meer uitgebreid!

Als 't wreede spel der liefde u heeft bedrogen —

Gij vindt geen borst, waar gij vertrouwlijk schreit!

Siert eens de sneeuw der bruidskroon u de haren,

Dan tooit een vreemde u op in feestkleedij;

Dan zult gij nog op 't beeld dier moeder staren,

En lispt gij zacht: „Bid, zaalge, bid voor mij!”

Zij bidt voor u! — Zij mint u grensloos teeder!

Zij smeekt van God den Hemel voor haar kroost!

Haar zegen drupt op al uw paden neder,

Als uwe liefde uw' droeven Vader troost!

O, erf op aard dien moederlijken zegen!

En — zijt gij 't spel der ijdele wereld moe —

Lach dan den dood zóó blij, zóó vriendlijk tegen,

Als lachtet gij uw zaalge moeder toe!

OUDERENVREUGD.

DOOR

H. ASZ. DOYER.

Waar werd der ouden lot
Met zoeter zingenot
En zachter zielesmarte
In lief gedeeld, in leed vertroost,
Dan in 't opregt en schuldloos harte
Van eigen kroost?

Geen vriend bindt ooit het hart,
In 's werelds vreugde en smart,
Met sterker liefdeblijken,
Dan ongeveinsde kindermijn.
Wat kroon van aardse koninkrijken
Sluit zooveel in?

Men geve 't gunstig lot
 Der weelde en pracht ten spot
 Bij dartle feestvermaken,
 Hoe luttel haalt die woeste vreugd
 Bij 't stil genot, dat ouders smaken
 In 't spel der jeugd!

Dat lieve kinderspel,
 Waar met een waterbel,
 Men 's werelds praal verzaakte,
 Brengt de ouders 't zoete tijdperk weêr,
 Toen pop of tol hen meer vermaakte,
 Dan goud of eer.

O zoete onnoozelheid!
 Wat hemelvreugd verspreidt
 Uwe onschuld in dit leven!
 Hoog stellen zij uw vreugde op prijs,
 Die, arm van geest, zachtmoedig streven
 Naar 't paradijs.

Zoo, schuldloos, kinderlijk,
Zoo worden in Gods rijk
Die hartjes opgenomen,
Als Englen boven 't sterfgewelf;
Want, „laat de kinders tot mij komen,”
Zegt Jezus zelf.

Ziedaar der oudren schat,
Die zooveel zoets bevat,
Dat hen verbindt aan de aarde,
Waarvan de dood hen zelfs niet scheidt,
Daar hij door liefde groeit in waarde
Voor de Eeuwigheid.

Waar zóó der oudren pligt
Door liefde wordt verligt,
Daar drukt hij op geen schoulers,
Maar vrede daalt van 's Hemels trans,
En slingert zacht om kroost en ouders
Een bloemenkrans.

VADERKLAGT.

DOOR

C. G. WITHUYS.

Mijn eerstling is niet meer!
Een rukwind sloeg hem neer,
En scheurt hem uit mijne oogen.
Zijn zieltje nam de wijk,
En laat, van hier getogen,
Mij weenende op zijn lijk.

Daar stond hij in mijn tuin,
Met blondgelokte kruin
En rozenbloed te prijken.
Zijn schoone en teëre jeugd
Deed al mijn zorgen wijken
En geurde louter vreugd.

Daar stond hij in mijn hof,
Versierd met aller lof,
En won zich aller liefde.
Geen kwelling, die hem boog,
Geen smartje, dat hem griede,
Verdonkerde zijn oog.

Daar stond hij tot mijn roem,
Gelijk een zonnebloem
Zich uitrekt vol verlangen,
Om 't vroolijk zonnelicht
Met gretigheid te vangen
Op 't blozende gezigt.

Wat had zijn lieve stem
Op mijn gemoed een klem,
Wanneer hij, bij 't ontwaken,
Zijn broertjes vloog voorbij,
Met lachjes op de kaken,
Om 't eerst te zijn bij mij!

Wat was mijn wellust groot
Wanneer hij, op mijn schoot,
Blijmoedig ruiter speelde,
En, brak mijn ernst dien togt,
Mij vleijend koosde en steelede,
Opdat het duren mogt!

Wat was mijn droomen zoet,
Als de ingeschapen gloed
Voor 't schoon zijn rijm deed klinken,
Of 't keurige penseel
Zijn aanleg uit deed blinken
Bij 't kinderlijk gespeel!

Dan zag mijn vaderzin
Een blijde toekomst in:
Mijn lievling, groot en edel,
Stond, wijd en zijd vermaard,
Met lauwren om den schedel,
In 't kunstenperk geгаård.

En al dat schoon verdween;
Die gloed, die waan zijn heen,
En in den stroom bedolven,
Den stroom, die t' eener stond
Mijn eerstling in de golven
En al mijn heil verslond!

O vleijer, zoo bemind!
O zesmaal jarig kind!
Hoe kon me uw vreugd verblijën!
Wat treft zij onverwacht,
Die ramp, die mij doet schreijen,
En u bedekt met nacht!

O, had mijn vaderhand
In 't veege ledekant
Uw oogjes digtgesloten;
Dan had ik u gekust
En d' afscheidsgroet genoten,
Vóór 't ingaan van de rust.

Nu smoordet ge in den vloed,
Onthield me uw laatsten groet,
En mist mijn laatsten zegen;
En 't wordt u niet gemeld,
In 't zwijgend graf gelegen,
Of ik in tranen smelt!

O bloem, zoo vroeg geplukt!
Ik ween, van rouw gebukt,
Op uw bevrozen stengel.
Hoe taant mijn huwlijkskroon!
De hemel wint een engel;
Maar ik verlies een zoon!

Gij, eeuwig liefdrijk God!
Die op mijn treurig lot
Genadig ziet van boven,
Gij gaaft en naamt het kind;
Och! leer me uw wijsheid loven,
En laat de smart verdooven,
Die nog mijn geest verblindt!

GEEN KINDEREN.

DOOR

A. VAN DER HOOP JUNIOR'SZON.

't Is er altijd even keurig,
Nimmer overhoop een boël;
Gangkleed, looper, frisch en kleurig,
Nooit een vlek op kast of stoel.
Vette vingers op de deuren,
Krassen op het vensterglas,
Doen nooit den bewoner treuren:
„Of het maar een huurhuis was!” —
Alles glimt en blinkt je tegen,
Kopren roedjes op de trap,
Propre matjes allerwegen;
Van de tegels at je pap!

Nooit de buren, om te klagen
Over leven of geweld,
Iedere dag, als andre dagen,
Kalm en rustig heengesneld.
Kleine reekning aan den slager,
Weinig groenten, weinig brood;
Zijn de tijden ook al mager,
Met je beidjes, 't heeft geen nood!
Geen beslomring, luttel zorgen,
Soms tijds een effect gekocht;
Voor den ouden dag geborgen,
Wie, die 't beter wenschen mogt! —

Maar geen leven in die woning;
In dat huis geen poëzie;
Niet eens vaders dankbetooning,
Met zijn kindren op zijn knie!
Maar geen reine moederweelde,
Die dat huis ten hemel wijdt;
Tot een gaard, die vruchten teelde,
In wier wasdom ge u verblijdt,

In wie gij u voort ziet leven,
Met haar, die ge als gade mint;
Maar geen Engel, u gegeven
Tot uw genius, — geen kind!

't Engelsch hondje, zacht van haren,
Kwisple vrij de kamer rond,
Waar, in schauw van bloem en blaren,
't Vogelkooitje een schuilplaats vond!
Kaketoe uit Indiës dreven
Schelde en schimpe er overluid;
Vrij moogt gij haar klontjes geven,
Lekkre sopjes van beschuit;
Poeslief zitt' bij 't vuur te spinnen,
Streel haar, geef haar wat ge wilt:
Vogel, hond of kat te minnen,
Is maar teederheid verspild! —
Kindren zijn een gift van boven;
Zalig wordt door hen eerst de echt;
Hij leert hopen, hij gelooven,
Wie zijn kroost een bloemkrans vlecht:

Kindren zijn een schat des Heeren;
In hen duurt ons aanzijn voort;
Wie dien schat naar eisch wil eeren,
Handelt naar des Heeren Woord. —
Kindren, heil van God verkregen,
Blijft door 's Hemels gunst bewaakt!
God schenke ieder paar dien zegen,
Die het huwlijk HUWLIJK maakt.

HOUWELYCX-PRENT.

(In den trant van Cats.)

DOOR

MR. WILLEM BILDERDIJK.

'k Was lestmaal by een Alchymist,
Die juyst gheen gout te maken wist,
Maar efter des al niet te min
Hij dreef syn conste met ghewin,
En was een Grysaert van verstant,
Ghelijck ickt metter daet bevant.

Daer sag ick hoe een brandent vuer,
Daer sag ick hoe een vinnig suer,
Daer sag ick hoe een bytent sout
Dat alle dingh in wesen hout,
Daer sag ick hoe ick weet niet wat,
Dat dienstigh is te zyn ghevat,
Oock d' allerhartste stof ontbint
Van die men in het aartryck vindt.

Daer sag ick hoe de fyne gheest,
Daer sag ick hoe de beste keest,
Door hevig vyer en harden dwangh,
Ghedreven wordt door pyp of slangh,
So datter in 't ghestoockte glas
Niet overblyft als enckel asch.
Daer sag ick, met één woort gheseyt,
Des werrelts roem en ydelheyt.
Maer 't gheen er boven al de rest
Myn oogh en aandacht hiel ghevest,
En datter boven alle dinck
My aen de diepste siele ghinck,
Dat was dat ick er koper sag,
Dat in een soort van water lag;
Een nat van wonder vreemden aert,
Dat weerdigh is te zyn verklaert.
Een nat, bysonder van natuer,
Doordrongen van salpetersuer,
En dat men als een felle loog
Uyt groene roest van koper toog:
Een nat, so helder en so klaer,

Als of het suyver water waer.
Sohaest dit nat het koper voelt,
So siet men dat 'et draeyt en woelt;
Het leckt, het kust, het knaegt, het bijt,
En grijpt 'et aen van alle sijd';
Het koockt, het siedt, het ruischt, het raest,
Het bruyscht, het bobbelt, schuymt en blaest;
Het schijnt, het raeckt in heeten gloet,
Niet anders als het jeugdigh bloet,
Dat, van de minnekoorts' gheraeckt,
In jongh ghesel of vryster blaect.
Het koper, vinnigh aenghetast,
Al isset vry een rouwe gast,
Verhit sich mede van dien brant,
Die doordringt tot syn inghewant,
Verliest de hartheyt van syn soort,
Verliest 'et al wat hem behoort,
En lost sich in het water op,
En maeckt 'et tot een groene sop,
Die nu met syn metael vereent,
Daer kleur en swaerte van ontleent.

Sie, sprack ick, dat's den rechten aert,
Hoe dat de jonckheyt dient ghepaert!
Siedaer de lessen van den Trou:
Siedaer den plicht van man en vrou!
Indien ghy op dit voorbeelt siet,
Het koper houdt zyn wesen niet,
Het nat en blijft niet als het waer,
Maer beyden vloeyen in malckaer,
En nemen wesen en bestaen
Volkomen van den ander aen.
Indien 'et naer myn meeningh ginck,
Ick toonde dit den Jonghelink,
Ick toonde dit de jonghe Maegt,
Die van een Jonckman wort gevraegt,
Opdat sy in den Echtenstant
Niet maer en trouwen metter hand,
Niet maer en trouwen metten mont,
Maer even tot haer diepsten gront,
Voor heyl en droefheyt, vreught en pijn,
Te samen een en eenigh zijn.

De man die stont een wijl bedeeft,
En loeg en peynsde metten geest,
Als had' ik in onwetentheyd
Hier vrij wat al te breed gheweyt.
Ten leste, na een kort beraên,
So quam de Grysaert naest my staen.

Ghy soeckt hier, sprak hy, wel te recht
Het juyste voorbeelt van den Echt.
Ghy siet er in, hoe man en vrou
Te samensmelten door de Trou.
Maer kom, ick zal u bovendien
Nogh vry yets meerders laten sien.

Nu nam de man het groene nat,
Hetgheen het koper in sich had,
Dat mengsel van volmaeckte Trou,
Dat voorbeelt voor een man en vrou,
En smeeet er met een sturen sin
Een blancke plaet van silver in.
Maer hoe verwondert zag ick toe!
Het ginck my ick en weet niet hoe,

My docht, myn aensicht kreeg een blos:

Het water liet het koper los,

Het scheyd' sich af van dien ghemael,

Het scheyd' sich af van syn metael,

En liet het sincken naer den gront

Alwaer ickt als een poeder vont,

En, als het desen had ghedaen,

So hingh het nu het silver aen.

Daer lag het koper nu als doot,

Van lichaam, kleur en glans ontbloot,

Daer lag 'et als een nietig sant,

Berooft van wesen en verbant;

Geen koper meer, maer enckel aerd',

Die geest noch lyf en had bewaert;

En *dat*, waarmee het sich verbont,

Dat al syn gantsche kracht verslont,

Dat vocht, dat voert nu in zyn schoot

Een nieuwen rycken Echtgenoot.

O, riep ick doe, o valsche schijn!

En zou dit Echte Liefde zijn?

G E P A A R D ,

DOOR

J. P. HEIJ E.

W erken moet een sterke hand,
Zorgen moeten zachte vingren;
Dan zal Liefde met Verstand
't Leven door een' rozenband
Vast omslingren!

Werken is der mannen pligt,
Zorgen is de pligt der vrouwen;
Zie! en als gij 't zaâm verrigt,
Valt gewis het zwaarste u ligt
In het trouwen.

Leer dus zorgen, teedre maagd!
Leert dus werken, forsche knapen!
Zoo ge dān elkaār behaagt,
Weet ik dat ge nimmer klaagt
Van vergapen!

DE EERSTE DUIZEND.

DOOR

E. J. POTGIETER.

Decembers zon verflaauwde op 't erf
Der visschersbootjes-timmerwerf
In kwijnende afscheids-stralen;
Al bleeker ging de roode gloor
Der ringen van den rijm te loor,
Straks vonk'lende om de palen;
De mast van 't pinkje dierf den flits,
Op 't hellinghoofd, van gulden spits,
Naar 't westen uitgeschoten,
En 't glanzig ijsverschiet werd graauw,
Tot hoorb're stilte en tastb're schaduw
Het kleene huis omsloten.

Oei! zucht ge ligt, 't begin luidt guur,
Maar vrolijk brandde 't knappend vuur,

Waarvoor zich Arend plaatste,
En daalde de avond buiten vroeg,
De vlam gaf binnen lichts genoeg,
Daar 't huisraad haar weerkaatste;
Het blanke tin wierp zilv'ren schijn,
Het koper scheen rood goud te zijn,
En spiegels, kist en kasten;
't Waar stoffe voor zijn Guurtje's lof,
Als vogelkooi noch bloemenhof
Aan 't venster 't oog verrasten!

'k Heb eerbied voor het wakker wijf,
Dat, rap en reê in 't huisbedrijf,
De welvaart lokt door orde,
En toch beklage ik 't lot der mans
Voor wien des levens schoonheidskrans
In 't bruiloftsgroen verdorde:
De vrouw verleene ook de armste kluis
De poëzy van 't zoet tehuis
Door kostelooze weelde!
Hoe 't vinkje, dat van vreugde sloeg,

Hoe krokus, die al klokjes droeg,
Haar 't klein vertrek bedeelde.

Een versche pijp stak Arend op,
In 't eindje met den zilv'ren dop,
Een kermisgift van Guurtje,
En smaakte, trots zijn forschen aard,
't Geluk, verknocht aan eigen haard,
't Vertrouw'lijk schemeruurtje:

„Kom, huisvrouw!” sprak hij blij te moê
Der ijverige breister toe,
Aan 't venster raam gezeten,
„Al is die vaderlief voor mij,
„Leg naalden en leg kluw ter zij,
„Iets heug'lijks moet je weten.”

Vóór luttel jaren had ze als maagd
Ter nood zich bij de schouw gewaagd,
In zulk een passend donker,
Of fluks getracht den schalk te ontvlîên,
Uit vrees voor onverhoeds bespiên
Bij 't grillig vlamgeslonker;

Thans, zalig voorregt van de trouw,
Liet op zijn knie de jonge vrouw
Zich door zijn' arm omvaêmen;
Zoo hij nog even lief haar had
Als toen hij haar om 't jawoord bad,
Wat zoude zij 't zich schamen?

„Mijn wijfje!” en Arends volle stem
Gaf aan het hart'lijk woord de klem,
Die 't eigen was bij de ouden.
„Mijn wijfje! te avond sluit het jaar,
„En gaarne wist je, zeg het maar,
„Of — wat wij overhouden?
„'k Vergaf 't me nooit, zoo ik 't verborg,
„Of droeg je niet de helft der zorg
„Bij 't klimmen van de lasten?
„Het werk des mans zij 'tzwaarste deel,
„Ook deze vingers wonnen veel,
„Daar ze op de kleintjes pasten!
„Verheug je, trouwe hulp, met mij,
„Wie, als de tijd, verachterd zij,

„Ons schonk de Heer zijn zegen! —
„’t Verlies aan Oorsens is geboet,
„Wij houden over! — gauw en goed,
„Was ’k nooit om werk verlegen; —
„Wij houden over! — voor een kleed
„Ligt in je knipje ’t geld gereed, —
„Voldaan zijn onze schulden,
„Zoowel je moeders als de mijn, —
„En raad eens wat we rijker zijn?
„Onze eerste duizend gulden!”

O, lieflijk zag als blijde bruid
Het blond, blauwoogig Guurtje er uit,
Toen zij haar traantjes weende;
Doch maagdenschoonheid werd verdoofd
Door ’t opwaarts starend vrouwenhoofd
Dat aan zijn boezem leende!
’t Was Arend, daar er ’t licht op viel,
Als werd voor ’t innigst van haar ziel
De sluier weggeschoven:
„Och, manlief!” snikte ze, „och, is ’t waar.

„Je ziekte van verleden jaar

„En moeders schuld te boven?

„Mijn arme moeder! — bij den Heer

„Lijdt zij aan kwaal noch kommer meer,

„Als hier haar grijsheid griefde; —

„Wat vreugd zou 't wezen, zoo zij 't wist,

„Dat zich mijn hart niet heeft vergist

„In de eerste en een'ge liefde!

„Hoofdschuddend zag de sloof mij aan,

„Toen 'k rijken Gerrit af dorst slaan;

„Hoezeer zij zweeg, zij schreide;

„O lieve moeder! nu bij God,

„O zaagt ge welk een zalig lot

„Dat mij bij Arend beidde!”

Daar sloot de kus der huw'lijkstrouw

De lippen van de dankb're vrouw,

En zoet was beiden 't zwijgen:

Geheim'nis toch der echte min,

Sluit hij all' aardschen wellust in,

Maar leert haar 't stof ontstijgen;

Voor meer dan ondermaanschen togt
Wordt ziel aan ziel door hem verknocht,
De hemel zelf gaat open!
En ligter valt op 's werelds zee
Voortaan, door 't uitzigt op die reê,
't Gelooven, bidden, hopen!

Het schemerde Arend voor 't gezigt,
Niet enkel wijl 't ontstoken licht
Op eenmaal helder gloorde;
Schoon hij zijn bruine pinkers wreef,
Toch zag hij, dat zijn Guurtje bleef
Waar zij hem 't meest bekoorde:
Zij lag — de groep was schoon te zien —
Zij lag, al luist'rende, op de kniën
Bij 't wiegje van hun vreugde;
Een jonkske stak, met schel geluid,
De mollige armpjes gierende uit,
Of moeders komst 't verheugde.

Verdubbeld smaakt het vrouw'lijk hart
Het zoet des heils, het zuur der smart,

In 't leven van haar leven:
Onzigtb're band, onbreekb're knoop,
Laat ze al haar vrees, laat ze al haar hoop
Slechts over 't wichtje zweven!
Hoe moedig Guurtje hart en hand
Den armen Arend had verpand,
Zij zorgde toen zij zoogde;
En 't was haar, wen zij 't kleed straks hief,
Als had zij 't jongske eerst blijde lief,
Sinds zij op voorspoed boogde.

„Geef,” sprak zij, en haar hoogmoed prees
Den woeler, die naar vader wees,
Voor snuggerheid en sterkte,
„Geef, manlief, geef je zoon een' zoen,
„Wat zou de gast 't je gaarne doen,
„Wist hij hoe zwaar je werkte!
„Och, brengt voor dank hij drukte in huis,
„Er schuilt geneugte in 't wild gedruisch,
„Soms schraagt mij 't blijd geschater,
„En willig zwoeg en zweet je op 't erf,

„Laat hij maar eens van mooijer werf
„Oostindievaars te water!

„Het blijv' bij louter welvaart niet!
„'t Is of mijn oog zijn tweespan ziet
„In 't lustig: „Voort, mijn blesje!”
„Kom, knik eens, kind des overvloeds!
„En zeg, dat in je mooie koets
Steeds plaats zal zijn voor Besje!”

Doch 't hupp'len op de knie had uit,
Hoe vrolijk 't handje van den guit
De kleine zweep nog zwaaide:
Wat scheen in 't goud al gifs bereid,
Daar de eerste duizend ijdelheid
In moeders harte zaaide!

„Foei, Guurtje! foei; de Heer gebood
„Te bidden om ons daag'lijksch brood,
„Hij kende 't hart des menschen!
„Wie zou,” vroeg Arend, „over 't wicht
„Verzoeking, die in 't vele ligt,
„Der weelde vuurproef wenschen?

„Hij winn', van onzen kommer vrij,
„Hij winne, ik gun 't hem, meer dan wij,
„En deel' 't met wees en oude,
„Maar gekds genoeg voor rust, die roest,
„Waarbij hij ons zich schamen moest,
„O, dat hem God 't onthoude!

„Was wakker op, mijn kloeke Claes!
„Of 't zijn mogt tot scheepstimmerbaas
„Van driemast-dubbeldekkers!
„Maar vloeï de zegen nooit zoo mild,
„Dat leeggaanslust je lokt in 't gild
„Der trage rentetrekkers;
„Schoon ieder Jan coupon benijdt,
„Wijl hij de vruchten eet der vlijt
„Van landbouw en van handel,
„Wenschte ik je een leven zonder zorg,
'k Onthield je ligt den besten borg
„Voor degelijken wandel!

„Wat zie ik? — tranen?... Guurtelief!
„Kom, laat de schalke hartedief

„Die kussen van je wangen!”
En 't jongske dartelde op haar' schoot,
En woelde half haar' boezem bloot
En stilde zijn verlangen;
Maar gleed ook langs de teëre leën
Haar linkerarm beschuttend heen,
Uit louter liefde buigend,
Te zeer greep zelfverwijt haar aan,
Om oogen op het kind te slaan,
Van moederweelde tuigend.

„Och manlief!” klonk haar zoete stem.
„Ik zou door 't water gaan voor hem,
Voor hem het vuur trotseren;
„Wat zegt het? als je 't niet verhoedt,
„Dreige ik mijn eigen vleesch en bloed
„Den weg des kwaads te leeren!”
En alle dichterlijke vlugt
Beschamende in haar boezemtucht,
Dacht ze aan den dag der dagen,
Wanneer, bij 't lest bazuïngeschal,

De Heer en Heiland komen zal,
En rekenschap ons vragen!

„Sterk.” bad zij, „sterk mijn’ zwakken zin,
„Prent hem je vroed-, je vroomheid in,
„Dan vinden we eens genade!” —
„Een wensch, die ’t oude jaar besluit!”
Riep Arend in vervoering uit,
Den arm om kind en gade;
„Wie onzer ging niet troost’loos heen,
„Verblijdde ’t woord des heils alleen
Die ’s hemels vreugd verdienden?” —
En ’t jongske werd goê nacht gekust —
En ’t paar, zegt gij, zocht ook de rust?
Iets minder haastig, vrienden!

Verteed’ring volgt op ied’ren toets
Des edelaardigen gemoeds;
Ons Guurtje dacht aan armen!
Zoodra ze in fluisterende beê
Hunne eerste duizend gelden deê,
Voelde Arends harte erbarmen.

„Ga,” sprak hij, en het mandje sloot
Ter nood meer van al 't vleesch en brood;
Doch vracht noch nacht zou hind'ren;
Het maanlicht sliep op versche sneeuw,
Ook was 't niet ver naar Oorssen's weeuw,
De sloof had zeven kind'ren.

DE JONGELINGSJAREN,

DOOR

B. TER HAAR.

(Fragment uit: JOANNES EN THEAGENES.)

O zaalge en schoonste tijd van 't leven,
Als 't al ontloken is en bloeit;
Als 't hart, dat schuldloos is gebleven,
Van rein genieten overvloedt;
Als 's jonglings borst van eerezucht gloeit,
Om al wat grootsch is en verheven,
Of door zijn schoon de zielen boeit,
Vol heilge geestdrift na te streven,
En steeds in hooger kring te zweven,
Op eigen vleuglen voortgeroeid;
Als, bij het schuchter ademhalen
Der liefde, in flikkende idealen
De geest zijne eerste vonken schiet

Als ieder oord, waardoor wij treden,
Zich voor ons omschept tot een Eden,
En toonen aangeeft tot een lied;
De wereld zich bevolkt met Engelen,
Die met hunne armen ons omstrengelen,
En 't oog den Hemel open ziet!

Maar wee hem, wien in 's levens lente
Reeds de aarde werd tot woestenij:
Wien de ondeugd, als een Helharpij,
Reeds vroeg den klaauw in 't harte prentte;
Die, niet meer schuldloos, niet meer vrij,
Maar luistrend naar 't gevele der zinnen,
Zich vastgewoeld heeft in haar net,
En nu, met koortsig vuur van binnen,
Niets hoogers, eedlers kan beminnen,
Dan 't geen zijn drift in vlammen zet;
Die vroeg komt stranden op de klippen
Des ongeloofs, dat elk gebed
Weêr doet besterven op de lippen,
Als kanker voortvreet in 't gemoed,

Hem 't bloed in de aadren doet bevroezen,
Zijn Hemel en zijn God verliezen,
Zich zelf' en 't Menschdom vloeken doet.

O plegtig tijdstip in die jaren!
O driewerf onvergeetlijk uur,
Waarin de mond, met heilig vuur,
't Geen 't hart omhelsd heeft, gaat verklaren,
Waarin men 't eerst tot Gods altaren
Met huivring treedt en 't offer plengt,
Dat, als een reukwerk opgevaren,
Den hemel zijn geloften brengt;
Als 't ruischt langs bogen en gewelven
In 't statig rollend tempellied:
„Vergeet mijn regterhand zich zelve,
Dien heiligen eed vergete ik niet!”
Als 't hart, dat in die zangen vliet,
Zich zelf te groot voelt voor de wereld;
Als 't oog, waarin verrukking parelt,
Met vromen blik naar boven ziet,
Als scheen 't den Heer om kracht te vragen,

Hem ieder kruis, hoe zwaar het zij,
Zich selv' verloochnend, na te dragen,
En, zonder omzien, voort te jagen,
Tot men verwinnaar worde als Hij!

Maar ach! nog eer wij 't zelve weten,
Is ras die heilige stond vergeten,
En 't geen men God beloofde, en wordt
Als een onnutte boei versmeten,

Wat vroeger zalig scheen! Hoe kort
Blijft 't harte brandende in den boezem
Van hemelvuur! Hoe ras verdort
Die schoon ontloken lentebloesem!

Hoe haastig trekt de pareldrop,
In 't zonlicht zich ontbindend, op! —
Gelijk weldra, aan 's hemels transen,
De regenboog verschiet in glansen,
Die, als een zevendubbele snoer
Van zilver of van paarlemoer,
Met purpren weerschijn op komt hevelen,
Maar ondergaat in mist en nevelen,

Zoo ras versterft vaak 't schoonst besluit,
En waait de wind die vonken uit! —
O! wordt er niet gewaakt, gebeden,
In 's jonglings snel bewogen hart,
Ras kiemt de doren van de smart,
Ras volgt hem de ondeugd op zijn schreden
In weeldrig opgesmukten tooi,
En loert de wellust op zijn prooi.
Wel is de mensch, op 't pad door 't leven,
Ten gids een Engel meêgegeven,
Die, wakend aan zijn zij gebleven,
Voor elk gevaar hem 'toog ontsluit;
En vóór nog de ondeugd naar haar buit
Haar doodlijk treffend wapen slinger',
Spant die om 't hoofd zijn wieken uit,
En fronst den blik en heft den vinger;
Maar zoo hij niet dien wenk verstaat,
Of 't dreigen van dien blik versmaadt,
Dan dekt die Engel 't rein gelaat
En groet voor 't laatst hem droef, maar teeder,
En zoekt het oord der onschuld weder.

DE VERLATENE

DOOR

C. G. WITHUYS.

„Ik dool aan strand!

„Een beter land,

„Zoo zegt men, ligt aan gindschen kant.

„Wat boeit mij aan deez' barre kusten?

„O veerman, breng me op dat gebied;

„Mijn moed ontziet

„De nevels, die op 't zeevlak rusten,

„De stormen niet!

„Voor lang omsloot

„Uw zwarte boot

„Mijne ouders, kroost en echtgenoot.

„Gij kwaamt, en voerdet, ongebeden,

„Hen henen langs den duistren vloed;
„Toen schreide ik bloed,
„En gij, zoo vaak *ik* in zou treden,
„Verstiet mijn voet.

„Hier dwaal ik rond,
„In 't hart gewond,
„Van alles los, wat me eens verbond;
„Ik zie de ellend mijn schreden volgen.
„Gebogen op een kouden steen,
„Zit ik en ween;
„Mijn voorspoed ligt in 't graf verzwolgen,
„En 'k sta alleen!

„Weleer bezat
„Ik liefde en schat,
„Met al wat de aard bekoorlijks had.
„Toen daagde 't leed; mijn heil ging tanen;
„'k Zag op mijn brood met tranen neer;
„O zoet weleer!
„Thans heb ik arme nauwlijks tranen,
„En brood — niets meer!

„Voort, veerman! voort!

„Gelei me aan boord,

„En breng mij naar dat beter oord,

„Waar vriend en maagschap mij verbeiden,

„Mijn vreugde is weg, mijn hoop voorbij;

„Laat andren vrij!

„Ligt éénen valt het zwaar te scheiden,

„Laat hem voor mij!”

Zóó, diep geroerd,

Van smart vervoerd,

Door niets aan de aarde vastgesnoerd,

Liet zich aan strand een arme hooren.

De veerman, doof voor bede en klagt,

Trad, onverwacht,

Paleizen door en tempelkooren,

En *koos* zijn vracht.

De boot lag dáár;

Een breede schaar

Trad binnen, 't frisch gebloemte in 't haar,

En versche rozen op de kaken,

Naast wijzen, wien van eeuwen heugt
De pronk der deugd,
De rijke, pralende in scharlaken!
En de eêlste jeugd.

Zij traden in
Met tegenzin;
En aller blik vol rouw en min,
Zag rugwaarts naar geliefde panden,
Naar rang of rijkdom, die verviel;
Niet ééne ziel,
Bereid in beter oord te landen,
Betrad de kiel.

Een bont gewoel
En dof gejoel
Kwam aan den oever, waar 't gevoel
Der blijvenden zijn tranen spilde.
Er brak zoo menig teedre band,
Maar geen aan strand,
Die graag zijn lieveling volgen wilde
Naar 't beter land.

De onzekerheid,
Die overspreidt,
Wat lot den stervling dáár verbeidt,
Vanwaar geen mensch berigt kan geven,
Joeg hun, die bleven, huivring aan:
Die moesten gaan,
Benijdden hen, die achterbleven,
't Gewis bestaan.

Maar de arme stond,
En schouwde in 't rond,
En zag, dat hij geen andren vond,
Die naar de onzeekre reis verlangde,
Dat jeugd en schoonheid heiten toog
Met weenend oog;
Dat zelfs den wijze 't harte prangde
En 't afscheid woog.

„Laat mij 't verdriet
„Ter prooije niet!
„Mijn zaligheid ligt in 't verschiet,”
Zoo bad hij: „in 't verschiet mijn vrede!

„Ik ben hier vreemdling; laat voor mij

„Een beetren vrij!

„Of dat ik — wreedaard! hoor mijn bede! —

„Hun makker zij!”

De veerman hoort

Dat treffend woord,

Maar roept den arme niet aan boord.

De boot deinst op de kille baren;

De wind schiet ijskoud langs de kust;

De scheepling rust;

Star blijft aan 't roer de veerman staren,

Zijn taak bewust.

Doch de arme zwicht

Op dat gezigt;

Hij roept: „Ik volg u; 't is mijn pligt!”

En springt stoutmoedig in de golven. —

Voleind is 't lijden, dat hem deert;

De mist vermeert;

De verte ligt in nacht bedolven,

En niemand keert.

Nu zegt, aan strand,

Het onverstand:

„Neen, nooit bereikt hij 't beter land!”

En treedt, ontzind, in 's Heeren wegen;

Maar de Almagt, gruwend van die taal,

Verheft de schaal;

Haar liefde weegt het voor en tegen,

En heeft geen paal.

AAN MIRANDA.

DOOR

N. BEETS.

It is a charming sight to see
Such high resolve and constancy
In form so soft and fair.

WALTER SCOTT.

Ach, waarom draagt gij, jong en schoon
En deugdzaam als gij zijt,
Zoo vroeg des noodlots distelkroon,
In 's levens Rozentijd?
Ach! waarom treft zoo rein een hart
Zoo fel — zoo doodlijk fel een smart?

Genake ramp en tegenspoed
Met onverbiddren tred
Den trotsche, die in arren moed'
Zich hoog en hooger zet,
En leggen ze, in één gramme vlaag,
D'in schijn onbuigbren boezem laag;

Of strekke 't Noodlot de ijzren hand
In al haar schriklijkheid
Naar hem, die tucht en rede bant,
En lust en hartstogt vleit;
En sla 't den Dartle, in éenen stond,
Den zwijmelbeker van den mond;

Benaauwe 't diens verharde ziel,
Die God noch menschen mint;
Die onbewust, hoe diep hij viel,
Slechts eigen Baat bezint,
En weeke 't hem 't verstokt gemoed
In eigen wrangen tranenvloed!

O heilzaam! driewerf heilzaam dan
Die felle wraak des lots,
Waar elk den wenk in merken kan
Des strengen vinger Gods,
En 't billijk vonnis in vereert
Dat ondeugd straft en Trots verneêrt.

Maar gij, die trots noch zelfzucht voedt,
En iedere ondeugd mijdt,
Die, vreemd aan drift en dartlen gloed,
Slechts Liefde en Zachtheid zijt;
Maar gij, met God en mensch bevriend,
Wat hebt *gij* zoo veel leeds verdiend?

O! hadde uw levenslot gestaan
In mijne — in veler macht,
Gij waart met alles overlaân,
Wat de aarde zegen acht;
De schoonste rozen zouden 't pad
Versieren, dat uw voet betrad.

Geen traan werd door een oog, zoo schoon,
Zoo minzaam, ooit geschreid,
En 't vreugdeblosjen op uw koon
Wachtte onverderfelijkheid; —
Geen bange zucht verroekloosde ooit
Den glimlach, die uw lippen plooit.

Maar weelde wachtte u — zoete rust,
En onvergalde vreugd;
En elk genoegen, iedre lust,
Bestaanbaar met uw deugd.
En onbewolkt blonk — nooit verdoofd —
De glans des voorspoeds om uw hoofd.

Doch anders was 't bestemd bij God;
Zijn *wil* weert ieders *wensch*;
U beidde een eindloos grooter lot
Dan van *gelukkig mensch*; —
Gij moest — en zijt dien voorrang waard —
Een *lijdende Engel* zijn op aard.

Gij moest ten voorbeeld zijn gesteld,
Hoe zielsverdriet en smart,
Waarmeê de Hemel de Aarde kwelt,
Beantwoord wordt door 't hart
Van wie, Gods heilig doel bewust,
De louterende roede kust.

't Moest Rampspoed wezen, die uw schoon
Nog schooner blinken deed: —
o! Deugd blinkt, op verbleekte koon,
Verhevenst uit in leed;
Geduld, Geloof, Hoop, Kalmte, Moed —
Zijn *hemelsch* in den tegenspoed.

En valle uw deel u hard en wreed,
't Is schoon en groot te gaâr,
En immers, 't vond uw hart gereed?
Wat last is u te zwaar?
Ja, schoon uw wang van kleur verschiet,
Uw boezem zwicht of weifelt niet.

De blijde Hofroos zijt gij niet,
Op duizend blaadren prat,
Die Liefde of Eigenbaat begint
Met vezelsterkend nat,
En hoedt voor iedre kleine tocht,
Die aan haar bloesems deeren mocht.

De bleeke Duinroos, aan den wind
Ten prooie, op 's heuvels top,
Die kweekgrond voor haar wortels vindt,
Noch steunsel voor haar knop, —
Maar die, trots wat haar bloei belaagt,
Haar geuren walmt, en vruchten draagt,

Ziedaar uw beeld. Zij slechts is 't waard,
Hoe fel de storm dan zij,
Zoo hoog te zweven boven de aard,
Den Hemel zoo nabij!
Ook gij, beproefde in leed en druk,
Zijt naast aan d'oorsprong van 't geluk!

Gij weet dit — Gij, verheven ziel,
In zulk een schoonen vorm! —
Dat steunt, wat steun u ook ontviel,
Dat steunt u in den storm. —
Dat blinkt, wat uitzicht u vervloog,
Als lichtstraal voor uw rustig oog.

En o! wat doorn u 't harte wond',
Wat last u drukk', wat wicht,
Toch nog omzweeft de kalmte uw mond,
Die voor geen onspoed zwicht;
En in de tranen, die gij schreit,
Blinkt niets dan onderworpenheid.

Zie, ik benijd u, — ik uw deugd,
Uw zuiverheid van hart;
Ik gaf mijn zoetst genot met vreugd
Voor uw geduchtste smart,
Indien mij dan uw groote ziel,
Uw sterk geduld te beurte viel.

Brak eenmaal nog de scheemring door
Des lichts van uw geluk,
Versmolt in zachten morgengloor
Het nachtfloers van uw druk,
En lachte u op de levensbaan
Nog eens de bloem des voorspoeds aan, —

Die God, die 't u beschikken kan,
Weet hoe ik 't van Hem vraag,
Dat eens voor u die morgen daag', —
Maar o! voor de aard zal dan,
Na 't scheuren van het Nachtgordijn,
Een heerlijk schouwspel minder zijn.

HET VOGELSCHIETEN.

EFNE ZUTPHENSCH E VERTELLING

DOOR

A. C. W. STARING.

De Herfstmaand had haar taak voleind;
De vreugd was in Ter Borg:
Daar at men koek bij 't kermisbier,
En droomde van geen zorg.

Daar werd het beste doek gespreid,
Op onbekrompen disch;
Geen suiker voor den brij gespaard,
Geen boter tot de visch.

Daar ging de strijkstok hoog en laag;
De jeugd sprong op de maat,
En als een vrijer zoenen wou',
Dan wist de speelman raad.

Daar zwierde 't aardig Mijntje rond,
Een bruid van achttien jaar!
Een jager was haar bruidegom;
Men zag geen schooner paar!

Zij danste, in effen bruin gedost!
Dat staat de blanken goed.
Haar Hendrik pronkte in groen gewaad,
Met pluimen op den hoed.

En ieder die ter kermis kwam,
Gunt Hendrik 't zoete klad.
Had elk het aardig Mijntje lief,
Hij werd als zij bemind.

Zijne ouders waren grijs en arm;
Zij leefden van zijn loon:
Als dienaar was de vlijt zijn roem,
De dankbaarheid als zoon.

Dat won zijn brave Bruidjes hart!
Ook *zij* droeg trouw haar deel:
Zij paste een kranke moeder op,
En 'tscheen haar nooit te veel.

Wat bragt zij vaak den winternacht
Aan 't zorglijk leger door!
Maar, las men 't op haar bleek gelaat,
Zij gaf iets anders voor.

De Herfstmaand was haar loop ten eind;
't Was kermis in Ter Borg:
Men at, men dronk, men sprong in 't rond;
De speelman had de zorg!

En buiten aan een grazig vlak,
Beperkt van 't IJsselbed,
Werd feestlijk, op een steilen mast,
Een houten duif gezet.

Het jonge manvolk trok daarheen.
Gewapend ging de schaar;
Want wie den vogel nederschoot,
Was Koning voor een jaar,

En zocht dan, in triomf geleid,
Een meisje naar zijn zin,
En voerde 't naar een herberg heen,
Begroet als Koningin.

Zoo trekt dan nu de jeugd te veld!
De Bruigom is daarbij:
Geen schutter vond men heinde of veer,
Die wisser trof dan hij.

Een bonte sleep komt woelig na:
't Zijn meisjes uit de steê.
Ook Mijntje ('t was haar moeders wil)
Gaet naar de loopplaats meê.

Het spel begint! De voorste man
Rigt ernstig zijn geweer:
Hij denkt aan vrijster, kroon en roem!
Waar beefde een hart om meer?

Een tweede vat, met lossen zwier,
Het steile doel in 't oog;
Maar de eerste raam viel al te laag;
De leste rees te hoog.

Zoo slippen kans op kans voorbij;
En Hendrik komt te gang.
Straks toont de duif haar kwetsbaarheid,
Zij zwenkt op de ijzren stang.

„Braaf!” roept de Drost hem vrolijk toe,
„Dat heet zijn kunst verstaan!
„Slechts help’ de Bruid den Brulgom zien,
Dan zal ’t nog fikscher gaan!”

Met dwingt men ’t blozend meisje voort,
Tot aan haar Hendriks zij’;
De beurten wisslen andermaal:
Die volgen moet, is hij.

Hij loert, zet af, knikt Mijntje toe,
En kust haar op den mond:
Gejoel en lach en handgeklap
Loopt door de kijkers rond.

En nu!... Noodlottig oogenblik!
Rampzalige ommekeer!
Het roer, zoo menigwerf beproefd,
Verraadt in 't end zijn heer.

Het ijzer wijkt voor 't persend vuur;
Het berst, met fellen slag;
En uit twee bleeke lippen volgt
Een zieldoorborend: „Ach!”

Verpletterd staat de schaar rondom.
't Gold Mijntjes schuldloos hoofd!
Zij zijgt ter aard, de slaap misverwd,
Het oog van glans beroofd.

De ronde wenkbraauw trok te zaam,
Het wit der kaken blaauwt;
Bij droppen vloeit het koude zweet,
Waarvan haar voorhoofd dauwt.

En, — houdt het jeugdig aangezigt
Nog spoor van lieflijkheid,
Als 't bloemtje, dat den stam ontscheurd,
Doch niet vertreden leit, —

De klamme hand wordt koud als ijs,
En staakt haar mat getril;
't Gegolf des boezems heeft gedaan:
De pols — het hart — staan stil.

Een zachte snik... zij is niet meer!
Vergeefs zijn kunst en klagt!
Geen morgen straalt, met wekkend licht,
Op 't rustbed, dat haar wacht.

Maar gij, die aan haar droevig eind
Een traan van deernis wijdt,
Gevoelt ook, wat haar Bruidegom
O, boven sterven, lijdt,

Ontroostbre wanhoop dreef hem voort;
Zijn blik stond flauw en strak,
En Mijntjes naam was 't eenig woord,
Dat sinds zijn tong nog sprak.

Zoo zwierf hij, tot de ontboeide ziel,
Na zijnen jongsten stond,
Het hemelsch „Welkom!” hooren mogt
Uit Mijntjes englenmond.

Een zelfde palmstruik aan den muur
Beschaduw't beider graf.
De steêjeugd eert den grijzen stam,
En plukt geen loovers af.

DE SPOORWEGWACHTER.

DOOR

ANTH. L. DE ROP.

Spoed u naar uw standplaats, wachter!
naar uw post op de ijzerbaan;
Geve uw vlagje 't sein den spoortrein,
dat hij veilig door kan gaan;
Dat hem in zijn vaart geen stoornis
treffen zal op 't verre pad,
Niets de vliegkracht zal verminderen
van zijn rustloos snellend rad.
Naar uw post op 't gindsche snijpunt,
waar de sporen zijn verdeeld,
En de rails elkander kruisen,
als ons aller levensbeeld,

Waar weldra twee stoomgevaarten,
naderend in vollen rit,
Langs elkander zullen stormen,
door hun vurig bloed verhit.
Naar uw post, getrouwe wachter!
't leven hebt gij in uw hand
Van de honderden, wier voertuig
't stoutst gewrocht is van 't verstand;
Van de honderden, gedragen
door de vleuglen van den stoom,
Opgegeven aan die rossen,
zonder breidel schier of toom.
Stel u bij den wissel, wachter!
want één oogenblik verzuim
Doet hen op elkander botsen
als de golven wit van schuim,
In de branding ruglings stujvend
en verzinkende in het diep. —
Wachter, haast u! 't Was de stoomfluit,
die u reeds van verre riep,
En de wachter? — Zie, hij staat reeds

op zijn post en zwaait zijn vlag,
't Vliegend stoompaard welkom wuivend,
als hij reeds zoo dikwerf plach.
Doch — wat doet zijn hand verstijven?
hoe verbleekt zijn aangezicht?
Wachter! wachter! duizend levens!
trouwe wachter! ken uw plicht.
Plicht? — o God! — Zijn kind, rechts van hem
loopt het over de ijzerbaan,
En daar stormt ter linkerzijde
't alverplettrend monster aan....
Vader! voor uw kind kan vluchten,
zal de trein... o groote God!
Vader! wijs den trein het zijspoor —
Maar ook de andre fluit reeds — God! —
„Kind, val neêr!” schreeuwt de arme wachter...
't Kind valt neder tusschen 't spoor,
En het woedend, stampend stoomros
wielt met bliksemsnelheid door,
Vuurge kolen, vlammen spuwend;
doch waar 't kind ter aarde ligt,

E E N M I S S T A P.

(In den trant van Cats)

DOOR

J. BRESTER.

Lest most ick loopen door de stadt,
De straet was van den regen nat,
En meestal uytermate dick
Bevloert met slibber en met slick;
Men sagh hoe hier en daer een plas
Van vuyl en troebel water was,
Waer nu en dan een blancke steen
Een eylant in een meyrkje scheen;
En efter des al niet te min
't En baette niet: ick most er in.
Terwyl ick door dit vuyle nat,
Terwyl ick seer voorsichtigh trat,
Terwyl ick huppelde als een puyt,
So trat een juffer voor my uyt:

Het scheen een net en geestigh dier;
Zy stapte vlugh en byster fier;
Maer ofse schoon was weet ick niet,
Daer ick se vóór my loopen liet,
En ick, als menigheen wel plagh,
De juffer maer van achter sagh;
En daer, soo als sich dencken laet,
Ick vóór my sien most op de straet,
Op dat ick in dat vuyle wedt
Den voet niet hadd' verkeert geset,
So was 't dat ik, als later bleek,
Naer beyde voetjes voor my keeck.

Nu waren beyde kleen van stal,
Sy waren kort en wonder smal,
En pasten yder in een schoen
Van fijne stof en net fatsoen.
Twee stricken van een roosigh root,
Twee stricken uytermate groot,
Die staken, van satijn of taf,
By 't hagelwit der koussen af.

Maar hoe ick keeck of turen mocht,
Maer waer ick sagh, maer wat ick socht,
Het schoentje hadt geen spat, hoe kleyn,
De kous en was als sneeu so reyn,
En aen het opghetilde pack
Was vuyle rand noch moddervlack.
Het rechter voetje, naar my scheen,
Vant, waer het ginck, een blancken steen,
En daerop socht het slincker ront,
En altyt sagh 't een pleckje gront,
Wel kleen, maer efter hoogh en droogh,
Waer 't vuyle nat niet overtoogh.

Ick, seer beslickt en gans bekat,
Benyde haer, die vóór my trat,
En sloegh de blancke koussen gae,
En keeck de schoone schoentjes na,
Tot plotselingh, 'k en weet niet hoe,
Ick glyden sie den rechter schoe,
De slincker kiest, eylaes! te ras,
En vindt een diepen modderplas.

Het drabbigh nat, dat sich bewoogh,
Vliegt met een swarten gulp omhoog,
En daelt in bruyne droppels weêr,
En valt op 't rechter schoentje neêr.

Wat denck je dat de juffer deed?
Zy spaert, eylaes! heur syden kleet,
Sy spaert, bedremmelt van verdriet,
Heur slincker schoen en stricken niet;
Neen, als waer 't best de kous bedeckt,
Die door een misstap was bevleekt,
Daelt nu de rock van glansig taf
Terstond in breede banen af,
Maer is oock in een ooghenblick
So vuy! bekladt met dreck als ick.
Als nu een jonghen, die er liep,
Syn mackers om zich henen riep,
En wees hun, vol van vuylen smaet,
De vlekken op het licht gewaet,
Doe liep de juffer ylinx heen,
En wert bespat van top tot teen.

Nu vinje wat ick heb vertelt,
Misschien niet weerdigh dat men 't melt,
En seecker hebje deez' of dien
Somtyds nog meer bespat gesien:
Maer siet, my quam van stonden aen
Een oude man op syde gaen.

Dees sloegh bedaert het voorval gae,
En sagh met my de juffer na,
En sagh hoe dat se voor my trat,
En sagh hoe dat se wert beklat,
En sagh hoe dat se snelde voort,
Toen zy den quant had aenghehoort.
Hy sprack tot my: Sie, weerde vrient!
Dit oock tot uwe leeringh dient.
So als het dese juffer ginck,
So gaet het menigh jongelinck,
Soo gaet het menigh teere maeght,
Die 't kleed der onschult vleckloos draeght.
Ons leven toch, ons leven gaet
Niet altoos langs een reyne straet;

Wy gaen, en in de jeught te ras,
Maer al te vaek door slick en dras,
Waer, eens den voet verkeert geset,
Het kleet der onschult wordt besmet.

Nu heb ick dikwyls jonge lien
Als dese juffer nagesien:
Eerst gaan se met voorsichtigheyt
De plaetsen door waer modder leyt,
En onbevleekt en onbespat
Loopt menigh langs het levenspad;
Maer is één misstap eens begaen,
En kleeft één kleene smet er aen,
O schaers wordt dan de tweede tret
Op vasten gront der deught geset,
En maeght of jonglinck, vrou of man,
Vervalt van quaet tot ergher dan;
En als de werelt, vroom noch vroet,
Dan als die quade jonghens doet,
En wie besmet is, luytkeels smaet,
't Sy welcken wegh hy heenen gaet,

En laf bespot, en wreet verwijt,
Dan raeckt men hoeft en sinnen quyt,
Dan wanhoopt men aen eighen kracht,
En wee hem die sich self veracht!
Want siet, niet ligt of nimmermeer
Keert hy tot plicht en waerheyt weer.

Myn raetsman was syn wegh gegaen:
Ick bleef in diep gepeysen staen.
Liep ick met menigh onzer wis
Te dick het spur der braefheit mis,
En syn er vlekken in ons kleet,
Doen wy niet als die juffer deet,
Ook als er ymant ons ontmoet,
Die als die quade jonghens doet:
Neen, die in ootmoet verder gaet,
Het goetdoen leert, het quaetdoen laet,
Al waer syn sonde als karmosyn,
Eens sal ze als witte wolle syn.

WIJS KLAERTJEN OP 't IJS.

DOOR

E. J. POTGIETER.

Stem: Mijn Zoetje!
Ik moet je (*met variatie.*)
STARTER.

W ijs Klaertjen
Zou 't paartjen,
Liefst zamen alleen,
Verzellen
Of kwellen,
't Was moeder schier één;
Mits 't zusjen
Elk kusjen
Haar klappen mogt t'huis:
Op 't ijs met zijn beiden hieid de oude niet pluis.

Min bloode
Dan noode
Ging 't vrijsterken meê;
Te waken,
Te laken,
Voedt vriendschap noch vreê,
En Govert,
Betooverd
Door Elze zijn lief,
De borst gaf den drommel van haar „Houd den dief!"

Hoe prachte,
Hoe lachte
Die olijke guit,
Bij 't winden,
Bij 't binden,
't Wijs zusterken uit!
Zij gromde,
Zij bromde
Om 't schalke gezeur,
Bij 't kitt'len der voetjes, voor dooven mans deur.

„Mag praten
Niet baten,”
Was moederliefs woord,
„Men jage
Den trage
Door voorbeelden voort!”
Dies rende
In 't ende
Ons meiskén het paar
Vooruit naar de baan, in de woelige schaar.

Eerst reed zij;
Toen gleed zij;
Straks peinsde ze een poos:
„Die terger!
Ik erger
Mij niet aan 't gekoos.
Omhelze
Hij Elze,
Mits verre van stad!”
Toen keek ze eens, of zus op het stoeltje nog zat.

Waratje,
Mijn schatjen!
't Bleek dwaas overleg.
Zij blikte —
Zij schrikte —
Het paartjen was weg!
Wat riep zij!
Wat liep zij!
Half spijt en half vrees,
En luisterde niet, schoon de jonkheid haar prees.

Toch staaarde,
Toch waarde
Getrouw haar op zij
De rapste,
De knapste
Der dartele rij,
Noch jonker,
Noch pronker,
Maar geestige guit,
Haar aan, — om haar heen, en borst eindelijk uit:

„Mooi Grietjen!
Dat hietje,
Of wel, liefste Leen,
Of Antjen! —
Mijn Santjen! —
Maar dat is al een,
Schalk zoetjen!
Nu moetje
Met mij op de baan;
Wij kunnen nooit jonger een flikkertjen slaan.”

Met greep hij,
Met kneep hij
Haar worstlende hand,
En zeide
En beidde:
„Spreek op! — naar wat kant?” —
„Ik heet niet . . .
„Ik weet niet . . .
„Ik zoek Elzezus.”
„Leg op dan, mooi meisje! wij vinden haar flus.”

Zij gluurde eens,
Zij tuurde eens,
Wie hij wel geleet.
Toen bloosde,
Toen poosde,
Toen werd zij schier bleek,
En 't gapen
Der knapen,
Die 't aanzagen, moê,
Stak Klaertjen haar vingers Flip bevende toe.

O Joosjen,
Mijn Troosjen!
Wat reden zij snel!
Wat beende,
Wat leende
Zij weelderig wel.
De molen,
Verscholen
In 't graauw van de lucht,
Verrees, — was op zij, — was voorbij in hun vlugt.

't Ging schriller,
't Werd stiller
Op 't ijs om hen heen.
„Dra komen
Die boomen,
Dan zijn wij alleen!”
Sprak 't kwantjen,
Die 't handjen
Nu vaster nog kneep.
Wel wilde zij 't ligten, toch bleef zij op sleep.

„Daar achter
Geen wachter,
Die nijdig bespiedt;
Voor kunstjens
Uw gunstjens,
Dat weigert ge niet!”
Met ijlden,
Met wijlden
Ze op de eenzame plek,
En Flip knoopte teeder zijn doek om haar nek.

„Rust, meisjes!
Van 't reisjen;
Ik merk, je bent moê.”
Hij rende,
Hij wendde,
Zij lachte hem toe:
„k Heb fraaijer
Geen draaijer
Gezien op de baan,
Dan jij, die tot zesmaal beentje over kunt slaan.”

Flip keerde,
Zij weerde
Den stoutert wel af,
Maar pruilde
Noch druilde,
Wat pas het ook gaf.
„Hoe heetje?” —
„Dat weetje.” —
„k Geloof haast van ja,”
Zoo sprak hij en trok met zijn schaatspunt een K.

Eilacy!
Tentatie
Dient ijlings ontsneld:
Op dralen
Volgt falen;
Dan struikelt wie helt!
Vast sling'ren
Zijn ving'ren
Om 't lijfjen zich heen;
Hij kust; zij kust weder. Ach waren ze alleen!

Maar gluipen,
Maar sluipen
Die vrolijke twee,
Maar rijden,
Maar glijden
Ze niet naar de steê?
Zij komen,
Vernomen
Door hem noch door haar;
't Zijn Govert en Elze; hoe schatert het paar!

„Wel zwager!”

De plager

Verrast hen alzoo:

„Wel zoetjen!

Ik groet je,

Ik stoor je maar noo:

De vrijheid

Is blijheid,

Is t'huis op het ijs.

Elk kiest zich een liefjen; zoo wil het 's lands wijs.”

Luid schreijend

Hen belend,

Houdt Klaertjen 't gezigt,

Bij 't blozen

Om 't kozen,

Op 't ijsvlak gerigt,

En zuchtend,

En duchtend

Reikt ze Elze de hand.

„De linke!” roept Flip, „want de regte is mijn pand.

„Neen, vrees niet,
„Neen, wees niet
Eenkennig, mijn kind!

Al knort gij,
Toch wordt gij
Opregtlijk bemind.

Ik zocht je,
Ik mocht je

Al lang gaarne zien,
En 'k vraag je vóór lichtmis nog van je oude liën.”

„Ai Klaertjen:
't Is 't aartjen
Van onz' aller moè;”
Spreekt 't zusjen
Na 't kusjen
't Wijs vrijsterken toe;
„'k Betrapje, —
'k Verklapje

Dies toch niet te huis;
Op 't ijs met zijn drieën, dat schat ik één kruis.”

HET RONDE PUTJEN.

DOOR

H. J. SCHIMMEL.

Wat stapt lief Elsje langzaam voort,
Als waar 't te zwaar een vracht,
Wat ze onder 't juk aan 't sneeuwwit koord
Zoo vaak te torsen placht;

Als schuimde en karnde niet de melk
In 't wit geschuurde vat,
Dien ze iedren morgen bracht aan elk
Der klanten in de stad;

En die ze altoos had rondgevent,
Zoo vroolijk, zonder grief,
Dat jong en oud haar ginder kent
Als lachende Elsen-lief.

Wat of haar heden deeren mag!
Hoe spijtig of ze pruilt!
Als of nog nooit een schalke lach
Dat koontje had gekuild.

Wat loopt ze traag, als of haar voet
Geen schaats sloeg, en zoo stijf,
Als had geen dansdeun ooit haar 't bloed
Doen hupplen in het lijf.

Een Japik-buur die haar van veer
Ziet naadren op den weg,
Loopt van zijn bouwland heen en weêr
En gluurt door 't groen der heg;

Vergast zich aan haar schoon gelaat,
Dat uit het mutsjen kijkt!
Zoo stijf geneept, dat keurig staat,
In witheid sneeuw gelijk.

Hij staart zijn oogen bijna blind
Op 't uitgesneden jak,
Als wou hij dat de morgenwind
Zich speelziek daar verstak.

„Ja,” zucht hij, „'t is een lieve meid,
„En lukt de bouw me goed....”
Maar hoe, schoon hij 't „goê morgen” zeit,
Van haar geen wedergroet?

Wat of lief-Elsjen deeren mag,
Of 't hem een blaauwtjen spelt?
O dat hij haar in 't harte zag,
En speurde wat haar kwelt!

Nog gister bij het veelgekras,
De danspartij der jeugd,
Waar ze altoos meest gevierde was,
Der knapen lust en vreugd,

Had ze in haar jak van blauw katoen,
Met rank en bloem gesierd,
Gepofmouwd naar het laatst fatsoen,
De rijen doorgezwierd;

Maar plotsling kwam toen Grietjen-buur,
Die ze altoos had veracht,
Aan d' arm van Krelis in de schuur,
En — ongeloofbre pracht! —

Spiksplinternieuw in 't hagelwit,
Daarbij een kap op 't hoofd,
(Waar de ijdelheid al niet in zit;
Wie had het ooit geloofd?)

Een kap met goud, met zuiver goud!

— „Och, koper is 't misschien.”

— „Neen, neen,” had Elsjen toen gegrauwd,

„Ik heb de keur gezien.”

't Werd Grietjen voor, 't werd Grietjen na,

En Elsjen zat alleen;

Ze sloeg de rijke afgunstig gā,

En pruilend ging zij heen.

Ze sliep geen uur de gantsche nacht;

Toch kraaide reeds de haan,

Eer zij met juk en vat bevracht,

Weër steê-waards was gegaan.

„Een kap met goud die is zoo duur,”

Ze rekent, rekent weër —

Maar zij kocht baai, en van haar huur

Rest naauw een gulden meer.

„Als ze eens den spaarpot van den baas...!”

’t Waar stelen, neen dat nooit,

„En Griet? die vent in stad de kaas;

Hoe zij ’t wel heeft geplooid?

Ze kocht van ’t haar’ geen kap van goud!”

Dus peinzend stapt ze voort,

Tot waar men door het kreupelhout

De toren ziet der poort.

Rechts van den weg, in ’t lustpriëel

Voor ’t vuur der zon beschut,

Den rand bekleed met mosch-fluweel,

Bornt spiegelklaar de put,

Die reeds sinds menschenheugenis

In d’ eigen vorm bestond,

En ’t water altijd even frisch

Deed wellen uit den grond.

God groef hem zelf wis in het bosch;
Zijn vocht laafde iedre keer
De blanke duif, den rooden vos,
Den beedlaar en den heer.

Ook 'Elsje leschte er vaak haar dorst;
En thands, reeds wandlens moê,
Rept zij met zweet en stof bemorst,
Den voet naar 't putjen toe.

Daar heft ze reeds het melkmaatje' op,
Dat haar een dronk belooft;
Maar reeds bij d' eersten waterdrop
Ijlt, wart haar iets door 't hoofd.

„Het water mengt zich goed met melk,
„'k Vergroot alzoo mijn schat;
„Ik breng 't gewone maatje' aan elk
Der klanten in de stad,

„Den baas zijn geld; — 't is braaf, 't is vroê —
„Ik blijf van diefstal vrij.
„Ik breng aan niemand nadeel toe,
„En 'k hou genoeg voor mij.”

Ze strekt de hand naar 't waterbad,
Spiedt rond, ze heeft er van.
Ze plenst het water in het vat;
Niet een die 't proeven kan!

Toch met onrust, ontstemd gemoed
Zoekt zij den heirweg weêr;
„Wat zij gedaan heeft, is niet goed.
Haar hartjen fluistert: „keer.”

Doch haar verstand verweert zich vlug,
En welkom is haar 't woord:
„Gij geeft het water niet terug,
„Dan met de melk — dus voort.”

Ze ventte rond en ging weêr heen;
Haar schoot pulde uit van 't geld.
De laatste schijn van angst verdween,
Toen zij had opgeteld,

Wat winst zij reeds bij de eerste keer
Gegaârd had voor háár deel.
Ze draait het muntstuk heen en weêr,
't Is morgen eens zoo veel.

Zoo gaat het weken, weken voort,
Het putjen blijft haar trouw;
't Geweten wordt niet meer gehoord,
Het hart kent geen berouw.

Ze slaat alleen haar oogleên neêr
Als Japik-buur haar groet.
Toch wist ze niet van schaamte meer,
En hield voor elk zich goed.

Ze hield zich goed, zelfs toen de baas
Ten peerde steêwaards joeg,
En thuisgekeerd aan Elsje' en Klaas
In naam der klanten vroeg:

„Hoe komt de melk zoo dun en blaauw?”
Want puntig sprak ze snel:
„Ja, baas! 't is vreemd, maar 'k vatte 't gaauw,
„De blaerkop is niet wel.”

't Bedrog woog nooit zoo zwaar als toen;
Hoe haar de boezem joeg!
Maar kon zij 't slechts nog eenmaal doen, —
Dan had zij geld genoeg.

Zij ging; 't was Oogstmaand en de boer
Beurt blij 't geslaapmutst hoofd,
En stapt naar 't veld, dat menig voer
Van goudgeel graan belooft.

Hij had gezaaid en van den Heer
Den wasdom afgewacht.
De regen viel bevruchtend neêr,
De zonnestraal schonk kracht.

Ook Elsjen oogstte wat haar hand
In d' akker had gezaaid.
Wat d' Afgunst welig had geplant,
Had thands 't Bedrog gemaaid.

Zij keerde, — mét het rijk kleinood.
Naauw is 't haar tasch vertrouwd,
Of weêr nieuwsgierig woelt zij 't bloot,
Bewasemt zij het goud.

Zij kan niet meer den lust weêrstaan;
Ze bindt om 't hoofd haar tooi.
Ze kijkt schier iedren wandlaar aan,
Als vroeg ze: „staat het mooi?”

„Den baas zijn geld; — 't is braaf, 't is vroê —
„Ik blijf van diefstal vrij.
„Ik breng aan niemant nadeel toe,
„En 'k hou genoeg voor mij.”

Ze strekt de hand naar 't waterbad,
Spiedt rond, ze beeft er van.
Ze plenst het water in het vat;
Niet een die 't proeven kan!

Toch met onrust, ontstemd gemoed
Zoekt zij den heirweg weêr;
„Wat zij gedaan heeft, is niet goed.
Haar hartjen fluistert: „keer.”

Doch haar verstand verweert zich vlug,
En welkom is haar 't woord:
„Gij geeft het water niet terug,
„Dan met de melk — dus voort.”

Ze ventte rond en ging weêr heen;
Haar schoot pulde uit van 't geld.
De laatste schijn van angst verdween,
Toen zij had opgeteld,

Wat winst zij reeds bij de eerste keer
Gegaârd had voor háâr deel.
Ze draait het muntstuk heen en weêr,
't Is morgen eens zoo veel.

Zoo gaat het weken, weken voort,
Het putjen blijft haar trouw;
't Geweten wordt niet meer gehoord,
Het hart kent geen berouw.

Ze slaat alleen haar oogleên neêr
Als Japik-buur haar groet.
Toch wist ze niet van schaamte meer,
En hield voor elk zich goed.

Ze hield zich goed, zelfs toen de baas
Ten peerde steêwaards joeg,
En thuisgekeerd aan Elsie' en Klaas
In naam der klanten vroeg:

„Hoe komt de melk zoo dun en blaauw?”
Want puntig sprak ze snel:
„Ja, baas! 't is vreemd, maar 'k vatte 't gaauw,
„De blaerkop is niet wel.”

't Bedrog woog nooit zoo zwaar als toen;
Hoe haar de boezem joeg!
Maar kon zij 't slechts nog eenmaal doen, —
Dan had zij geld genoeg.

Zij ging; 't was Oogstmaand en de boer
Beurt blij 't geslaapmutst hoofd,
En stapt naar 't veld, dat menig voer
Van goudgeel graan belooft.

Hij had gezaaid en van den Heer
Den wasdom afgewacht.
De regen viel bevruchtend neêr,
De zonnestraal schonk kracht.

Ook Elsjen oogstte wat haar hand
In d' akker had gezaaid.
Wat d' Afgunst welig had geplant,
Had thands 't Bedrog gemaaid.

Zij keerde, — mét het rijk kleinood.
Naauw is 't haar tasch vertrouwd,
Of weêr nieuwsgierig woelt zij 't bloot,
Bewasemt zij het goud.

Zij kan niet meer den lust weêrstaan;
Ze bindt om 't hoofd haar tooi.
Ze kijkt schier iedren wandlaar aan,
Als vroeg ze: „staat het mooi?”

Och dat ze thands een spiegel had!
Maar wacht, het putje' is daar;
Geen spiegelglas was ooit zoo glad,
Weërkaatste 't ooit zoo klaar.

Ze huppelt door het kreupelhout,
Buigt over 't putjen heen.
Wat plompt er neder? God! haar goud
Schoot los, zonk neêr, verdween.

Ze grijpt het na, het baat niet meer;
Een stem rijst uit den vloed:
Wat van mij kwam, keert tot mij weer,
„Nooit dijt gestolen goed.”

Hoe haar het hair te berge rees
Bij d' ongewonen groet!
Ze vlucht door hegge en struik; de vrees
Hecht wiken aan haar voet.

Ze rust niet voor ze 't rieten dak
Ziet rijzen uit 't geboomt.
Ze voelt den gantschen dag zich zwak,
Als had ze naar gedroomd.

Vreemd was haar angst den dorpeling,
Vreemd was 't haar-zelv', — ze bad.
En toen zij weder steêwaards ging,
Koos zij een ander pad.

En toen na 't derde wekenpaar
De bouw gewonnen was,
En 't geld, na zulk een vruchtbaar jaar,
Gehoopt was in de tasch,

Dorst Japik-buur naar Elsjen gaan:
Hij vroeg beschaamd, bedeesd:
„Mijn Elsjen, jij bent.... zie me eens aan —
„Mij altoos lief geweest.

En zoo je mij wilt, Elsjen! sla

„Je kijkers op; je kleurt...?”

Lief Elsjen zweeg, maar 't hart sprak: ja.

Dat is wel meer gebeurd.

Ze werden spoedig man en vrouw,

En elk zel van dat paar:

De man is onvermoeid in touw,

De vrouw van zessen klaar.

De vette wel gaf vette melk

En boter in het vat,

Die Elsjen 's morgens bracht aan elk

Der klanten in de stad;

En sprak haar Japik soms wat bout,

In 't slecht, onvruchtbaar jaar:

„Els lief, als jij de boter zout,

„Maak haar van daag wat zwaar,”

Dan sprak ze: „Neen, van middag eer
„Wat minder overvloed;
„*Wat van ons komt, keert tot ons weêr,*
„*Nooit dijt gestolen goed.*”

MET SCHADE EN SCHANDE.

DOOR

P. A. DE GÉNESTET.

Met schade en schande wordt men wijs,
Ja wel, met dien verstande,
Dat men de schade stell' op prijs,
En God dank' voor de schande!

Maar wie de schae zich zelf verheelt,
Van schande niet wil hooren,
Wordt door de les hem toebedeeld
Nog dommer dan te voren.

„'T MUIST WAT VAN KAT-
TEN KOMT!”

DOOR

A. J. DE BULL.

„Ja, in onzen jongen tijd....
Moeder, hè! dat waren dagen!
Eerst een poosjen stil'gevrijd —
Toen.... je hieldt niet op met plagen,
Dat ik 't aanzook maar zou wagen...”
„Plagen — ik....? Net andersom!
Ik was niet zoo haastig!”
„Kom....!
„'t Heugt me als gistren, dat 'k ging vragen,
En...”

„Me dunkt, ik zie je nog,
Met je paerschen rok, je staartjen,
En je steekjen op een haartjen.
o Je waart zoo'n gekjen!"

„Och!

Laat het niemand hooren toch!"

„En wat hadt je mooie kuitën!
't Was een heel wat fraaier pak,
Daar het manvolk toen in stak,
Dan de hedendaagsche guiten,
Met hun kleëren als een zak. —
Waar 'k een meisjen — 'k liet ze fluiten!"

„Moeder, moeder!"

„Nu, geen nood!

't Is toch anders dan te voren,
Toen je nooit zoo iets kon' hooren
Of je werdt als vuur zoo rood!
Ik mocht nooit naar and'ren kijken...."

„Nu, en ik dan? Nicht Kato
Moest ik grachten ver ontwijken,
Of je zaagt heel zuinig!

„O,
Dat was heel wat anders!”

„Zoo?”

„Ja! want ik had toch geen oogen
Voor de vlinders die er vlogen,
Maar jij waart een schalk — ja, jij!”

„Och, het ging u zoo als mij!
Laat maar zeggen wat ze mogen —
Hoor, een beetjen jaloezij
Dient er, als men lief heeft, bij!
En we waren . . . ! Wat al kuren . . . !”

„Ja, als daar een boek van kwam!” —

„'t Was zoo groot als Amsterdam!”

„En die half gestolen uren,
Vóór dat iemand nog de kneep,
't Fijne van de zaak, begreep”

„'t Had wat in om saam te spreken,
En een uurtjen nu en dan
Voor een wandling uit te breken!”

„Niemant merkte er ooit iets van!”

„En dan telkens omgekeken,
Of ook hier of daar een oog
Onze waakzaamheid bedroog”

„En wat dan de tijd vervloog!”

„o Wel tienmaal zijn we samen
Naar de beukenlaan gegaan,
Eer we er — eind'lijk! — onze namen
In gesneden zagen staan.”

„Ja, hier liggen al wat stappen.”

„Als de boomen konden klappen...!”

„Eens verklapte ons toch die boom...!”

„Of ik 't weet! aan Willem-oom...”

„Hij bemerkte 't eerst de namen —

„Oef! die twee.... ze weten 't samen!”

Dacht hij, en de looze guit

Haalde 't hooge woord er uit!”

„Nu, hij mocht het ook wel weten:

Zonder hem was mogelijk nooit

Zoo naar wensch ons plan voltooid!”

„Dat onze oudsten naar hem heeten,

Heeft hem altijd goed gedaan,

En hun bracht het zegen aan.”

„Ja, hij heeft hen niet vergeten!

Zóóveel had ik nooit gedacht:

Een legaatjen had 'k verwacht —

Maar....”

„Wat zij ook van hem hielden...!

'k Werd zoo waar voor Willem bang,

Toen zij aan het sterfbed knielden:

Wit als marmer was zijn wang.

'k Dacht: dat schokt hem levenslang

En nog, als we van hem spreken,

Wat heeft hij een weet er van...

En nu is toch 't kind een man!”

„Och, maar zijn wij anders dan?

Beter schepsel, durf ik zeggen,

Was er op de wereld niet:

Wat hij steeds ten beste ried,

Goed kon helpen overleggen!”

„En wat stond hij hartlijk bij

„In onze eerste vrijerij!

Altijd stond zijn huis ons open.
Even naar Oom Willem loopen
Wekte nimmer achterdocht...
Vader had eens moeten weten!" —

„Wat je bij Oom Willem zocht —
Dan... er had wat opgezeten!"

„Hij heeft vader, rond gezeid,
Duchtig om den tuin geleid!
Somszins zaten wij beneden —
En hij boven!"

„Ja, het was
Eigenlijk een beetje kras!
Als men ons nu reis..."

„Och heden!
Daar is nu geen nood meer van:
Alles gaat thands anders, man!
Kakelbont zich aan te kleeden,
Aan een Franschen prulroman

Halve nachten te besteden —

Daar denkt thands een meisje an.

En, 't gaat mijn begrip te boven,

Sommigen verstaan Latijn,

Grieksch...."

„Je moet het niet gelooven!

't Zal een grove leugen zijn."

„Neen! ik weet er zelfs, die 't leeren,

Buurmans Jansjen, onder meer,

Om, met zeekren Duitschen Heer,

In... hoe heet dat land ook weêr?...

China! — Heidens te bekeeren!

Nu — en onze jongeheeren...

Neem nu onzen Willem maar...

Over kranten disputeeren,

't Land, de waereld te regeeren...

Neen! voor veertig, vijftig jaar

Was 't heel anders, vader!"

„Daar

Heb je d' ouden beuk! Zijn blaëren

Winnen 't ver van onze haren —

Maar hij is toch ook niet meer

't Gladde beukjen van weleer!

Nu op 't bankjen wat gaan rusten:

Wat we hier al menig keer,

Moeder... hè...? malkander kusten,

Onder lief en leed..."

„O Heer!

Wat is dat...! je bril... gauw... nader...

Och, wie heeft dat nu gedaan!...

Kijk reis... zie ik goed... dáár, vader...

Onder onze namen staan

Nog... ja! 't is wel zoo... twee andren.

Kun' je 't zien...?"

„Ja — Willem's...

„Wat,

Willems naam...? En wie is dat?"

„Buurmans Jansjen! Naast elkandren...!"

„Weet je zeker wat je zegt?

'k Zal 't vergeven, noch vergeten —

Daar geen jota van te weten...!

Och! hoe komen ze ook zoo slecht!"

„Moeder, moeder... weeg je woorden!

Als de boomen het reis hoorden...

't Is me of Oome Willems geest,

In onz' ouden beuk gevaren,

Zachtjens fluistert door de blaëren:

„Och, ge zijt ook jong geweest!"

Gij, ouderen van dagen!

Ik raad u tot besluit:

Eer ge over ons durft klagen,

En ons gedrag misduidt,

De hand aan 't werk geslagen —

Roeit de oude beukjes uit!

Zij klappen wat ze zagen —

En hebben veel verbruid!

DE K A M E R J A G T.

DOOR

J. VAN OOSTERWIJK BRUIN.

Een Jonker, jager in zijn hart,
Moest, tot zijn smart,
Zijn have en erf verkoopen,
En al zijn bosschen en kasteel
Geheel
Zien slechten en zien sloopen.

Maar 't geen hij 't zwaarst te missen vond,
Zijn trouwen hond
En schellen jagershoren
Nam hij met zich, als laatsten schat,
Naar stad,
't Verblijf door hem verkoren.

Daar las hij voor een gevelmuur:

„Hier zijn te huur

„Gemeubelde vertrekken.”

En aanstonds was de jonker klaar,

Om daar

Zijn leden neêr te strekken.

En ziet, de kamer, waar hij kwam,

En intrek nam,

Heeft hij, wat vreugd! gevonden

Behangen met een groote jagt

Vol pracht,

Met herten en met honden.

En eensklaps blaakte nu zijn bloed

In feller gloed,

Zijn hart sloeg zwaarder slagen,

En in zijn boezem had de wensch

Geen grens,

Om als weleer te jagen.

En tienmaal liep hij op een draf
De kamer af,
En deed den horen schallen,
En dacht te jagen als hij plag,
En zag
De vlugge herten vallen.

En naast hem liep zijn vlugge hond
De kamer rond,
Om tegen 't wild te blaffen,
En wou zich, even als zijn heer,
Thans weêr
Het jagtvermaak verschaffen.

Maar uit de kamer boven hem
Kwam nu een stem:
„Wilt gij dat leven staken?
„Nog nimmer was hier zoo'n gedruisch
„In huis,
„Gij zult mij razend maken!”

Maar 't antwoord, dat de Jonker gaf,

Wees 't aanzoek af.

„De jagt kan mij behagen,

„En 'k wil hier,” sprak hij, „steeds gerust,

„Met lust

„En onverhinderd jagen.”

Hij stak nog eens den horen op,

Liep in galop

De kamer heen en weder,

En naast hem sprong zijn hazewind,

Gezwind

Al blaffend op en neder.

Maar door de dunne zolderplank,

Sinds jaren krank,

Voelt hij een droppel dalen:

't Was water, dat van boven vloeit

En groeit

Van druppelen tot stralen.

„Houd op!” zoo schreeuwt hij naar omhoog,

„Niets blijft hier droog

„Van al mijn huissieraden ;

„De zolder van mijn woonvertrek

„Is lek ;

„Ik kan door 't nat wel waden!”

Maar hoe hij vloekte, hoe hij riep,

Het water liep

En drong in alle hoeken,

En onze Jonker ging, vol spijt

En nijd,

Zijn bovenbuur bezoeken.

Daar vond hij, dat een waterplas

Gegoten was,

De bron van al dien regen:

Zijn buurman echter was er, hoog

En droog,

Een tafel opgestegen.

Die zat daar met een hengelroe,
En riep hem toe:
„'k Wil dit vermaak niet missen;
„Elk doe hier vrij 't geen hem behaagt:
„Gij jaagt,
„Laat me onverhinderd visschen.”

EEN VOORSTANDER.

'k Ben vóór de waarheid!” Goede man, 'k geloof het graag;
Maar zijt ge er *achter*? dat 's de vraag.

D. G.

DE VIJF WINDEN.

DOOR

J. NOLET DE BRAUWERE.

(*Aen den kleinen ****.*)

Toen 'k was zoowat een jaer of zes,
Kreeg ik in de aardrijkskunde les,
En ging, zoo als gij nu, ter school;
Daer leerde ik noord- en zuiderpool,
De cirkels en de middaglijn,
Wat landen, zeeën, meeren zijn,
En wat al verder van dien aard
Te zien is op de wereldkaart.
Ik was te water en te land
Een bol, regt knapjes bij de hand;
En schoon het in 't geheel niet staat,
Dat men zoo van zichzelf praet,
Ik was in 't leeren een model
En kende steeds mijn lessen wel;

In twee, drie weken draaide ik ruim
Geheel Europa op mijn duim;
Maer 't geen meest uitnuntte in mijn werk,
Vooral was 'k op de winden sterk.
Hoe, vriendje lief! gij schudt het hoofd?
Nu, zoo ge 't al of niet gelooft,
'k Doe eens mijn best, zoo goed ik kan,
En geve er u een staeltje van.

Let op: van boven aen de kaert
Hebt gij den wind, die 's winters waert,
Die in het gure Noorden woedt
En mij de vingers tintlen doet,
Mij bijtend koud in de ooren blaest,
En 't puntje van mijn neus verglaest;
Hij fluit en loeit aanhoudend fel,
En krimpt mijn huid tot kippenvel;
Maer hoe hij giere en toornig huil,
Ik blijf voor al zijn woeden schuil,
En kruip dan warmpjes in mijn kluis,
En hou me stilletjes te huis.

Daer stop ik deur en vensters toe,
En wentel me in mijn chamberloe,
Stook 't knappend vuertje dapper aen,
En laet den wind dan maer begaen.

Als 't gure weêr heeft uitgeknord,
De winter vliedt en 't lente wordt,
Wanneer het uitgeschudde bosch
Weêr prijkt met zijn vernieuwden dos,
En in zijn lommerrijke blaën
De vogels weêr aan 't vrijën gaan;
Het nachtegaaltje hupplend springt,
En voor zijn liefje een deuntje zingt;
Dan is het weder zacht en zoel,
Dan blaest het Oostenwindje koel
En fladdert spelend langs den grond,
En draagt het zaed der bloemen rond.
Wat leven heeft, verlaet zijn cel,
En doet hieraen voortreflijk wel;
Zelfs ik leg over de onderdeur;
Ik adem daer der bloemen geur,

En broei mij in den zonnegloed,
En doe mij zelf' eens regt te goed.

Is 't met de lente ook al gedaen,
En komt allengs de zomer aen,
Wanneer de zon erbarmlijk gloeit,
De groene blaedjes droog verschroeit,
En 't blozend roosje vael verkleurt,
Dan krijgt de Zuiderwind zijn beurt;
Hij blaest zijn warmen adem voort,
En blazend, zengt hij ieder oord,
En maekt het zoo geweldig heet,
Dat alles dikke droppels zweet;
Dat al de kraeijen, log en loom,
Te gapen zitten op hun boom,
En heel mijn huis een broeikas is;
Dan ben 'k mijzelf' een hindernis,
En, zonder liegen, ik beken,
Dat ik dan onverdraeglijk ben,
Totdat een goede dondervlaeg
Den wind weër in het westen jaeg',

Ik mijn verhitte kluis ontvlugt,
En dan mijzelf' eens frisch verlucht.

Nu volgt het najaer, als ik wel
Nauwkeurig op mijn vingers tel,
Dan trekt het Zuiden in zijn hol,
En speelt de Westenwind zijn rol.
Hij is een ongelikte beer,
De voorboð van het slechte weêr;
Hij voert den regen in zijn schild,
En holt en stormt en slingert wild
Langs beemd en veld en bosschen rond,
En stuift de blaêren op den grond.
Dan speelt hij in het watergat
En waeit op 't schuimend pekelnat.
Hier wordt door hem zoo lang gewoeld,
Tot hij de stroomen landwaerts spoelt,
Door de opgescheurde dijken breekt,
En alles onder water steekt.
Dan komt de vloedplank voor mijn deur,
En vul ik netjes reet en scheur,

En hoe de wind ook dreigend fluit,
Ik lach zijn onmagt vierkant uit.

Nu, denkt gij, heb ik uitgepraet.
Neen, dat is mis, mijn beste maet!
— „Hoe, komt er nog een vijfde wind?”
— Ach, ongelukkig ja, mijn kind!
Wat gij daareven hebt gehoord
Van Oost of West, van Zuid of Noord, —
Die winden houden hun fatsoen,
En komen maer bij elk seizoen
Hun cijns natuer betalen, maer
Die vijfde waeit het gansche jaer.
Hij heerscht bijzonder in ons land
En is een onbeschofte klant.
Hem staen de bleeke kaken bol,
Hij jaegt van stof ons de oogen vol,
En speelt moorddadig op zijn poot,
Daer hij ons tegen 't voorhoofd stoot,
En met een ongemeen geweld
Den boel heel 't onderstboven stelt.

Hier helpt geen dikke winterjas,
Hier komt de vloedplank niet te pas, —
Hij spookt maer voort met veel poeha,
En volgt u op de hielen na,
Houdt dan met zijn verwenscht gespuis
Een schriklijk oordeel in uw huis,
En als hij 't alles heeft verbruid,
Lacht hij u bovendien nog uit.
— „Maer 't dient wel, Meester! dat ik weet,
Hoe toch die vreemde dolkop heet?
— Wel stellig, vriendje! Zie, voorwaer,
'k Vergat het u te zeggen, maer
Ik fluister 't zachtjes in uw oor,
Opdat geen vreemdgezinde 't hoor'
En graten in mijn woorden vind':
Dat wangedrocht heet: *fransche wind*.

W
D
Die,

Hen
H
Hen

B E D E.

DOOR

H. TOLLENS, Cz.

W el hem, die 't wentlend lot te ontzien heeft noch te duchten,
Die zelf zijn erfgrond bouwt en 't werken zich niet schaamt,
Die, ongestoord en vrij, in Vaderlandsche luchten,
Op eigen bodem aêmt!

Hem, wien zijn kudde kleedt, hem, wien zijn wijngaards drenken,
Hem, wien zijn akker voedt en graan tast in zijn schuur,
Hem, wien, bij zomerbrand, zijn boomen schaduw schenken,
Bij winterkoude, vuur!

Gezegend, die dus leeft, die, met zijn lot tevreden,
Voor vloed noch ebbe schroomt in 's werelds kranke kiel;
Gezegend, die dus zwoegt met onvermoeide leden
En onbezwaarde ziel!

Gelukkig boven peil, die, vrij van trotsche zorgen,
Des daags met ijver werkt, des nachts verkwikkend rust;
Wien de onschuld wiegt in slaap, en wien, bij elken morgen,
't Genoegen wakker kust!

Schenk, Hemel! mij dit lot; schenk, na zoo zoet een leven,
Me een wroegingloozen dood, in diepvergeten staat;
En dat geen marmren praal, voor trotschaards opgeheven,
Mijn nedrig graf verraad't!

't GELUKKIG BOERINNETJE.

DOOR

P. T. HELVETIUS VAN DEN BERGH.

'k **W**as achttien jaar en vlug ter been,
Ik danste en sprong met iedereen;
Wat nog had ik geen keus gedaan,
En ach! er kwam geen vrijer aan!
De jongens waren niet zoo mal;
Ik danste en sprong voor niemendal.

Er werd wel overal gezeid:
Die Leen is toch een mooie meid;
Maar 't bleef daarbij, tot mijn verdriet:
Men vond me mooi, — en meer ook niet:
Ik kwijnde, als 't vogeltje in de kooi,
En bleef voor niemendal zoo mooi!

Daar stierf Oom Krelis te Breda,
En liet me duizend ridders na;
Toen was 't aan vrijers geen gebrek;
Ze werden van verliefdheid gek.
Ze kwamen.... zeven te gelijk; —
'k Werd niet voor niemendal zoo rijk.

En daar ik 't nu voor 't kiezen had,
Nam ik Neef Japik Immerwat,
Die vast al eer mij had gevraagd, —
Was 't geld van Oom eer opgedaagd.
Nog nooit heeft mij die keus berouwd,
'k Ben niet voor niemendal getrouwd!

Dáár staan en hupplen om mij heen
Reeds negen kinders. God alleen
Kent ons geluk! Ze worden groot;
We hebben werk voor hen en brood,
En 'k ben, wat Japik gaarne ziet,
Voor niemendal hun moeder niet.

Nooit heb ik overvloed begeerd,
Maar de arbeid heeft ons goed vermeerd.
Ik hoop te sterven vóór mijn man,
Opdat hij eens getuigen kan :
Als brave vrouw en moeder heeft
Ze niet voor niemendal geleefd!

W E N S C H.

Zijn ganschen tijd bij mooie meisjes te verslijten,
Ik vraag u, geeft dat pas?
Ik wou dat ze allen naar den drommel liepen,
En ik.... de drommel was!

JAN WILLEMSSEN.

DOOR

C. HONIGH.

Jan Willemsen wou 'reis uit vrijen gaan,

Ha, Ha!

Hij trok er zijn nieuwen pijkker op aan,

Ha, Ha!

Jan Willemsen, 't zal je berouwen!

De lustige vrijstertjes houën,

Ha, Ha!

De lustige vrijstertjes houën

Van harkige vrijers noch ouwe.

Jan Willemsen stapte bij Gerritbuur in,

Ha, Ha!

In Gerritbuur's Guurt had die olijxert zin,

Ha, Ha!

„Dag, Guurtje! — Dag, Jan! Kom je praten?

„Da's goed, ik zit net zoo verlaten,

Ha, Ha!

„Da's goed, ik zit net zoo verlaten.

„Maar wat kijk je vreemd uit je gaten?”

Jan Willemsen keek als een kat naar den koek,

Ha, Ha!

Zijn suikerde woordjes, die waren al zoek,

Ha, Ha!

Zij lachte, hij grijsde. 't Werd spader;

Hij kwam, o die stoutert! wat nader.

Ha, Ha!

Hij kwam, o die stoutert! wat nader

Daar klopt er een. „Jan, het is vader!”

„Jan Willemsen, kruip hier maar gauw in de kast!”

Ha, Ha!

Wip was hij er in en het deurtje goed vast,

Ha, Ha!

Daar zat hij op turven in 't duister,

Hoort binnen gelach en gefluister,

Ha, Ha!

Hoort binnen gelach en gefluister,

En 't klappen van zoentjes, ja, luister!

Hij hoort wel een stem nu, maar Gerritbuur niet,

Ha, Ha!

Die proestte er altoos als een bruinvisch in 't riet,

Ha, Ha!

Kon hij door een reetje maar gluren!

Hij luistert één, twee, ja, drie uren,

Ha, Ha!

Hij luistert één, twee, ja, drie uren,

Toen kon hij 't niet langer verduren.

Bons! was 't op de deur, en Jan Willems er uit,

Ha, Ha!

Daar zag hij — een oolijken, vroolijken guit,

Ha, Ha!

Die zit er met Guurtje te vrijen:

Ze lachten zoo luid met hun beien,

Ha, Ha!

Ze lachten zoo luid met hun beien,
Dat Jan met een blauwtje moest scheien.

Jan Willemsen was er uit vrijen gegaan,

Ha, Ha!

Hij heeft van zijn leven 't nooit weder gedaan,

Ha, Ha!

Maar zegt, spreekt er een hem van trouwen:

De meisjes, de jonge noch ouwe,

Ha, Ha!

Je kunt ze niet zóó veel vertrouwen,

'k Heb liever één hond dan zes vrouwen.

P L E Z I E R.

DOOR

H. BINGER.

„Ik leef alleen voor *mijn* plezier!”
Zoo juicht, met heel heur zieltjen,
Het meisje, vol van levensvier,
En draait zich op heur hielten.

Ze plukt alom de bloemekens af
Met bel heur arglooze handjens,
Ze schift het koren niet van 't kaf
En kiezeltjens niet van briljantjens.

De vogeltjens kwelen om harentwil,
Voor haar doen de rozen zich open;
Heur krullebolletjen is de spil,
Waar alles omheen moet loopen.

Ze schatert het uit van louter pret
Om der knapen verliefde kuren,
En overpeinst en beleidt in bed
Onnozele, schalke avonturen.

Ze wil geen kreukjen in heur japon,
Geen stroohalm voor heur treden,
Geen zomerwolkjen voor heur zon,
Geen weigering op heur beden.

En of heur „oudjen" slooft en spaart,
Het is haar al om 't even,
Wanneer hy maar genoeg vergaart
Om haar genoeg te geven.

In elken rei wil zy den krans
En heel den zwerm van ridders,
En gunt heur gespelen geen enkelen dans
Met een van haar aanbidders.

Het leven ziet ze heerlijk in
En droomt van een schitterend huwlijk;
Want sloven voor een huisgezin
Is „ordinair” en afschuwlijk.

„Ik leef alleen voor *mijn* plezier!”
Zoo juicht, met heel heur zieltjen,
Het meisjes, vol van levensvier,
En draait zich op heur hieltjen.

Neen, lievertjen! dat is 't leven niet,
Zoo zonder slagjen of stootjen,
Al 't fraais dat ge in uw droomen ziet
Te vinden by uw broodjen!

Nu joel maar en juich en dartel van lust
In uw zonnige lentegaarde,
Nog onvervuld, nog onbewust
Van uwe roeping op aarde.

Lief meisjes vol van levensvier,
Na jaren ontmoeten we elkandren:
Zeg dan of ge leeftdet voor *uw* plezier —
Of wel voor dat van andren.

Dan zeg my, wat ge zaliger vindt:
Voor *uw* plezier te leven —
Of 't uwe voor hen die uw harte bemint
Met vreugde ten offer te geven?

MEISJES EN BLOEMEN.

EEN SCHE(R)TS.

DOOR

G. H. J. ELLIOT BOSWEL.

De meisjes zijn bloemen, zoo zong men weleer,
Ja heerlijke bloemen, maar toch ook iets meer,
Want als wij de deugden der dames u roemen,
Dan noemen wij veel wat verschilt van de bloemen.

De bloemen zijn schoon en de meisjes zijn schoon,
Zij spreiden haar gaven vol eenvoud ten toon;
Maar 't bloempje blikk rond om een lofspraak te vragen,
En 't meisje ziet neêr als bedeesd te benagen.

De bloemen zijn rein en de dames zijn kuisch,
Maar 't bloempje bloeit buiten en 't meisje te huis;
En zij geeft aan één, wat de bloem biedt aan velen,
Want nooit laat een meisje door vlinders zich streelen.

Het harte van beiden is open en rond,
Maar 't harte der meisjes is altoos gezond,
En schuilt soms een wormpje te loos in den bloesem,
Nooit koestert een dame zoo'n diertje in haar boezem.

De tooi van de bloemen en meisjes is net,
En even onkostbaar is beider toilet,
Maar 't bloempje staat spieglen in 't vlietje te kijken,
En trouw zal het meisje den spiegel ontwijken.

De maagd is geliefd en de bloem is gezocht,
Maar nooit wordt het harte der meisjes gekocht,
En gluren de bloemen door 't reetje der muren,
Wat meisje bemoeide zich ooit met haar bureu!

Als lelies zoo zedig, maar nimmer zoo koel,
Zijn meisjes geleid door het edelst gevoel,
En kwetsten de dorens, wier bloemen wij liefden —
Geen dames, die immer ons kwetsten of grieden.

De namen der meisjes en bloemen vooral
Zijn rijk in bedoeling en rijk in getal,
Maar „ONschuld,” die naam van de zedigste bloemen,
Slechts daarmee laat de inborst der meisjes zich noemen.

De bloemen zijn stom en de meisjes bespraakt,
Maar 't meisje spreekt nooit wat bescheidenheid vraakt,
En 't kransje van bloemen en 't kransje van vrouwen
Kan ieder gerust zijn geheimen vertrouwen.

Vrouwendag, 1857.

M I J N E K E U S.

DOOR

G. D. BOERLAGE.

Ik roem de koene Hasselaar;
Ik zing haar' moed, haar trouw,
En wensch zoo kloek een heldenhart
Volgaarne aan iedre vrouw.

Maar als ik ooit een meisje kies
(Gesteld, ik kreeg die gril),
Dan zoek ik nooit een Kenau uit,
Die immer vechten wil.

Neen! in dat singulier geval
Kies ik een bloode maagd,
Die liever kust en wordt gekust,
Dan scherpe wapens draagt.

Want wie voor eigen veiligheid
Een Kenau kiezen zou,
Die legge een grooten bulhond aan,
In stede van een vrouw.

Ik zing der schrandre Schuurmans lof,
Den roem van 't Vaderland,
En breng opregte hulde en prijs
Aan zulk een hoog verstand.

Doch nimmer wordt mijn hart bekoord
Door de overwijze maagd,
Die slechts geleerdheid wenscht en zoekt
En naar geen liefde vraagt.

'k Verlang een meisje, wel niet dom,
Maar ook niet diep geleerd,
Die liever over minnen praat,
Dan in 't latijn studeert.

Want wie, zijn gandsche leven door,
Van lettren hooren wil,
Die kieze zich een paedagoog,
Met krulparuik en bril.

Ik zing de schoone Helena,
De schoonste vrouw misschien,
Die ooit op aard bestond, en had
Haar graag eens willen zien.

Maar toch benijd ik die Prinses
Aan Menelatts niet,
Daar zij met Paris vlugten ging,
En manlief zuchten liet.

Neen, minder schoon dan Helena,
Meer zedig opgetooid,
Wensch ik een meisje, dat mijn paân
Met bloemen overstrooit.

Dat, even als Penelope,
Getrouwheid paart aan schoon,
En daarbij lief en teeder is
Als eenmaal Antigoon.

Want wie, alleen door schoon bekoord,
Zijn wensch verkregen heeft,
Zijn heil staat wankelbaar, zoo lang
Een enkle Paris leeft

TRUITJE.

DOOR

MR. A. BOGAERS.

Van al de meisjes in de stad,
Hoe lief haar koontjes blozen,
Indien ik maar te kiezen had,
Mijn Truitje bleef gekozen.
Die lichte tred, die lieve lach,
Dat streeleend stemgeluidje....
Neen, wat ik hoorde, wat ik zag,
Niets haalt er bij mijn Truitje.

Haar vader is een zwarte smid,
Haar moeder schijnt wat vinnig,
Maar zij is als de sneeuw zoo wit
En als een duifje aanminnig,

't Is raar, hoe kwam zoo'n leelijk paar
Aan zulk een aardig spruitje?
Ik weet het niet! dit weet ik maar:
Niets liever dan mijn Truitje.

Komt zij mijn winkel langs gezweefd,
Voort moet ik uit den winkel.
Wee zoo mijn baas er acht op geeft,
Dan bromt en raast die kinkel.
Doch dat hij bromm' en dat hij raaz',
Er wast voor 't leed een kruidje:
Voor ieder scheldwoord van mijn baas
Krijg ik een zoen van Truitje.

Aan Truitje denk ik vroeg en laat;
Ze merken 't wel, de klanten,
Ik geef hun snuif voor mosterdzaad
En stroop voor pruimedanten;
Doch, maakt zij mij zoo dwaas, zoo dom,
Dat tooverschoon schavuitje!
Ze liefst er mij niet minder om,
En dat is braaf van Truitje.

'k Waardeer maar ééne dag der week ;

De rest is me al om 't even!

Die blijde dag, waarvan ik spreek,

Is de eerste van de zeven

Dan met mijn Zondagskleeren aan,

Op zak een Zondagsduitje,

Mag ik aan d'arm met Truitje gaan,

En dan trakteer ik Truitje.

Nog is het luttel wat ik win,

Maar 'k mag op beter hopen,

Mijn peetoom zit er warmpjes in,

Hij zal me een winkel koopen :

Dan volg ik dra het voorbeeld na,

Van zooveel wijze luidjes;

Dan wordt mijn Truitjelief mijn ga,

En ik krijg kleine Truitjes.

DE ZOEKENDEN.

DOOR

J. P. HEIJE.

Vóór dauw en dag,
En vroeger dan zij immer plag,
Stijgt Klaartjen 't warme bedjen uit;
En onverzeld
Treedt zij door 't veld,
Tot waar de beek haar schreden stuit: —
Wat of schoon Klaartjen zoeken mag
Vóór dauw en dag?

Vóór dauw en dag,
En vroeger dan hij immer plag,
Rijdt jonker Jan de slotpoort uit;
En onverzeld
Draaft hij door 't veld,
Tot waar de beek zijn klepper stuit: —
Wat of de jonker zoeken mag
Vóór dauw en dag?

DE VLOEK.

ROMANCE,

DOOR

MR. WILLEM BILDERDIJK.

Treedt toe en leent aandachtige ooren

Aan dit mijn dicht,

En leert, wat onbedachte toren

Al jammer sticht!

Niet verr' van hier, in onze dagen,

Viel 't onheil voor:

Men hoort het nog met schrik gewagen

Heel Braband door.

O Moeders! o verbiedt uw spruiten

Het minnen niet.

Gij wekt u zelf, om dit te stuiten,

Onnut verdriet.

Hier baat noch bidden, noch vermanen,
Noch harde dwang:

De lieve hartjens storten tranen,
Maar gaan hun gang.

Zegt alle boosheid van de mannen,
Zoo veel gij wilt;

Hen uit een meisjens hart te bannen,
Is vlijt verspild.

De liefjens weten 't in den stille,
En, stil of luid,

Het gaat u allen als Sibille:
Men lacht u uit.

Sibille was de vroomme Tante
Van Margareet:

Een statige kollegiante,
In 't weeuwenkieed.

Het mutsjen stond haar zeer bescheiden;
Maar als zij keef,

Dan wisten Drommel, Nicht en Meiden
Niet waar men bleef.

Margreta had pas zestien jaren,
Was schoon en teêr;
Haar gitbruin oog en zwarte hairen
Beloofden meer.
Haar warme lonk bij gloënde wangen
Deed, buiten dat,
De jonge Heertjes om haar hangen,
Waarheen zij trad.

Haar hart nogthans, hoe heet en woelig,
Was rein en schoon,
En slechts voor Hildebrand gevoelig,
Haar buurmans zoon.
Vaak spraken zich de twee Gelieven,
Bij lichte maan,
In 't uur der minnaars en der dieven,
Door 't venster aan.

De borst, schoon nieuw in Minnehandel,
Wordt ras een held,
En brengt haar menig kraakamandel
Van Vaders geld.

Hij koopt haar een katoenen jakken,
En week aan week
Steekt hij zijn leêge hand in 't zakken
Bij d'avondpreek.

De Tante, listig en doorslepen,
Bemerkt het haast,
En heeft het nauwelijks begrepen,
Of vloekt en raast.
Het schaap doet nietwes naar behooren,
Maar wordt verbluft.
Zij heeft de zinnen gants verloren,
En peinst en suft.

Indien zij naait, de draden breken
Als enkel vlas:
In 't breien vallen al de steken,
Of 't kortswijl was.

De kervel wordt niet goed verlezen:
't Gebak is test;
De soep schijnt voor den gal te wezen,
En zoo de rest.

Kind!" zegt haar Tante, heel koelzinnig,

„'t Kan zoo niet gaan!

„Gij weet, mijn hart bemint u innig,

„Wat schort er aan?

„Gij zijt verliefd! — Nu, geen verbloemen!

„Hoe heet de kwant?" —

„Och, Tante! zoo ik hem moet noemen,

„'t Is Hildebrand."

„Hoe!" riep zij aanstonds vol van woede,

„Is dat de zaak?

„En zonder dat ik iets vermoedde!

„Dat schreeuwt om wraak!

„Foei, kleuter! dus mijn huis te onteeren,

„Gij, vuile teef!

„Ik zal die stoutheid u verleeren

„Zoo waar ik leef.

„Geen woord meer zult gij met hem spreken,

„Van dezen stond!

„En" — hier begon zij los te breken

Met vollen mond, —

„En helbt gij verder zulke knepen,

„Gij onverlaat!

„De Duivel zal u met zich sleepen!

„Maak daarop staat!” —

Het arme meisje heeft van 't schrikken,

En maakt een kruis,

En sluipt, maar zonder iets te kijken,

In 's buurmans huis.

Uit moedwil niet, of wederstreven,

Voor al niet! Neen!

Maar om hem d'afscheidsgroet te geven,

Ging zij er heen.

Flux ijlt ze, om zich te bed te leggen,

Ter juister tijd!

Men hoort haar de avondbede zeggen

Met dubbele vlijt.

De Tante komt heur slaap ontrusten

En snaauwt ze in 't oor:

„Verslaap uw zedeloze lusten,

„Gij duivelssloor!” —

Maar, 't is geen middernacht geslagen,

En alles stil,

Of huis, en bed, en kamer, wagen

Van hol gegil.

Een stem schreeuwt ijslijk: „Margarete!

„Nu moet ge meê!”

Bedenk, wie meest van doodsangst zweette

Van onze twee!

Met gloeiende oogen, lange tanden

En wijden mond,

Tast daar een nachtspook langs de wanden

De kamer rond:

Het stapt en klotst, tot elks ontzetting,

Gelijk een paard,

En rammelt met een lange ketting,

En schudt zijn staart.

Hij kwam, met ijsselijk gestommel,

Waar Tante sliep.

„Ik ben, ik ben het niet, Heer Drommel!”

Was 't geen zij riep.

„Ik bid u, ga een weinig verder!

„Daar slaapt mijn Nicht.”

De duivel gaat en klotst nog harder,

En grijpt het wicht

Het meisje, siddrend als een rietjen,

Schuilt vruchtloos weg.

Geen deken helpt het arme Grietjen,

Geen óverleg.

De duivel vat haar in zijn klaauwen,

En sleept ze voort,

Men hoort op straat de katten maauwen;

Van haar, geen woord.

Flux springt hij, met zijn prooi in de armen,

Wie weet waarheen!

De Tante jammert uit erbarmen,

Maar hij verdween.

In 't eind, hij had het huis verlaten,

En alles zweeg.

Nu roept zij, maar het kan niet baten:

Het bed is leeg.

Wat blijft ter wereld ooit verborgen,

Hoe diep verhuld?

De gansche stad is d'eigen morgen

Daarvan vervuld.

„De duivel” — zegt men — „is gekomen

„Bij vrouw Sibil,

„En heeft de kwezel meêgenomen,

„Met boek en bril.” —

Maar spoedig bleek de rechte waarheid:

Het was Margreet.

Toen gaf het een bedroefde naarheid,

En ieder kreet.

Er waren echter jonge schoonen,

Die riepen ras:

„Men zag wel aan heur roode konen,

„Wat soort ze was!” —

Sibil blijft in gedachte steken

Om 't geen zij deê.

„De Duivel voert op 't eerste spreken

„Mijn Nichtjen meê;

„Zij werd hem naauwlijks nog gegeven,
„Of is zijn roof!
„Maar toen mijn man nog was in 't leven,
„Toen was hij doof!”

Dus peinst en mijmert ze alle dagen
Heur hairen graauw,
En is in 't naar den duivel jagen
Niet meer zoo gaauw.
Zij noemt den Satan boos en grillig
En vuil en wreed!
Voor die hem roepen niet gewillig
Dan tot hun leed!

Zoo brengt zij veertig lange weken
Al mijmrend om;
Verliest den smaak van kwaad te spreken,
En wordt schier stom.
Zij laat de gantsche wereld drijven,
En elk in rust;
En, somtijds op de meid te kijken,
Blijft al heur lust.

Nu komt een heertjen haar begroeten,

Een vreemde haan!

Die buigt zich statig tot de voeten,

En spreekt haar aan:

„Mevrouw! 't is thans niet op uw vloeken,

„Dat gij mij ziet,

„Maar 'k wou u graag tot peet verzoeken:

Ontzeg het niet!” —

„Hoe! — zegt ze — „hoe! wat wil dat zegeen?

„Wat vreemdigheên!” —

„Mevrouw! indien ik 't uit moet leggen,

„Ik ben te vreên.

„Maar 'k bid, bereid u eerst een beetjen,

„Licht dat ge ontroert!

„Ik ben... de duivel, die... Margreetjen

„Heeft weggevoerd.

„Zij heeft mij hart en hand geschonken,

„En thans een kind,

„Maar waar men paardenhoef noch bonken

„Noch staart aan vindt.

„Lang hebt gij om uw Nicht geleden

„En zonder hoop:

„Thans wordt gij op het feest gebeden

„Van 's jongskens doop.”

't Verrassend vreemde van de ontmoeting,

En 't blij bericht,

Geeft aan de schaking weêr verzoeting,

Daar 't toch zoo ligt.

Zij meesmuilt, legt de handen samen,

En scheidt ze weer:

„Daar is” — dus zegt zij — noch betamen,

„Noch Godsvrucht meer!

„Maar echter, 't heeft zoo moeten wezen,

„Dat zie ik klaar.

„De Hemel zij daarvoor geprezen,

„Dat ik 't ervaar.

„Eerst hadt ge *mij* haast beet gekregen,

„In plaats van haar;

„Och had ik toen maar stil gezwegen!

„Ik, malle Saar!” —

Nu wist men 't, dat er niets aan faalde,

Door 't gansche land:

„De Duivel, die Margreetjen haalde,

„Was Hildebrand! —

„Ja, morgen zal men 't kleintjen doopen!

„Sibil is peet!”

En alles kwam te samen loopen

Van wijd en breed. —

De Sexe hoorde dit vertellen,

En lachte er om!

Maar sommigen met heimlijk kwellen,

En bleven stom.

Één enkle slechts riep zonder smalen,

Met gullen mond:

„Och kwam mij ook zoo'n Duivel halen,

„Ik ging terstond!”

DE MISLUKTE KUS.

DOOR

J. VAN OOSTERWIJK BRUIJN.

Gij weet, ik ben een vlugge snaak,
Die goed zijn zaken plooit;
Het kussen schijnt me een groot vermaak,
En echter kuste ik nooit.
Al zwoeg en sloof ik elken dag,
't Is of 't maar niet gelukken mag.
'k Ben van mijn meisjes trouw bewust,
Maar 'k heb nog nimmer haar gekust.
'k Zag Roosje hupplen naar het veld
(Ze is 't meisje, dat mij mint),
Ik ben haar ijlings nagesneld,
Nog vlugger dan de wind;

Doch toen ik haar om 't kusje vroeg,
Mijn hand reeds om haar keursje sloeg,
Daar zat een speld, ik stak mij zeer,
En dacht toen om geen kussen meer.

Laatst ging ik, op een schoonen dag,
In 't bosch een wandling doen,
En toen ik daar mijn Roosje zag,
Vroeg ik haar weér een zoen;
Zij bragt haar mond reeds bij mijn mond,
Daar kwam een oude jagershond,
Die beet mij nijdig in het been,
En 'k liep weer zonder kusje heen.

Eens dat ik voor haar woning zat,
Schroomde ik geen onheil meer;
Ik had haar handjes reeds gevat,
En drukte die zoo tētr;
Doch toen ik zou aan 't kussen gaan,
Kwam onverwacht haar vader aan;
En de uitslag raadt ge reeds gewis;
'k Liep andermaal het kusje mis.

Maar gistren gaf mij Roosje een raad,

Tot heeling van mijn pijn.

Zij sprak: „Aan 't venster in de straat

Zal ik deez' avond zijn.”

Ik vloog daarheen in blijden waan;

'k Ging op een leer voor 't venster staan —

Maar kijk! daar brak de ladder stuk,

Ik kreeg geen kusje, maar een kruk.

Zoo gaat het mij nu ieder keer,

't Is of er 't spel meê speelt.

Gij ziet mij nimmer vroolijk weêr,

Als mij geen kusje streelt.

't Lot biedt mij niets dan kweeling aan;

Wat heb ik, arme bloed, misdaan?

Dus, lieve meisjes, ziet hoe 'k lij,

En geeft 't gewenschte kusje mij.

L I E F E L S J E N .

OUD LIEDEKEN.

DOOR

J. J. L. TEN KATE.

. ———
Lichtlijk zengen zich de diertjes,
Die staagh henglen om de viertjes:
En hij is zoo ras gezeelt,
Die zijn vrijigheid verveelt.

HOOFT.

Elsjen, lief Elsjen! wat isser gebeurt,
Dat ghe u zoo vroegh uyt de vedertjens scheurt?
Dat ghe zoo vroegh in den dauw die er druppelt,
Springend en zingend den velde doorhuppelt?

Komtdy wat dertlen in 't geurige mosch?
Komtdy de voghels verschalken in 't bosch?
't Roosjen beschamen door 't roodt van uw wangen
En met uw ooghjens de starren vervangen?

Zie! noch geen vlindertjen speelt door de blaên;
Vakerig zien u de bloemekens aen;
Sluimerlogh gluurt met een schemerigh schijntjen
't Morgetjen heen door het blauwe gordijntjen.

„Laat my noch slapen! ik ben noch zoo moe!”
Fluistert elk knopjen u knikkende toe....
Elsjen! wie zal zich de zalige noemen,
Wien ghij uw hartjen beschenkt in die bloemen?

„Zoetjens wat! zoetjens wat! 't is noch zoo vroeg!
„Is dan de morgen niet lange genoeg!
„Zoetjens wat! zoetjens wat!” wisplen de winden,
Murmelt het beekjen en lisplen de linden.

Elsjen, lief Elsjen! 'k geloof dat ik gis,
Watter het doel van uw wandelingh is....
Zeg, en heeft gistre u voor 't eerst van uw leven
Lycas de Herder geen kusjen gegeven?

't Zonnetjen keek door de bladertjens heen;
't Zonnetjen klapte en uw vader verscheen,
Eer hem uw mondjen zijn kusjen terugh gaf....
Toen was het zonnetjen Liefde te vlugh af.

't Kusjen intusschen en wildet ghy niet:
Vader 't ontvangen van kusjens verliedt —
't Moet dus terugh, eer het onrust en rouw gaf....
Zonnetjen! heden is Liefde u te gouw af

BLOODE PIET.

DOOR

W. J. VAN ZEGGELEN.

W eet je 't al — of weet je 't niet,
Hoe mooi Leentje met haar Piet
Zich verloofden tot een paar?
't Wordt temet een jaar.

Ach, wat was hij bloð — die Piet!
Voor een jongen deugt dat niet;
Maar hij had een kiesch gemoed
En zijn hart was goed!

Als hij vroeger Leentje zag,
Zet hij effen: „goejen dag;”
Wat zijn hart zet, toonde Piet
Aan het meisje niet.

Leentje mogt den knaap wel zien;
Maar, kon *zij* heur hand dan bién?
Foei, wat meisje van fatsoen
Zou dat kunnen doen?

Liefde deed Piets boezem slaan,
Maar, kwam 't op zijn woorden aan,
Dan, als had zijn mond de klem,
Haperde zijn stem.

Wat een vreugd lei ze aan den dag,
Als mooi Leentje bloemen zag!
Ik denk zelf ook aan een bloem,
Als ik Leentje noem.

Piet was van heur smaak bewust!
't Hart liet d' armen knaap geen rust,
Om — zij mogt het niet vermoèn! —
Haar eens goed te doen.

's Morgens ging hij onbespied, —
Lieve meisjes, raadt gij 't niet
(’t Is bij toeval dat ik 't weet)
Wat de jongen deed?

's Morgens dan, vóór dag en dauw,
Liep hij als een reê zoo gaauw
En bragt haar een bloemenschat,
Haar, die hij aanbad.

Stil let hij dien voor heur raam,
En hij lispte Leentjes naam,
Maar vol vrees voor 't minst gerucht,
Vlood hij met een zucht.

En zoo ging het keer op keer:
Telkens lei hij bloemen neêr;
Maar, toen Leentje jarig was,
Wat een pracht voor 't glas!

Dat er liefde was in 't spel,
Merkte mooie Leentje wel!
„Wie,” zoo zuchtte zij, „wie is 't?
„Ach, dat ik het wist!”

Déés geraden, dien vermoed;
En — wat de ijdelheid al doet! —
Die galantjes wilden zijn,
Pronkten met den schijn.

Ja, wat schijn misleiden kan!
Andren kregen de eer er van;
Maar van d' al te bloeden Piet
Dacht men zoo iets niet.

Nogtans bragt hij op een keer
Haar zijn fraaije bloemen weêr;
Maar tot vlieden weêr gespoord,
Kon hij niet meer voort.

Stak de kramp hem dan in 't been?
Werd hij dof of duizlig? Neen!
Maar wat hield zoo stijf en stug
Dan den knaap terug?

O, dat Piet het net niet zag,
Dat er uitgespannen lag!
En dat daar zijn vlugge voet
In verwarren moet!

't Helpt niets of hij trekt of niet,
En — o schrik voor d' armen Piet!
Hoort hij 't niet — of hoort hij 't wel?
Daar weêrklinkt een schel!

En wie ooit zijn sidddring maalt?
Telkens wordt die klank herhaald,
Als zijn voet zich krimp of rekt,
En de touwtjes trekt.

Piep! daar piept het bovenraam!
Piet ziet op en hoort zijn naam,
En een hoofdje trekt zich vlug
Voor zijn blik terug.

Luid en luider klinkt de schel;
De arme jongen moet nu wel.
Maar, al trekt hij zacht of hard,
'k Koord wordt niet ontward.

Denk eens wat verlegenheid
Thans den blooden vrijer beidt!
Maar, verlossing is nabij,
Straks is Piet weêr vrij.

Daar naakt Leentje, met een bos,
En zij knipt de touwtjes los....
Wat er verder is geschied,
Zegt de mare niet.

Maar wat *ik* toch melden mag,
Piet heeft na dien schrikbren dag,
Zijn verwenschte schuchterheid
Eensklaps afgeleid.

En, wat niemand gissen kon,
Sedert hij zijn moed herwon,
Blijkt het dat hij als een man
Dapper vrijen kan.

Ieder voelt wie 't meisje was,
Dat zijn blooden aard genas;
Want, wat ze in haar hart omsloot,
Let heur bos hem bloot.

Weet je 't al, of weet je 't niet,
Dat mooi Leentje met heur Piet
Weldra staan voor 't echaltaar?
Morgen zijn ze een paar.

Meisjes, 'k zeg u op mijn eer,
Bloode Pieten zijn er meer,
Die juist niet bij minnegloed
Koel zijn van gemoed.

Daarom zijn ze voor het oog
Nu eens schuchter, dan weër droog,
Weet: de vrouw is 't, die den man
Gansch herscheppen kan.

Piet, wat heeft de knaap een pret,
Spreekt hij nog van 't kluistrend net!
Leentje spot dan wel met Piet,
Maar dat deert hem niet.

Nu, ter zijde van zijn bruid,
Lacht hij andre Pieten uit,
En ziet bij een groenen min
Blij de toekomst in.

'k Denk dat menig jonge borst,
Die geen Leentje vragen dorst,
Ook in 't netje van de trouw
Graag verwarren zou.

Daarom, knapen, zijt ge bloô?
Denkt aan Piet en handelt zoo!
Hooft mij: wanhooft nooit geheel —
Leentjes zijn er veel.

DE VISSCHENDE REIGER.

AAN EEN JONG MEISJE.

DOOR

E. W. VAN DAM VAN ISSELT.

Lieve Lize! 't is te regt
U zoo dikwerf reeds gezegd,
Dat gij schoon, dat gij bevallig,
Dat gij aardig en liefstallig,
Dat ge een meid zijt, in één woord,
Die der mannen hart bekoort.

'k Zag er velen u omringen
Naar uw gunst en liefde dingen;
Maar met blikken, streng en straf,
Weest gij 't vrijersvolkje af.

Waagde er een van min te spreken,
En uw weêrmin af te smeeken....

Bits en schamper was 't bescheid,
Dikwerf honend, lieve meid!

Waar toch moet dat alles henen?

Zaagt gij bij zoo velen geen

De uwe waard te zijn genoemd?

Of, waartoe de zaak verbloemd?

Schept ge, dwaaslijk, uw behagen

In dat spel van mannen-plagen?

(Waarvoor 'k in ons woordenboek

Vruchtloos een benaming zoek,

Hoewel velen onzer schoonen

Zich der zake kundig toonen);

Stelt uw hoofd uw hart de wet?

Meisjelief, zijt ge ook *coquet*?

Jammer, jammer zou dat wezen;

't Ergste stond u dan te vreezen!

Hoor dus, eer het is te laat.

Lize, hoor naar goeden raad.

Gun me een fabel te vertellen
En de zaak u voor te stellen
Naar den waren geest en zin;
Mooglijk vindt ge er leering in.

's Zomers bij een schoonen morgen,
Stond een reiger, vrij van zorgen,
Midden in een heldren plas,
Waar een schat van visschen was.
Ruimschoots zag hij baars en snoeken. —
Snoek noch baarzen kwam hij zoeken,
Voor een reiger, zoo als hij,
Was slechts karper lekkernij.

Karper liet zich zien noch hooren,
Maar er zwom een aantal voren,
— Daar reeds snoek en baars verdween, —
Om den kieschen visscher heen.
Van geen voren wil hij weten;
Dán maar beter baars gegeten;
En hij wacht met ongeduld
Dat de baars zijn wensch vervult.

Maar hij stond vergeefs te wachten.

Bij dat dralen en verachten,

Raakt ook voren van de baan;

Blik en grondel biedt zich aan.

Blik en grondel.... slechte visschen!

Moet hij baars en karper missen,

Vorens zijn er bij de vleet:

Ligt dan dat hij voren eet.

Bij dat talmen, bij dat dralen,

Schoot de zon haar middagstralen

Reeds naar 't westen neigend neêr;

Blik noch grondel toont zich meer.

Weg zijn baarzen, weg zijn snoeken;

Vruchtloos is het voorn te zoeken,

Even of de rijke plas

Plotsling uitgestorven was. —

Immer blijft de zon aan 't dalen;

Langer valt er niet te dralen,

En hij vangt, in bittren nood,

Zich een kikvorsch uit een sloot.

De andre reigers, die het zagen,
Lachten bij zijn jammerklagen.

Allen zeiden: „Reiger, vriend!

Dubbel hebt ge uw lot verdiend.”

Meisje, in uwen levensmorgen,
Vrolijk, dartlend, zonder zorgen,
Makend van de liefde een spel!

Vat gij deze fabel wel?

Ook *uw* middagzon zal schijnen;
't Heir van minnaars zal verdwijnen;
Spoedig volgt het avondrood;
Wee! de kikvorsch uit de sloot!

J A N T J E.

DOOR

B * * * * .

Jantje kwam

Van Amsterdam.

Veel had Jantje te vertellen;

Jantje was zoo magtig wijs,

Dat zijn borstje scheen te zwellen,

Of hij kwam van 't paradijs.

Jantje droeg

Al moois genoeg.

't Was een jasje van fijn laken,

't Was een hoedje rijk van glans;

En hij dacht jaloersch te maken

Al de vrijers, al de mans.

Jantje zag
Met witten lach
Neer op al de boerenmaagden.
„'k Wed, dacht Jantjen in zijn waan,
„Dat zij allemaal mij vraagden,
„Kon een meisje uit vrijen gaan.”

Jantje keek
Een heele week,
Of ze niet verliefd en werden,
Maar niet één, die 't overkwam.
Toen ze zich aldus verhardden,
Werd het wijze Jantje gram.

Jantje had
Altijd in stad
Malle praatjes kunnen slijten.
Maar toen Jantje 't hier begon,
Zag hij, tot zijn innig spijten,
Dat hem dit niet baten kon.

Wat deed Jan
Ten leste dan?
't Beste was naar steè te keeren.
Al de meisjes trouwden wel,
Maar met minder wijze heeren:
Jantje bleef een vrijgezel.

INDIVIDUALITEIT.

„Wees u zelf!” zei ik tot iemand;
Maar hij kon niet: hij was niemand.

D. G.

T A N T E T E M E N .

DOOR

J. C. PRUIMERS.

„Foei!” sprak tante Sara Temen,
„Foei! wat moet ik daar vernemen?

„'k Maak me waarlijk ongerust!
„Knaap! gij telt pas vijftien jaren,
„'k Zie u reeds op meisjes staren;
„Gij hebt gisteren zelfs gekust!

„Frits, het denkbeeld doet mij razen,
„'t Kussen schijnt u ingeblazen
„Door den Engel Satanas.
„Kinders van zoo prille dagen
„Vonden in geen kus behagen
„Toen *ik* nog een meisje was.”

Die klonk Fritsje vreemd in de ooren;
Gretig om dit nieuws te hooren,

Trad hij blozend Tante op zij:

„Lieve Tante! mag ik vragen,

„Waren in uw jonge dagen

„Alle meisjes scheel als gij?”

GEZELSCHAP.

Een stil geleerde ging bedaard en wel

Uit een gezelschap naar zijn studiecel.

„Wel!” vroeg men, „mocht ge er nog al met genoeg
wezen?”

„Als 't boeken waren,” sprak hij, „'k zou ze vast niet lezen.”

DE HOOFDIGE BOER.

EENE ZUTPHENSCH E VERTELLING.

DOOR

A. C. W. STARING.

— Swerving from our father's rules
Is calling all our fathers fools."

E^lk weet, waar 't Almensch kerkje staat,
En kent de laan die derwaarts gaat.
Een duiker perst daar, onder 't spoor,
Zijn schuim tot in de Berkel door;
Al golft rondom de wintervloed,
Men komt ter preek met droogen voet.

Eens was het anders hier ter steê,
Wanneer een voord ¹ den weg doorsneê,

¹ Waadbare plaats.

En 't brugje, naast die voord geleid,
Den smaad droeg van zijn nieuwigheid.
Ik vond een boek, dat meldt daarvan
Wat volgen moet, zoo 't rijmen kan.

De voord, dan min, dan meerder diep,
Naar sloot en scheigrep stond of liep,
Was Almens gansche tempelschaar, —
Vooral de meisjes! — tot bezwaar.
Met shade aan dure feestkleedij
Kwam menig aardig kind niet vrij!
Men raakte in 't zweet op 't lange pad,
Men vatte koude in 't modderbad;
En de ijver om ter kerk te gaan
Bragt buikpijn en geen stichting aan.
Kortom, die voord was elks verdriet
In Almens needrig dorpsgebied,
Van toen de Meid ¹, per bezemstok,
Den schoorsteen uit, daar overtrok,

¹ „Des papen Maget van Almen, om tooverij verbrand, in 1472.

Tot na verloop van eeuw en dag
De Tooverkunst begraven lag;
Wanneer een Kerkedienaar kwam,
Die 't oud gebruik ter harte nam,
En, op een morgen, na 't sermoen,
Zijn woord aldus begon te doen:

„Mijn vrienden! in mijn prillen tijd
Ten herder van dit oord gewijd,
Zwom ik, met onbezweken trouw,
Mijn kudde voor, naar 't kerkgebouw.
Ook heden nog, hoe grijs van kin,
Schoot ik getroost den slibkuil in;
Maar 't wil niet meer, en, blijft het dus,
Zoo maakt mij vrij emeritus.
Met droogen hoest en jicht bezocht,
Verlaat mij kracht en ademtogt.
Nog tweemaal als van daag doorweekt,
Eilaas! dan heb ik uitgesproken! —
Een brug, op 't smalste, naast de voord,
Uit planken van 't geringste soort.

Ziet daar mijn wensch! Vergeet toch niet,
Wat ge in dien poel al schoenen liet!
Denkt aan uw kostlijk zondagsgoed,
Bedorven door dien moddervloed!
Ligt vindt gij, eer het werk verjaart,
Uw voorschot dubbel ingespaard,
En ik behoef dan baai noch drop,
En luik weêr als een arend op!’

Hier zweeg de man. Zijn aanspraak had
De luidjes bij hun zwak gevat.
Het stuk kwam ernstig op ’t tapijt,
En wat men hoorde, wijd en zijl,
Was, viermaal dertig dagen lank,
Slechts palen, balken, rib en plank;
En, driemaal dertig andermaal,
Slechts planken, ribben, balk en paal!
Ja, ’t scheen, zoo ver de Berkel vloeit,
Zou ieder boord met hout beschoeid;
Of dat een reuzenzoldering
Den ganschen stroom verdekken ging.

Doch, met Aprilmaands lesten dag,
Moest blind zijn, die de brug niet zag!
Nog blinder, die met Julij kwam,
En niets van 't groen portaal vernam,
Ter dankbetoonende offerand
Door 't Maagdengild daarop geplant.

't Had reden! want hoe kerksch men was,
De vlierpot bleef nu in de kas;
Kalmink noch sergie liep gevaar,
En schoenloos werd géén wandelaar.

Zoo groeide een wijsgegeven raad
Ten milden oogst van zegenzaad!
En toch dat werk, met roem bedekt,
Had Scholte ¹ Stuggink's gal gewekt.
Daar kwam hij! Zonder ba of boê,
Gelaarsd tot aan de heupen toe,
Een knubbelstok in iedre hand,
Kwam onze Paai, en stak van land

¹ Een bloote titel van eer, aan eigenaars of gebruikers van groote landhoeven toegekend.

Zoo vaak de preekklok werd gehoord,
De brug bezijden, in de voord!
Het vroege kerkvolk, droog daarnaast,
Was van dit vreemd bedrijf verbaasd,
En 't vragen keek uit elks gezigt;
Doch ieder hield zich wijslijk digt:
De troep kwam later op het pad,
Waar Scholte Stuggink praat voor had,
Zijn makkers uit den gulden tijd,
Dien vlieger, tol en bal verblijdt.

't Waarom en 't hoe bleef dus gespaard,
Tot Wolter, naar den eisch bejaard,
Door gunstig toeval, juist van pas
Getuige van 't spektakel was.

„In Goës naam, zeg ons, Scholtebuur!”
Hief Wolter aan, „wat raarder kuur!
Hoe plompt gij ons zoo dol voorbij?
Geloof, de brug draagt *u* en *mij*!”

„Ja!” klonk het uit de modderzee,
„De Scholtebuur en gij zijn twee!

Gelooft hij niet, wat gij gelooft: —
Zoo menig mensch, zoo menig hoofd.
Ziedaar! al werd uw brug van steen,
Toch zal ze Stuggink nooit betreên!
Wie eere geeft, krijgt eer weêrom:
Onze ouders waren ook niet dom!
Een brug valt 'ligt in een te slaan;
Onze ouders hebben 't nooit gedaan;
Zij gingen, waar nu Stuggink gaat,
Eeuw in, eeuw uit, de modderstraat.
Al weten wij de reden niet,
't Is vast op goeden grond geschied;
En hebt gij hier een brug gemaakt,
Zoo hebt ge uw ouders eer geraakt!
Laat dit genoeg zijn, Wolterbuur!
De klok houdt op; 't is negen uur.
Bouwt gij een brug om droog te gaan?
Ik kom er ook met laarzen aan!"

HET KRUIS OP DE HEIDE.

DOOR

W. J. HOFDIJK.

Het krast en krijscht in 't sparrenwoud van hongrend raafgeschreeuw.

De donker-groene twijgen dekt een donzenlaag van sneeuw.
Het boschkonijn graaft dieper nog zich in den laauwen grond;
Maar langs het kille woudpad zwerft een kleene sprokkelaar rond.

De bondel rijs is nog zoo dun, dien 't kind zich heeft gegaard.
Het vrachtjen baat zoo luttel nog aan moeders leêgen haard.
„Daar is wat noodig, eer de vlam zal opslaan tot de schouw!”...
Zoo praat hy zich het hartjen warm, en trantelt vast van kou.

En rustloos grijpt hy om zich heen, hy 't hongrend raafgeschreeuw,
En leest de dorre twijgen uit de versch gevallen sneeuw.
En 't vrachtjen zwelt hem op den rug en past haast voor de schouw;
Maar raapt hy zich de handjens rood — hy trantelt toch van kou.

Dus dwaalt hy gints en herwaart rond, en sprokkelt vlijtig voort,
Het yle woud staag dieper in, staag verder van den boord.
En 't vrachtjen zwelt hem op den rug: „Nu past het voor de schouw!”
Zoo roept hy, hijgend van den last, — maar trantelt toch van kou.

En nu den kortsten weg geraamd. Waarvoerden hem zijn schreên?
Elk plekjen kent hy van het woud; hy blikk rondom zich heen...
En huivert thands van koude niet, maar wel van killen schrik:
Een grijze nevel sluipt door 't woud, en stuit den scherpsten blik.

En rolt vast dicht en dichter aan, en hangt om iedren stam,
En kleeft zich aan de twijgen vast, en maakt de struiken klam;
Verdikt zich op de koude sneeuw, en stolt er haast tot ijs, —
En 't woud is één ondeelbre wolk van zwaar en dompig grijs.

Het kind doolt her- en derwaart heen, met tranen op de wang;
Die tranen haast tot ijs gestold, het hartjen kil en bang.
Het doolt ten noord, het doolt ten zuid, het doolt naar west en oost —
Maar vindt zich nergends 't juiste pad, en blijft des ongetroost.

De zonne daalt, en door den mist maakt zy reeds schemering.
Zy zinkt, en 't is in 't woud reeds nacht, nog vóór zij onderging.
De kleene tast in 't donker om, en schreit en jammert luid,
En tast de kille handjes zeer — maar vindt den weg niet uit.

De sneeuw verhult heur laatste glimp van matten schemerschijn,
En schuilt zich in de plooiën wech van 't dikke mistgordijn.
Geen enkle glinstring sprankelt meer van twijge of ijzeldrop,
En 't kind lost zelfs voor eigen blik in 't vochtig donker op.

Hy strompelt over struik en steg, en langs de stammen rond,
En stoot aan menig wortelknoest de kleine voetjens wond.
Hy wankt en struikelt menigwerf, stort even dikwerf neêr,
Maar rijst, schoon kreunend, telken maal, en zoekt den thuisweg weêr.

En ziet — daar dunt op eens de mist; maar als hy om zich schouwt,
En weldra in een ruimer kring, is hy niet meer in 't woud:
De heuvels glooien om hem heen in onbestemden rei,
En onder 't dikke kleed van sneeuw slaapt de onafzienbre hel.

De zilvren maan breekt langzaam door, en drijft de nevels heen,
En maalt des kleenen zwervers beeld naast de eenzaamlijke schreên,
Maar 't baat niet of heur zachte glans thands elken tred bestraalt:
Het kind is moede en afgetobt, en vindt zich gants verdwaald.

De knietjens knikken voor den last van 't saamgedoken lijf,
Blaast hy zich 't handjen lenig — och! de nachtkou blaast het stijf.
Sleept hy de voetjens rapper voort, of 't bloed wat snelier stroom' —
Een wondre traagheid dempt hem 't brein, en maakt hem suf en loom.

Hij strompelt soms in zwijmel heen, en tuimelt vaak te rug,
Niets meer bewust dan slechts de zorg voor 't vrachtjen op zijn rug.
En breekt hy in een klaagtoon uit, een enkle maal, zoo is 't:
„Dat moeder aan den kouden haard nu alle brandstof mist!”

Maar eindelijk is 't of elke spier in 't kleumend lijf verstramt;
Of in zijn trillend' ademtocht zijn laatste kracht verdampt.
Het hoofdjen zwijmelt op den hals; het voetjen steunt niet meer,
En duizlend zakt hy in de sneeuw, en ligt er domlend neêr. —

Er stond te midden van de heï een kruishout opgericht,
— De grenspaal van een kloostergoed, een rustig godsgesticht —
Daar was hy heen gedwaald, en in de schaduw van dat kruis
Sliep hy nu in de sneeuw zijn slaap, en droomde zoet van huis.

De zilvren heide kaatste 't blaauw van 't hel azuur haast weêr;
Een somber donker hing daar gints in 't dichte pijnwoud neêr.
Daar op de heide sliep het kind in 't zilvren licht der maan;
Hier in het pijnwoud liep de wolf, al hongrende, af en aan.

Hier in het pijnbosch liep de wolf, al hongrende, aan en af.
Nu met een dompig, lang gehuil, dan met een korten blaf;
Steeds snufflende in de rulle sneeuw, de paden in 'en uit,
Of niet een enkel spoor hem mocht doen jagen op een buit.

En plotslyk heeft zijn dwalen end, en blijft hy trillend staan,
En spalkt den neus, en rekt den hals, en vangt weer snufflend aan;
En kwispelt met den ruigen staart, vol blijde zekerheid —
En volgt een kleenen voetstap na, die naar de heide leidt.

En of hy ook met vasten tred in d' aanvang langzaam trad —
Hy rept zich allengs vlugger toch op 't schemerende pad.
Den kop gebukt, den heeten muil als in de sneeuw geboord,
Zoo draaft hij eindlijk, voller gang, op de open heide voort.

En heeter blaast zijn ademtocht, en rookt in 't kil der lucht;
Toch stokt hij plotslyk in zijn vaart, en matigt zijn gerucht;
Al trilt zijn muil, al schiet zijn oog ook roode vlammen uit —
Toch sluipt hy als op fulpen zool: hy is naby zijn buit.

De kleene sprokkelaar ligt, en slaapt, door 't vreemde dons gestoofd,
Zijn voetjens domplen in de sneeuw; op 't vrachtjen ligt zijn hoofd;
Zijn handjens zijn te zaam geklemd, als of hij sluimrend bad,
Dat niemand hem dat vrachtj' ontnem', zijn duur verworven schat.

En 't sluipend ondie nadert vast, en riekt zijn prooi naby,
En smooit naauw in den heeschen strot een murmlen, gulzig blij;
Het spitst de nagels, spalkt den muil, en rekt de ruige leên, —
Want niets meer scheidt hem van zijn prooi, dan 't houten kruis
alleen.

Zijn hairen stopplen op zijn rug. Nog even houdt hy in,
Met heet, zelfs tergend ongeduld, maar listig, kloek van zin:
Vermomt dat hout geen vreemde list? Zet dat geen valstrik uit?
Het ondie spiedt, en blik, en wikt.... en stort zich op zijn buit.

En midden in dien wissen sprong, daar tuimelt het rondom,
En rekt de ruige leden uit, en krimpt het lichaam krom —
En kramptrekt bloedend in de sneeuw, die purpert op die plek,
Als spreidde ze onder 't harig lijf een welgekozen dek. —

Een jager had, als 't sprokkend kind, in weg en pad gefaald,
En was van uit het dichte woud op de open hei verdwaald,
En doolde met een handboog rond, ten speelbal, scheen 't, van 't lot:
Hem daagde heel den langen dag geen doelwit voor zijn schot.

Toen, vaardig tot den keertocht reeds, sprong hem een wolf voor
't oog,

En snorde in 't eigenst oogenblik de schicht hem van den boog.

Toen vond hy by den wolf ook 't kind, en bracht het met zich thuis,
En sprak: „Dat was het werk van God: dat was de macht van 't kruis.”

Dus sprak de jager. Later tijd nam 't bloot als toeval aan,

Maar wie er in den christenzin het leven wèl verstaan,

Dien spreekt steeds de oude heldre stem, die nimmer zich verzaakt:

„Waar de onschuld sluimert, is een God die over de onschuld waakt.”

DAGELIJKSCH BROOD.

DOOR

P. A. DE GÉNESTET.

Mijn brood is 't brood der bloeiende aarde,
Mijn brood is weelde en overvloed,
De bloesems van mijn lentegaarde,
De frissche lucht, die sterkt en voedt;
Een uitgelezen schat van zegen,
Die als van zelf vloeit in mijn schoot....
Mijn hart, verwonderd en verlegen,
Och, stamel van uw daaglijksch brood!

Mijn brood.... het regent in de dalen!
't Is morgendauw en uchtendgoud,
Het zijn Gods heldre zonnestralen,
Het is de lommer van het woud;

't Is de avondwind der blonde duinen,
De geur van 't landschap aan mijn voet,
Het koorgezang uit de eike-kruinen,
Het golfgeruisch by d'avondgloed!

't Is, 'smorgens, van het woord des Heeren
Een dierbaar en een heilig blad,
't Zijn liedren, die mij spelend leeren,
Die my verzellen op mijn pad,
En zachte toonen en verhalen,
Die uit de takken, uit de lucht,
In de open ziele nederdalen,
Des avonds op der winden zucht.

't Zijn, die my wekken, blijde brieven,
De vriendelijke morgengroet,
De wenschen mijner verre lieven,
Die vragen: smaakt u 't leven zoet?
't Is vriendschap, zeegnend uit de verte,
't Is liefde, zeegnend en naby,
Het is een droom van 't dichterharte
Of reeds het leven hemel zij?

't Is dolen langs de heuvelklingen,
En droomen op het krakend mos,
En dweepen met de herinneringen,
Die fluistren in het donker bosch;
Het zijn de geuren dezer dreven,
De stemmen van den dierbren oord,
Waar al de trouwe zuchten zweven
Van 't lieve hart, dat mij behoort.

Het is de glans van heldre blikken,
Die als de hemel, blaauw en zacht,
Mijn mijmrend hoofd, mijn hart verkwikken,
Een zoete mond, die geeft en lacht;
't Zijn frissche rozen, frissche wangen,
't Is dwaas gesnap, en druk gedruisch
Van kinderspelen en gezangen,
De weelde van het vrolijk huis!

't Zijn vruchten van beladen boomen,
Die als wy schudden, rijp en rond,
Ons, dwaze kindren, overstroomen
En smelten in den open mond;

Het is de room der moederaarde,
Die door de dalen ruischt en vloeit,
't Is de uitgelezen vrucht der gaarde,
Die op des levens feestdisch bloeit....

O! 'k weet wel dat het brood der smarte
Ook my, als ieder stervling wacht;
Maar nu — vergeef my, zoo mijn harte
Niet aan het oude vonnis dacht:
Ik mag van 't brood der weelde zingen,
Van zegen; dien my God bereidt
In 't zweet.... van verre wandelingen,
Met tranen, ja.... van dankbaarheid!

H E T L I C H T J E.

DOOR

VIRGINIE LOVELING.

Als 's morgens vroeg en 's avonds laat
De luider over 't kerkhof gaat,
In duistren nacht verloren,
Licht zijn lantaren stap voor stap
Hem weiflend langs de wenteltrap,
Die opklimt naar den toren.

Wanneer de zeeman in den nacht
Vergeefs naar uitkomst heeft getracht
Op de ongestuime baren,
Kan hij, als hem de moed begeeft,
Een licht, waarbij zijn hoop herleeft,
Een verre baak ontwaren.

Maar wie bestuurt ons levensschip?
Hier is de zandbank, daar de klip
Van eer- en plichtvergeten.
De diepte gaapt en trekt ons aan....
Toch glimt, als redding in d'orkaan
Het lichtje van 't geweten.

En of 't ook flauw en weiflend laait,
Of wordt het schier eens uitgewaaid
Door 's levens onweërswinden,
Toch kan dat licht, dat ons geleidt,
Door alles heen, met zekerheid,
Ons 't rechte spoor doen vinden.

H E T L I C H T J E.

DOOR

VIRGINIE LOVELING.

Als 's morgens vroeg en 's avonds laat
De luider over 't kerkhof gaat,
In duistren nacht verloren,
Licht zijn lantaren stap voor stap
Hem weiffend langs de wenteltrap,
Die opklimt naar den toren.

Wanneer de zeeman in den nacht
Vergeefs naar uitkomst heeft getracht
Op de ongestuime baren,
Kan hij, als hem de moed begeeft,
Een licht, waarbij zijn hoop herleeft,
Een verre baak ontwaren.

Maar wie bestuurt ons levensschip?
Hier is de zandbank, daar de klip
Van eer- en plichtvergeten.
De diepte gaapt en trekt ons aan....
Toch glimt, als redding in d'orkaan
Het lichtje van 't geweten.

En of 't ook flauw en weiflend laait,
Of wordt het schier eens uitgewaaid
Door 's levens onweërswinden,
Toch kan dat licht, dat ons geleidt,
Door alles heen, met zekerheid,
Ons 't rechte spoor doen vinden.

WINTERAVONDLIEDJE.

DOOR

H. TOLLENS, Cz.

Het oosten blaast, het wintert fel,

't Is buiten vinnig koud:

God dank! wij hebben turf en hout:

Wij zitten warm en wel.

Al zijn de boomen wit als dons,

De grachten hard als lood,

Wat, wijfjelief! wat deert het ons?

Wij hebben warmen wijn en pons,

Wij hebben dek en brood.

En nooden we eens een vriend te gast,

Wij zetten vleesch en visch —

En somtijds wildbraad op den disch,

Met wat daarneven past.

En als er een van 't huis verjaart,

Hoe jong de kleene zij,

Wij bakken, hem ter eer', een taart,

Of eten wafels aan den haard,

En drinken slemp er bij.

Dat kan die arme stumpert niet,

Die langs de straten schooit,

En, of het vriest, en of het dooit,

Verkleumd van honger ziet.

Verjaar' zijn kind, verjaar' zijn vrouw,

Geen gast betreedt zijn kluis;

Hij lijdt altijd gebrek en kou,

Hij stookt geen vuurtjen in zijn schouw,

Hij krijgt geen tulband t'huis!

Wat moeten wij niet beter zijn,

Bedeeld met zooveel goed;

Den winterhaard in vollen gloed,

Den beker vol van wijn!

Wij zijn uit andre klei gekneed,
 Uit beter leem dan hij,
En God, die alle dingen weet,
Gaf ons met regt een fraaijer kleed,
 En hem een ruwer pij.

Ik beter zijn...? Vermetel lied,
 Is 't waarheid, wat gij slaakt?
Ik wenschte dat gij waarheid spraakt;
 Ik vrees dat doet gij niet!
Wie weet, of onder 't slecht gewaad,
 Genaaid uit stuk en brok,
Geen min bedorven harte slaat,
Met meerder goed en minder kwaad,
 Dan onder dezen rok!

Zou 't mogelijk wezen...? Goede God,
 Zoo 't mogelijk wezen mogt,
Waarom dan hem zoo bang bezocht
 En mij dat blijder lot?
Ik zit en mijmer, peins en gis
 En dring het raadsel in,

Maar, wat al meer mij duister is,
Ook mijn bezit en zijn gemis
Heeft mij te diep een zin.

Doch dát voor 't minst, hoe blind ik zij,
Begrijp ik toch er van,
Dat ik den arme geven kan,
Wat hij niet kan aan mij;
Dat, van wat God ons ruimer schonk,
Hem hulp behoort in nood;
Van onzen haard een enkele vonk,
Een enkele drop van onzen dronk,
Een kruimel van ons brood.

En daarom dan den pligt voldaan,
Dien 't hart zoo luid gebiedt!
Verdiepen we ons in raadsels niet:
Dat droogt geen enklen traan.
Het Oosten blaast, het wintert wreed,
't Is buiten bitter koud:
Den stumpert, die geen uitkomst weet,

Behoort een vlokje van ons kleed,
Een spaander van ons hout.
Hooft, maagd en knaap, hoe laat het zij,
Wie kloppen mogt, ontsluit!
Dringt oud noch jong de huisdeur uit
En zendt geen mensch voorbij...
Wat hoor ik? vliegt! doet op! gezwind!
't Is buiten ruw en guur!
o! Zond ons God, door weër en wind,
Een arme moeder met haar kind,
Zij kwam ter goeder uur!
Ik dank u, Bron van alle goed!
Voor wat uw gunst mij schonk;
Ik dank U voor de liefdevonk,
Mij tintlende in 't gemoed;
Maar driewerf dank, algoede God!
Voor elke ervarenis,
Dat uw bevel ons reinst genot —
Ons zoetst genoeg uw gebod —
Dat weldoen zalig is.

H E ^ B L O E M P J E.

DOOR

J. P. HEIJE.

Hoe lieflijk bloeit gij in 't verbergen,
Gij nedrig kruid der barre he!
Hoe praat de dauwdrup van den morgen
Op 't kleine bloempje van de wel!
Wat draagt de zoele lentezucht
Uw milde geuren door de lucht!

Al staat gij laag voor 't oog der aarde,
Toch slaat des Heeren oog u gâ;
Hij, die u opkweekte en bewaarde,
En tooide in volheid van genâ:

De Heer, die roos en lelie kleedt,
De teêdre veldbloem niet vergeet!

Zou dan zijn oog den mensch vergeten,
Die nêdrig leeft voor Hem alleen?
Neen, wát veracht zij en versmeten,
Bij Hem zijn laagte en hoogheid één,
Ligt dat ge, nêdrig bloemelijn,
Het schoonste in 't Paradijs zult zijn!

DE BARRE ROTS.

DOOR

MR. IS. DA COSTA.

Met het hoofd in de wolken,
Den voet in de kolken,
 Staat bij golvegeklots
 Naakt en eenzaam de rots.
Te vergeefs op zijn toppen
Zijgen morgendauwdroppen!
 Te vergeefs ziet de maan
 Lieflijk starend hem aan!
En geen zomerluchtzwoelte
En geen avondwindkoelte
 Vermag iets op den aart
 Van het ijskoud gevaart;
Waar zich bloemen noch bladen noch mosgroen op toonen,
 En geen plant wordt gezien,

Om des kruidkenners vlijt met een schat te beloonen,
Of den zeemeeuw een nest voor zijn jongen te biën!

Sombre steenrots! de lente keert weder

't Dorre veld wordt bestrooid,

Wordt bekleed, wordt getooid,

Maar op u blikk zij vruchteloos neder!

Op uw kruin past, voor krans,

Een verhevener glans.

'k Zag een leger van golven den aanval beginnen!

Zij liepen u aan,

Met schelden en slaan,

Met schuimende woede! Maar zouden zij 't winnen?

Of ook over u heen heel haar menigte gaat,

Zij breken, — gij staat,

Zij breken, zij wijken,

Van veerkracht beroofd.

Daar verheft gij het hoofd;

Statig ziet men het prijken

Met paarden van 't zeenat, met edelgesteent'

Als van ziltige tranen bij 't zonlicht geweend.

Dus ook menig in God vastgeworteld gemoed!
Wen der tegenheên vaak overstelpende vloed
 Voor een oogenblik tijds is geweken,
Zij de bloesem van vroegere weelde vergaan,
Zij 't voor altijd op aarde met vreugde gedaan,
 Voel' zich 't hart bij herhaling nog breken; --
Toch verheft zich in vrede de geest naar omhoog,
Bij den dauwdrop der smeltende smart in het oog,
 En men beurt uit ons wereldsch gewemel,
 Als die eenzame rots
 Uit het golvengeklots
Naakt maar blinkend de kruin op ten hemel.

DE TIJD.

DOOR

C. G. WITHUYS.

Gij schetst mij oud? Waarom? bekrompen dwazen!

Verraadt mijn vlugt u dan een trager bloed?

Nog bruischt het, als een zee, wen stormen razen;

Geen bliksemflits bereikt mijn snellen voet.

Meent gij, dat uw gedachten me achterhalen?

Gaat eer, verwaatnen! met de zonnestralen

Een wedloop aan, en proeft uw slakkenspoed.

Gij noemt mij grijs? Ontweken dan mijn krachten,

En is mijn arm ontspierd? Blijkt de aarde rond,

Gij ziet er 't graf van vroegere geslachten;

Een handvol puin, waar eens hun zetel stond.

Ik trof 't voorheen, en wat beschut uw heden?

Uw levensvaag is weg; — en uwe steden?

Ziet, of haar vesten hechter zijn gegrond!

Van eeuwigheid, om eeuwig voort te leven,

Besta ik; 't aanzijn Gods is mijn bestaan;

Ik zag Hem werelden het leven geven,

En blijf ze zien vervormen en vergaan.

Mijn aanzigt bloost van onverwelkbare rozen.

Gij kent me één uur van eeuwen slechts, o brozen!

En geeft me een graf, en grenzen aan mijn baan.

Ontneemt mijn kruin dien krans van grijze haren!

Mijn lok is blond, mijn voorhoofd ongefronst,

En vuur mijn blik. Mijn jeugd bespot de jaren;

Geen zonnevlam heeft nog mijn vel gebronsd.

Mijn hand is voor geen zeis alleen geschapen;

Zij plettert ook. Geeft mij de knods! Dat wapen

Voegt aan de kracht, die in mijne aadren bonst.

Maar geeft mij ook den onuitputbren horen,

Die altijd vloeit en nimmer ledig wordt.

Ben ik het niet, die overvloed van koren

En goud en ooft in uw trezoren stort?

Of ben ik enkel ter verwoesting? Brengen

Mijn boden u geen dauw in 't zomerzengen;
Geen andre bloem voor elke die verdort?

Ondankbren! ja, de onmeetbre zonnekringen
Vervul ook ik, de dooder, met genot.
Het beeld eens mans, wien liefde en moed doordringen,
Is 't mijne. Uw grijsheid is mijn jeugd een spot!
't Heelal verga, de deugd voere u ten hemel,
Mij toeft geen graf. Ik wacht u in 't gewemel
Der Englen, ik, die eeuwig ben als God!

HET VLIEGEND SCHIP.

VADERLANDSCHE LEGENDE,

DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

I.

DE VLOEK.

„Land! Land in 't Oost!” roept schel en luid
De wachter in den mastkorf uit;
En 't scheepsvoik vliegt in wand en touwen,
Om eindelijk, na de lange vaart,
De kust, ook 't ruwste hart zoo waard,
De vaderlandsche kust te aanschouwen.
Of, is 't misschien een ijdele waan?
Zoo vaak reeds zijn de turende oogen
Des wachters door een wolk bedrogen....
Neen, neen! aan 't eind der zilte baan

Verheft zich 't rond der bleeke duinen,
Die Hollands dierbren grond omtuinen
En schutten voor den Oceaan;
Neen, 't is geen ijdele schijn! Zij naadren,
Zij zien het weër, het land der vaadren,
En ongekende zaligheid
Doortintelt aller hart en aadren,
Bij 't vrolijk uitzigt, dat hen beidt.

En 't luid en schaterend: „Hoezee!”
Begroet de vaderlandsche ree,
Die, aan der golven nacht onttogen,
Haar kruin steeds hooger opwaarts beurt
En, door het zonlicht roodgekleurd,
Zich vrolijk spiegelt in hunne oogen.
Hoezee!” zoo heft men juichend aan,
„Hoezee! de zeetogt is gedaan,
Wat onheil kan ons nu nog treffen?
Hoezee! reeds zien wij Hollands vaan
Zich van Kijkduin ten hemel heffen!
Hoezee! eer 't licht ten avond neigt

En wegsterft aan de westertinnen,
Zijn wij, door vloed noch storm bedreigd,
Behouden Texels reede binnen!"

Die dwazen! — Zou dan ongewroken
Het schuldloos bloed ten hemel rooken,
Waarmeê hun nooit gestilde dorst
Naar goud het vroolijk lachend Eden
Van 't rijk Guinéa heeft bemorst?
Zoo zouden dan de wraakgebeden
Der moeders, kermend neêrgeknield
Bij 't kroost, door hunne vuist ontziend,
Niet opwaarts tot Gods zetel rijzen?
Zoo wanen zij het bloed der grijzen,
Dat roekeloos hun staal vergoot,
Verstomd in 's aardrijks diepen schoot?
Die dwazen! — Moog 't verstaald geweten
Al voor een oogenblik vergeten,
Dat boven nog een Wreker leeft....
Dat bloed aan hunne schatten kleeft,
Vergeefs! Het uur der straf rukt nader

En treft den snooden gruweldader,
Hoe lang hij haar te ontkomen streeft.

Doch 't onheil dreigend Schilbols-rak ¹
Is lang uit aller oog verdwenen,
En, door de middagzon beschenen,
Glijdt over 't effen watervlak
Het rijk bevrachte vaartuig henen.
Thans na het wijken van 't gevaar,
Laat zorgeloos de woeste schaar
De volle welkomstbekers klinken;
Steeds sneller zwiert van mond tot mond
De feestelijke kruik in 't rond,
En dol verheft zich, bij het drinken,
Met vloek gepaard en smaad en hoon,
De schaterende jubeltoon,
Als waar het, om die stem te smoren,
Die vaak nog, vreeselijk en luid,
Zich in de ruwste borst doet hooren.

1) Eene bekende zandbank voor Texel.

„Nu, jongens!” roept het scheepshoofd uit,
„Kan Hel noch Duivel ons meer deren;
Vrij moge ons God met onzen buit —
Kan hij 't! — van gindsche kusten weren.
Gij weet toch, wat die slavenhond,
Eer hem dit staal ter helle zond,
Ons van zijn Goeden Geest vertelde?
Gij weet wel, hoe hij ons voorspelde,
Dat niemand onzer ooit den grond
Van 't vaderland weer zou betreden;
Gods wraak verzelde ons aller schreden,
Zoo sprak die dwaas, en heeft zijn mond
Geen valsche orakeltaal verkond,
Dan dient die wraak wat aan te treden :
Eén uur — wij zijn op Hollands grond!”

Naauw was 't afgrijslijk woord den snooden mond ontvaren,
Daar schokt en deinst de kiel; daar rijst elk, schrik in 't oog,
De wang van angst verkleurd, het hart versteend, onhoog :
Want zie, het schijnt hun toe, alsof van uit de baren,
Die, straks nog kalm en stil, nu eensklaps als verwoed,

Met akelig gedruisch om 't kreunend vaartuig waren,
Een brekend, stervend oog, welks aanblik siddren doet,
Hen aanstaart. Nog een hoofd duikt opwaarts uit den vloed;
Dáár rijst een romp omhoog; nog honderd andren beuren
Zich uit den afgrond op en staaplen, zwart als git,
Een dam van lijken op, wier bloed het glanzig wit
Van 't schuimend golvennat met purper schijnt te kleuren.
De storm groeit staag in kracht; grijpt magtig 't vaartuig aan,
Dat vruchtloos weêrstand biedt: wendt ijlings boeg en steven:
Geen roer, geen anker baat; door hooger hand gedreven,
Stuift straks de kiel terug langs de afgelegde baan.

II.

DE VERVULLING.

Wanneer de nacht zijn zwarte vlerk
Ter neêr spreidt op de onstuime vlooden,
Die, door een noodstorm aan het woeden,
Nu steigren tot aan 't vliegend zwerk,
Dan weêr, ten afgrond ingedreven,
Het slingrend, hortend, krakend schip
Met ziedend golvenschuim omgeven

En 't smakken doen op rif en klip, —
Dan hooren soms de schepelingen
(Zoo zegt men), trots 't geloei der zee,
Een angstgehuil, een snerpemd wee
Door 't buldren van de orkanen dringen.
Bij 't flikkrend vuur der bliksemschicht,
Die kronklend lucht en zee verlicht,
Ontwaart hun oog op 't eind der baren
Een zwarte kiel, wier ligte spriet,
Een pijl gelijk, den boog ontvaren,
Door 't woedend zeeveld henen schiet.
Het scheepsvolk slaat met angstige oogen
Het naadren van dien steven ga;
„God sta ons bij! 't Is ons reeds na!
Het zwarte schip komt aangevlogen!”
Zoo stamelt aller bleeke mond
En smeekt den Vader in den hoogen
Om bijstand in zoo bangen stond.

Steeds luider wanhoopskreet doorboort
Hun luistrend oor; de bliksem gloort —

Wat zien ze? 't Spookschip, voorwaarts hollend,
Laat ijiings de oude sloep van boord,
Die, Hollands vale vlag ontrollend,
In spijt van wind en zee en vloed,
Met bliksemsnelheid tot hen spoedt.
Zij naakt; — zij klampt; — de wrakke haken
Slaan dreunend vast in wand en plank,
En met een doffen jammerklank
Is 't, dat de doemelingen naken.

God! geeft het graf zijn prooi weêrom?
Die uitgeteerde bleeke drom,
Die met de lijkkleur op de kaken
Uit de oude boot te voorschijn dringt,
De dorre handen huilend wringt,
Zijn 't geesten, die bij nachtelijk duister,
Ontslagen van de zware kluister,
Waarin de dood hen hield geboeid,
In storm en nevel ommewaren,
Totdat de morgenscheemring gloeit?

Daar treedt er een met grijze haren
Te voorschijn uit den digten kring;
Zijn dragt tuigt van vervlogen jaren;
Zijn blik, die zielloos rond blijft staren,
Verwekt een kille huivering.
Een lach omspeelt zijn holle koonen
— Een lach, die ieder ijzing baart —
Nu hij de kleuren weêr ontwaart,
Die zich op Hollands vlag vertoonen.
Hij reikt de dorre hand ten groet
Den stuurman, 't scheepsvolk te gemoet,
Maar niemand strekt een hand hem tegen,
Maar niemand, die de zijne omvat:
Ze is rood, met menschenbloed bespat!
„Weest welkom!” hoort men van zijn lippen
Een hollen, sombren graftoon glippen;
„Weest welkom, landslien, weest gegroet!
Zoo lang reeds hebben we op den vloed
Geen vaderlandsche kiel ontmoet,
Geen mensch aanschouwd, die kond kon geven
Van 't vurig aanbeden land,

Waar velen, duur aan ons verpand,
Waar gade en kroost en magen leven.

Eens naakten wij dat dierbaar strand:
Een storm heeft ons teruggedreven;

Sinds zoeken wij het vruchtloos weêr;
Ons oog blijft er vergeefs naar staren;
Wij zwalpen hulploos op de baren

En weten raad noch uitkomst meer.
Doch nu, de rampspoed is geleden,
Vergeeten 't uitgestaan verdriet!

Nu zullen we eindlijk weer 't gebied,
Dat Willems vuist beschermt, betreden!

Wij zien hem weêr den dappren vorst,
Die Spanjes ijzren juk verbreken

En Hollands regten schutten dorst!
Laat, landslien, ons niet vruchtloos smeeken;

Huist medelijden in uw borst,
Dan voert ge ons spoedig naar die streken,

Waar alles wat ons hart bemint,
Waar ouders, vrienden, gade en kind,
Waar allen, die ons dier zijn, wonen!

Wij kunnen vorstlijk u beloonen,
Wij hebben geld en goed en schat;
De helft van 't geen ons schip bevat,
Zij 't uwe, hoort gij onze bede;
Ons tal is klein en breed uw boot,
Brengt ons terug naar Hollands reede,
En 't loon zal heerlijk zijn en groot!"

Hij zwijgt. Elk hoorde 't angstig aan,
Het woord, dat van zijn lippen vloei-
de; Maar schoon op veler wang een traan
Van meelij en ontferming gloei-
de, Zijn smekend oog dwaalt vruchtloos rond,
Poogt vruchtloos op des scheepshoofds mond
Een woord van zoeten troost te ontwaren.
„Spreekt,” kermt hij, „spreekt, gij hoort mijn beê,
'k Bezweer u bij dees grijze haren,
'k Bezweer u, landsliên, voert ons meê,
Erbarmt u! Neen, dat duldloos wee,
Wij kunnen, willen 't niet meer dragen!
Ontzielt ons, rijt ons 't lijf aan twee,

Geen marteling zal ons versagen,
Maar wijken, neen, geene enkle schreê!"

„Zwijg, grijsaard! Spaar uwe ijdele klagten!"

Voert thans hem 't scheepshoofd te gemoet;

„Wij kunnen 't oordeel niet verzachten,

Dat u Gods Almagt lijden doet.

Die God is liefderijk en goed,

Van Hem slechts moogt gij uitkomst wachten,

Hij slechts kan redden uit den nood;

Ons wacht vernietiging en dood,

Zoo wij 't ons roekeloos vermeten.

Wij kennen u, wij allen weten,

Welk lot de Hemel u beschoor;

Sinds eeuwen ploegt ge 't zeeveld door

En tuurt vergeefs naar Hollands kusten.

Wat zoekt ge er? Kind en echtgenoot?

Gij vindt ze er niet! Sinds eeuwen rusten

Ze in 's aardrijks diepen, stillen schoot;

Zoo menig nieuw geslacht ontsproot

En werd weêr 't offer van den dood,

Sinds gij, ten prooi aan vloed en baren,
De zee doorkruist...."

„Gij liegt, barbaren!”

Zoo gillen de armen 't uit en treên,
De hel in 't oog, om 't scheepshoofd heen.
„Gij liegt! Zij leven! Lange jaren
Verbeidden ze ons met droef geweên,
Maar stierven niet! — Verlaten zwerven
Ze op 't woest en eenzaam zeestrand rond
En vragen, met bestorven mond,
Naar man en vader, dien zij derven;
Maar *sterven?* — Neen! Wij sterven niet,
En waarom zouden zij dan sneven?
In 't vaderland knaagt dat verdriet,
Die helsche wroeging niet aan 't leven,
Die vlijmend ons het hart doorboort;
Dáár leeft men kalm en rustig voort....
Wij âmen nog! — Mogt God het geven,
Dat ons de dood.... maar ijdlê waan!
Er kan, er mag geen God bestaan!

Wij hebben hem om hulp gebeden,
Met tranen 't heilig beeld doorweekt:
Hij hoorde 't niet! — den dood gesmeekt:
Vergeefs! — Wij hebben onze leden
Met riemen tot op 't been doorwroet,
Maar vruchtloos vloot ons gudsend bloed;
Hij zag het niet! 't Is priesterlogen,
Geen Godheid leeft! Neen, 't is geen God,
Die straffeloos zoo kan gedoogen,
Dat men hem lastert, hem bespot!
Wij deën 't, wij vloekten hem, wij baden
Zijn gramschap af.... geen bliksemstraal
Verloste ons van de onduldbre kwaal,
Waarmede 't Lot ons heeft beladen!
Wij hebben in den Oceaan
Ons afgemarteld lijk bedolven:
Geen rustplaats boden ons de golven:
Een grimmig spooksel greep ons aan
En sleurde ons weer terug in 't leven. —
Dat schrikbeeld volgt alom ons spoor
En grijnst ons honend in het oor:

„Nooit, nooit zal ik u ruste geven!”....

Ha! zie het ginds te voorschijn zweven,

Daar ginds! Reeds breidt het de armen uit,

Het wenkt, — zijn vloek boort door 't geluid

Der ratelende donderslagen, —

Ha, 't roept! — Maar neen! geen goochelspel,

Geen ijdel vloekgedrogt der hel

Zal ons van deze kiel verjagen!

Reeds naadren wij het vaderland,

Reeds zien wij, op het verre strand,

Onze arme kindren om ons weenen,

Zij strekken de armpjes naar ons henen,

Wij komen. .. God, neen, makkers, ziet,

Die kindren, neen, 't zijn de onze niet!

Die moeder, die met nokkend stenen

Aan de ijslijk opgereten borst

De lijken van haar kindren torscht,

Zij noemt ons.... *moorders!* — Ja, wij bluschten

De vonk des levens in haar borst,

Wij deên na bittre zorg haar rusten,

En toch, zij *vloekt* ons? — Zalig zijn,

Die vroeg, die spoedig mogen sneven
En van der wroeking folterpijn,
Die langzaam 't hart doorvlijmt, ontheven,
Ter ruste gaan in 't vredig graf!
Wij hebben 't lang genoeg geleden,
Neemt, landslien, ons de kluisters af,
Die ons aan 't dulddloos leven smeden,
Wij zegnen u; geen vloekgebeden
Vervolgen u, schenkt ge ons den dood;
Gods rijkste zegen volgt uw schreden;
Hij wil: wie schuldloos bloed vergoot,
Diens bloed moet me op zijn beurt vergieten,
En wij — Guinéaas kust is rood
Van 't schuldloos bloed, dat wij deen vlieten —
Wij vordren wraak en straf en dood,
Wij zijn vervloekt, zijn moordenaren,
Geen moorders leven moogt gij sparen!
Wij wijken niet! Aan 't Vaderland
Zult gij ons dor gebeent vertrouwen,
Of levend zullen wij 't aanschouwen;
Wij wijken niet!" —

„In naam van God,
Den Opperheer van dood en leven,
Rampzaalgen! wijk van dezen steven!”
Roept nu het scheepshoofd. — Voortgedreven
Door hooger, onweerstaanbre magt,
Klemt zich de schaar met reuzenkracht
Aan steng en mast; maar ijdel streven!
Die magt sleurt hen verheerend voort;
Hun krijschend angstgehuil versmoort
In 't stormgeloei. En schip en golven,
't Is alles weer in nacht bedolven.

A H A S V E R U S.

DOOR

MR. J. E. BANCK.

Een luchtspook verrees onverwacht
In den nacht,
Met vuur aan den hemel geteekend!
De wereldberuchte profeet,
Een komeet,
Door niemand voorzien of berekend!

De zwerver ijlt rusteloos voort
Naar een oord,
Dat nergens te vinden moet wezen!
Wild fladdert zijn kleed, bij zijn vlugt,
In de lucht,
De hairen te bergen gerezen!

Hij wordt door een Furie verzeld
En gekweld,
Gegeeseld langs de eeuwige banen,
Een schrikbeeld en teeken te meer
Van den Heer,
De menschen tot deugd te vermanen!

Wat heeft toch zijn harte vervoerd
En beroerd?
Wat kwaad heeft de zwerver bedreven,
Die door zijn Geweten geplaagd
En gejaagd,
De rust heeft vermoord van zijn leven?

Wie kent het geheim der komeet?
Maar ik weet,
Hoewel haar de starren verstooten,
Een liefdrijke kracht trekt haar aan
En haar baan
Is binnen Gods bakens besloten!

Maar wie Ahasverus ontmoet
En begroet,
Zijn schim hier op aarde ziet zweven,
Die bidde den Heer voor hem af,
Na die straf,
De rust van het graf hem te geven.

HET LIEDJE VAN VERLANGEN.

DOOR

P. A. DE GENESTET.

Een knaapje leunt aan moeders schoot,
Vol slaaps de knippende oogen,
En houdt zich wakker, taai en groot,
Met knikkebollend pogen.
Hij 's bang in 't donker, bang alleen;
Hij wil niet heen,
Blijft talmen, treuz'len, hangen.
Het dwaze jongkske dwingt,
En zingt
Een liedje van verlangen.

Reeds half het offer van den dood,
In dorre levensgaarde,

Bukt zich een grijsaard naar den schoot

Der trouwe moederaarde.

Maar zeg hem niet: 't is tijd van rust!

Schoon afgeleefd in iedren lust,

Hij hunkert nog te blijven:

Hij zucht en hijgt, maar juicht en lacht,

Hij leeft slechts om, met kunst en kracht,

Den doodslaap te verdrijven.

Hij 's bang in 't donker, — bang alleen,

Hij wil niet heen,

Blijft meedoen, beuzlen, hangen:

De dwaze grijsaard dwingt,

En zingt

Een liedje van verlangen.

Z I E N I E T O M.

DOOR

C. P. TIELE

Zie niet om, maar zie vooruit!
Door geen enkle grens gestuit,
Moet gij immer verder streven.
Vóór u, in het blaauw verschiet,
Liggen vrijheid, heil en leven,
Maar in 't graauw verleden niet.

Zie vooruit, en zie niet om!
Vele menschen, dwaas en dom,
Ontevreden met het heden,
't Heden vol van last en druk,
Zoeken in het verst verleden
De eeuw van vrijheid en geluk.

Zie niet om, maar zie vooruit!
Slechts de toekomst is uw buit,
Al wat achter is vergeten!
Voorwaards! nimmer strijdens moè;
Grijp slechts aan met stout vermeten!
Al wat vóór is hoort u toe.

V R IJ.

DOOR

J. P. HEIJ E.

Vrij „Denken” mag je in ieder Land....
Gelukkig, dat geen mensch kan vinden
Een band
Waar men „gedachten” meê kan binden :
Maar — in Ons lieve Vaderland
Is zelfs het „spreken” vrij, mè-vrinden!
Uw vaders hebben, met hun bloed,
Dat kostlijk goed
Verworven
En zijn er voor gestorven!

Bewaar dat erfdeel als een kracht,
Gij volk der vrije Nederlanden!

Geen magt
Omstrikke uw Woord met slaafsche banden!
Neen! waak bij dag en waak bij nacht,
Dat Hoog noch Laag het aan kan randen,
En — wierp men ooit *die* Vrijheid neêr,
Gij moet ze weêr
Verwerven,
Al zoudt ge er ook voor sterven!

SNELPERSDRUK VAN P. A. GEURTS, NIJMEGEN.

